

QUADERNS DE PASTORAL
203

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastorals
Rivadeneyra, 6, 3r - Tel. 93 317 48 58 - Fax 93 302 51 09 - 08002 Barcelona

Director: *Josep M. Domingo*

Secretari: *Antoni Serramona*

Cap de redacció: *Anna-Bel Carbonell*

Consell de redacció: *Mercè Basté, Teresa Biayna, Joaquim Brustenga, Manuel Claret, Quim Cervera, Justino Martínez, Norbert Miracle, Joan Nadal, Toni Roman i Javier Velasco*

Impressió: I.G. Santa Eulàlia - Santa Eulàlia de Ronçana.

Dipòsit legal: B-25.506/1969

Amb llicència eclesiàstica

Subscripció anual : 31 euros

Preu d'aquest exemplar: 7,80 euros

Els articles publicats a Quaderns de Pastoral expressen solament l'opinió de llurs autors.

sumari

Pòrtic	pàg. 5
I. Pastoral amb joves avui	
Panorama general	pàg. 9
<i>Per Enric Puig i Jofra, SJ, Secretari General de l'Escola Cristiana</i>	
La formació cristiana dels infants i joves	pàg. 21
<i>Per Rafa Gasol, salesià</i>	
La Pastoral de Joves:	
Un repte eclesial, una situació preocupant	pàg. 44
<i>Per Josep Otón Catalán, doctor en Ciències de l'Educació (UB)</i>	
II. Experiències	
L'Aplec de l'Esperit una oportunitat pastoral	pàg. 53
<i>Per Mn. Josep Masdeu Aymamí, Delegat diocesà de Pastoral de Joventut de l'Arquebisbat de Tarragona i Secretari General del SIJ</i>	
DES DE LES PARRÒQUIES	
Grup de joves interparroquial	pàg. 58
<i>Per Ma. Carme de la Fuente, sociòloga, membre del Grup de joves Interparroquial format per les parròquies de Bellvitge i Gornal, de l'Hospitalet de Llobregat</i>	
Joves cristians? És possible!	pàg. 61
<i>Pel Grup de Joves Missioner i Solidari «Cinco panes i dos peces», de la Parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa</i>	
La meva experiència pastoral amb els joves de Sarrià.	
Un munt de reptes i oportunitats	pàg. 64
<i>Per Joan Obach Baurier, vicari de la Parròquia de Sant Vicenç de Sarrià de Barcelona.</i>	
DES DELS CENTRES EDUCATIUS	
Un projecte de convivències cristianes al Batxillerat	pàg. 67
<i>Per Esmeralda Sánchez Palacios, stj, responsable de l'Equip d'Animació Cristiana Escola Teresiana de Catalunya</i>	

Trobades amb joves	pàg. 70
<i>Per l'Equip de Pastoral La Salle Catalunya</i>	
És viu! Jo l'he vist! Les Pasqües joves	pàg. 77
<i>Per Antoni Torrelles, germà marista</i>	
DES DELS MOVIMENTS I ALTRES REALITATS	
Pastoral juvenil a la blocosfera catalana	pàg. 83
<i>Per Eloi Aran Sala, sj</i>	
Un moment de cruïlla	pàg. 89
<i>Per Mn. Armand Puig i Tàrrach, degà de la Facultat de Teologia</i>	
Els joves: A la recerca de l'autenticitat i de la credibilitat testimonial	pàg. 92
<i>Per Mn. Pere Rovira</i>	
El camí dels nostres esplais	pàg. 96
<i>Per Mn. Àngel-Jesús Navarro, consiliari general del MCEC</i>	
Des de la realitat de pobles i comarques	pàg. 100
<i>Per Mn. Carles Catasús i Pallerola, consiliari de la JARC de la província Eclesiàstica de Barcelona i rector de les parròquies de Sant Sadurní d'Anoia i Monistrol d'Anoia</i>	
La JOC vista pels mateix@s militants	pàg. 103
<i>Per Mn. Pepe Baena, consiliari nacional de la JOC de Catalunya i les Illes</i>	
III. Lliçó Inaugural CEP	
Lliçó Inaugural	pàg. 109
<i>Per Mn. Joaquim Cervera, sociòleg</i>	
IV. Memòria del CEP	
Memòria del curs 2005-2006	pàg. 131
V. Obrador	
Via Crucis	pàg. 137
<i>Parròquia del Sant Àngel Custodi, Hostafrancs (Barcelona)</i>	
VI. Ressenyes	
Filó d'Alexandria. «De vita contemplativa», de F. Raurell	pàg. 155
<i>Per Teresa Solà</i>	

PÒRTIC

És molt el que avui es reflexiona i s'escriu al voltant de la joventut en general i de la pastoral juvenil més en particular: jornades, congressos, llibres, informes sociològics, consells pastorals,... Sovint trobem que aquesta reflexió o anàlisi porta per títol alguna frase semblant a “*Joves i Església en els nostres dies*”, “*La pastoral juvenil avui*”,... i ens adonem que aquest “avui” és alhora tan efímer i tan complex que podem tenir la sensació que tot aquest treball no acaba arribant a conclusions o propostes mínimament concretes.

Aquest número de *Quaderns de Pastoral* pretén aportar humilment una mica més de reflexió . És necessari, ens cal ajudar-nos a veure i a jutjar per tal de proposar-nos, també amb humilitat, un actuar el més adequat possible a la realitat present i a la crida que també avui ens fa Jesús a testimoniar el seu Evangeli.

L'oportunitat és bona: ens trobem a les portes de la celebració d'una nova edició de l'Aplec de l'Esperit de les diòcesis que fan camí a Catalunya, Andorra i les Balears (serà el proper 26 de maig a la ciutat de Tarragona). Un Aplec que ja ha sigut concebut i està essent preparat a la llum del darrer document elaborat pel Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ) que porta per títol “*Mirada nova, vers un nou impuls de la Pastoral de Joventut*”. És ben cert que sempre ha calgut, a cada generació, una mirada nova sobre la realitat i les possibilitats que aquesta ofereix per anunciar l'Evangeli. Però semblaria que en les circumstàncies actuals de canvis de paradigmes culturals, de noves configuracions socials (el rol dels joves avui, el fet de la immigració...)

tan forts i tan ràpids, aquesta mirada nova, col·lectiva i coordinada, ens és més necessària que mai.

Així, doncs, en aquest número de *Quaderns* trobarem alguns articles de caràcter més general, d'anàlisi de la realitat que viuen avui els joves, dels reptes que això ens planteja, de proposta d'algun itinerari a fer amb aquests adolescents i joves. I també trobarem altres col·laboracions que comparteixen experiències que s'estan fent en moviments, parròquies, arxiprestats o congregacions religioses i que, sumades, ens poden ajudar a tenir una visió més de conjunt, i fins i tot a suggerir institucions vàlides. Tot plegat, des d'una perspectiva de casa nostra, amb els reptes i les oportunitats que avui se'ns presenten.

És un tema urgent aquest de la joventut a la nostra Església, però el volem afrontar amb serenitat i acceptant el moment present; sobretot, com sempre ens han ensenyat els bons apòstols de la joventut, estimant molt els joves, tal i com Déu els estima; volent acompanyar-los en la seva recerca de sentit i obertura al trascendent, acompanyant sovint la seva desorientació, que és la desorientació de tots. El treball i la il·lusió que està suposant la preparació del proper Aplec de l'Esperit, fruit de la reflexió i la tasca coordinada de les delegacions del SIJ al llarg dels darrers anys, ben segur haurà de donar els seus fruits. Desitgem que aquesta publicació pugui ajudar-nos a avançar en la bona línia.

Mn. Toni Roman
Delegat de Pastoral Juvenil de Barcelona

*I. Pastoral amb joves
avui*

Panorama general

ENRIC PUIG i JOFRA, SJ, Secretari General de l'Escola Cristiana.

No és fàcil parlar de pastoral juvenil en el moment actual i menys introduir un monogràfic que es dedica a aquest tema. Convé, però, no deixar-se aclaparar per les dificultats i no oblidar el que se'ns diu en la primera carta de Joan (1 Jn 2, 14) «*Us he escrit, joves, perquè sou forts i la paraula de Déu persevera en vosaltres*». La paraula de Déu ens deixa ben clar que per la força de l'Esperit, els joves són forts i la Paraula de Déu persevera en ells. A nosaltres ens resta sembrar i conrear confiadament i cercar els coneixements necessaris i suficients per fer-ho amb possibilitats d'encert.

Sigueixen una sèrie de consideracions sobre com apropar-nos als joves per presentar-los la bona nova de Jesús i unes consideracions a l'hora d'apropar els joves a Jesús. Són fruit de l'acció pastoral i educadora personal en recessos i catequesis amb joves, de moltes hores de conversa en l'acompanyament personal i de l'acció educativa en l'escola. Les coses que aquí es diuen les he expressat en xerrades, cursets, conferències i articles. Procedeixen d'una mena de reflexió continuada sobre el tema que es va actualitzant a mesura que apareixen i considero nous elements.

L'apropament personal, que fem habitualment al sector juvenil, parteix de situacions socials diverses, amb els

seus condicionaments, amb els seus punts forts i febles, amb les seves amenaces i oportunitats. Alguns condicionaments són llunyans i escapen a les nostres possibilitats d'incidència, altres són més propers i en algun cas són susceptibles de ser intervinguts. Constitueixen els referents educatius i no educatius que els joves viuen i troben en el gran escenari on es produeix el seu desenvolupament físic, intel·lectual i moral.

Les situacions personals també són diverses. Algunes permeten accions preevangelitzadores, altres fan possible una acció evangelitzadora, altres estan obertes, també, a l'acció pastoral. Convé tenir-ho clar per concretar què pretenem, fins on podem arribar i què podem esperar.

L'acció preevangelitzadora, evangelitzadora i/o pastoral no serà sempre correlativa; es produiran alhora, es complementaran, depenent de la situació inicial i del procés personal que se'n derivi.

Apropant-nos a les situacions socials, al context en el qual viuen els joves i en el qual desenvolupen la seva vida, constatarem que la inserció d'aquests en l'Església, comunitat dels creients, no es realitza en un espai asèptic, allunyat de qualsevol influència, sinó que les catequesis, els

moviments i les escoles cristianes, les classes de religió a l'escola pública, l'activitat juvenil parroquial, l'acompanyament personal,... totes aquestes accions que volen oferir un servei des de l'Església, viuen immerses en aquesta societat, la del seu temps, que incideix amb força en la vida eclesial i en les persones que posen rostres concrets al seguiment de Jesús.

Els nois i noies, receptors de l'acció pastoral, no viuen, doncs, aïllats de la societat, ans al contrari, s'hi troben ben referits, fins i tot quan la rebutgen, i el que viuen reflecteix en major o menor intensitat unes problemàtiques socials més amples. Convé, doncs, conèixer i comprendre aquests trets socials dominants per situar la nostra aproximació als joves.

Aquest món en el qual vivim

Apropem-nos a aquesta societat en la qual hi vivim tots, joves i adults, i que incidint, amb més o menys força, en el tema que ens ocupa, l'afecta.

És un sentiment força generalitzat la necessitat de compartir el planeta i en conseqüència la conveniència de respectar la natura (aigua, clima, biodiversitat, energies,...). El procés de globalització s'estén per tot el món, en especial pels països industrialitzats i troba una notable oposició entre les organitzacions i també entre les persones amb més inquietud social, moltes d'elles joves cristians, perquè oblida o negligeix aspectes relacionats amb l'atenció als menys afavorits, el respecte al medi, la promoció humana,...

Inquieta, també, la transgressió dels drets de les persones (educació, treball, salut, protecció social –especialment infància i vellesa–, atenció als necessitats i marginats, lliure circulació,...) en molts llocs del món.

La millora de la qualitat de vida d'alguns sectors que comporta canvis en les formes de viure que repercuteixen en la família, en la conciliació de la vida familiar i laboral, la dedicació als fills, la transmissió d'hàbits, actituds i valors,... La introducció d'un individualisme excloent dificulta establir lligams, compromisos, preocupació pel que és comú,... amb la consegüent repercussió dins del teixit social (vida associativa, cívica i eclesial, compromís polític, acció solidària,...).

El pluralisme social fa que es visquin una pluralitat d'ètiques que, molt sovint, cauen en un relativisme. Alhora que augmenta el pluralisme es fan sentir, també, uns processos uniformitzadors (moda, consum, hàbits,...) de determinats valors. Cal constatar, també, que dominen el món, fruit del ràpid canvi que han experimentat les situacions històriques i culturals, un pluralisme ideològic, cultural i religiós que amenaça el consolidar un relativisme ètic generalitzat, que pot manifestar-se en una pèrdua i manca, alhora,

El pluralisme social fa que es visquin una pluralitat d'ètiques que cauen en un relativisme.

de valors compartits. La societat actual ha derivat en un tipus de mentalitat i en uns models de conducta gens propicis a inculcar valors: la utilització dels llenguatges, el poder de la força per damunt de la paraula, la justificació del delictes, l'ofensa i la falta de respecte; el menyspreu de determinats valors i virtuts com l'esforç, l'austeritat, l'altruisme, el perdó, la honestat, ...

Els avenços tècnics, especialment les tecnologies de la informació i les noves tecnologies mèdiques, presenten uns reptes per a les persones i la vida, tot i reconeixent els avantatges que poden comportar per a la humanitat.

S'ha d'esmentar la problemàtica que es deriva del fenomen de la immigració i la realitat dels immigrants, pel que fa a les situacions de pobresa que molts viuen, dificultat per obtenir papers i dificultats d'acceptació pel que fa a la integració.

Els mitjans de comunicació estan molt distanciats de la dimensió educativa que els correspondria en l'espai social en què es mouen. És més, tenen una idea asèptica de la seva funció, centrada en reflectir la realitat sense tenir en compte ni la manera com s'expressa aquesta realitat, ni l'existència d'uns destinataris, especialment els adolescents i joves, en un estadi vital d'imaduresa que hauria de ser tingut en compte.

L'allunyament intel·lectual i físic del fet religiós ha generat un ambient de secularitat amb criteris, en ocasions, contraposats a la fe i la moral catòlica. Aquest allunyament es manifes-

ta en una absència de cultura religiosa, en iniciatives que pretenen privatitzar la religió, la moral, la vida eclesial, presentant un estil de vida en què qualsevol plantejament religiós en queda exclòs.

No menystinguem l'escola ni la sobrevalorem

Continuant amb la mirada a les situacions socials, a l'entorn en el qual viuen els joves, no podem deixar de considerar la importància de l'escola. Parlar d'educació o de formació porta a pensar en l'escola. L'escola és, evidentment, una institució fonamental que ha donat molt bones respostes en l'època industrial, però actualment no podem identificar l'acció educativa o la formació exclusivament amb l'escola. L'estructura educativa en què es desenvolupa la vida dels joves està configurada per les institucions, espais, recursos (la família, l'escola, la universitat, el centre de lleure, la paròquia, el temps de lleure, les colles, les classes, la catequesi, la premsa, els voluntariats, la ràdio, la televisió, les possibilitats de les TIC,...) que contribueixen a transmetre o millorar coneixements, a desenvolupar capacitats personals i a crear actituds. És aquest conjunt el que forma l'estructura educativa. L'educació no es pot reduir, doncs, a uns espais temporals determinats i cal considerar el conjunt de la vida de les persones com espai educatiu. L'educació humana s'acaba a l'última estació del trajecte vital de cada individu. Una gran diversitat de models de persona i de valors educatius, fruit d'una falsa interpretació de

la modernitat, que prioritza objectius i interessos sovint aliens a la funció de la institució educativa.

Observem en l'àmbit educatiu una gran confusió i inseguretat per part dels educadors, que veuen qüestionada amb massa freqüència la seva autoritat professional i personal i menystinguda la seva dignitat. Alhora se'ls demana a ells i a la institució escolar que assumeixin papers i ensenyaments elementals que són propis de l'àmbit familiar i que sobrecarreguen la responsabilitat de l'escola. Això comporta una certa idea implícita però generalitzada que porta a considerar l'escola com un espai d'acollida on a l'alumne se li ha de resoldre gairebé tot.

Un dirigisme angoixant produït per l'obsessió de les administracions educatives en pautar excessivament els continguts educatius resta llibertat i creativitat als centres educatius. Els polítics, que majoritàriament han dissenyat els nostres sistemes educatius, han intentat sempre imposar la seva ideologia i els valors que la sostenen atribuint a l'escola unes possibilitats d'homologar conductes que potser va tenir en el passat però que actualment ja no té. La preocupació i la voluntat de fer prevaler valors permanents de caràcter universal que han estat en els fonaments de la nostra civilització han estat obviats i, fins i tot, menystinguts.

Som lluny, encara, d'aconseguir reeixidament la vella aspiració que l'escola i l'Estat esdevinguin ajuda per als pares en aquesta missió apassionant d'*educar per a la vida*; els sistemes educatius, els gestors d'aquests

sistemes i els educadors, han de buscar més camins per integrar decididament l'educació en l'escola amb l'educació en l'àmbit familiar.

La família que agombola el creixement

A l'esmentar la família com espai d'aquest entorn, en el qual es desenvolupa l'acció evangelitzadora, ho fem reconeixent a la família el seu preferencial paper socialitzador com espai en el que s'inicia el procés educatiu, com espai en el que s'educa amb una finalitat implícita o explícita: "aprendre per a la vida".

Els pares són els educadors fonamentals dels seus fills.

Els pares són –vulguin o no– els educadors fonamentals dels seus fills i no ensenyen només hàbits, destreses o habilitats: ensenyen, sobretot, un estil concret de viure, d'interpretar i afrontar la vida. És ben cert que aquest ensenyament es realitza unes vegades conscientment i d'altres inconscient, però la realitat no és, ni més ni menys, que aquesta.

Actualment l'existència de diversos models de vida familiar i el funcionament de la família moderna dificulta i condiona, però no justifica, el fenomen freqüent d'inhibició dels pares del deure d'educar els seus fills.

La tendència predominant a concebre els adolescents en termes de protecció i de satisfacció no els prepara per a la contrarietat i oblida, sovint, la necessitat d'ensenyar a fer front a les dificultats i de dedicar l'esforç que és inherent a qualsevol tipus d'aprenentatges i a una gran part de les situacions que es presenten en la vida de les persones.

El fet d'haver-se perdut, gairebé del tot, la força de l'exemple i el testimoni de la pròpia vida com a valor fonamental en l'educació dels fills fa que molts pares no se sentin referents pels seus fills amb les repercussions que comporta i, en especial, en el testimoni de la fe i la seva transmissió.

La manca de seguretat dels pares en la utilització del "no" per motius de feblesa i por de contrariar genera en els fills comportaments irracionals i pot derivar, fins i tot, en un egocentrisme malaltís.

L'Església que camina entre els homes i les dones

En aquest món, que és el nostre, l'Església de la qual formen part les parròquies, la seva acció a les escoles, siguin públiques o privades concertades, els moviments, les catequesis, presenta i viu el missatge de Jesús el Crist, el missatge que fa present a tots els homes i dones el projecte d'Amor del Pare envers la humanitat, un projecte que acollit per tots els homes i dones de bona voluntat, construeix el Regne de Déu a la terra. L'Església, com a tota institució humana, és percebuda a partir del que diu, de com

s'organitza i del que fa i no sempre captada en la globalitat de la seva acció i en la diversitat de serveis, missions i ministeris dels seus membres. Apropem-nos a aquesta percepció força generalitzada.

Durant molts segles l'Església ha rebut el flux de persones que hi acudien. Avui ha de sortir al carrer a buscar-les sense por als nous mitjans, utilitzant aquells que l'avui posa al seu abast, sense acovardir-se davant altres identitats per molt adverses que semblin o siguin, sense rebutjar apriorísticament la ciència i les noves tecnologies, perquè el temor i la por són lluny, quasi caldria dir aliens, dels ensenyaments de Jesús.

Convé, doncs, preparar als joves per sortir dels nostres cercles i inserir-se en les diverses realitats per evangelitzar amb el testimoni de la paraula i la vida i establir diàleg, escoltar i reflexionar, i tornar a la comunitat per formar-se, per viure, per celebrar la fe, i retornar a les realitats on desenvolupen la vida al costat dels altres joves, germans i germanes. Anar i predicar la bona nova una i altra vegada.

Convidar a testimoniar amb els fets i les paraules, amb la vida, encara que, en el clima de pensament relativista de la nostra societat plural, tota professió de fe pugui semblar pretensiosa i intolerant. Convé exhortar a tot això sense amagar els problemes que vivim i les dificultats que ens envolten i convidar a viure-ho amb esperança.

Hem de tenir molt present que un bon nombre de joves s'ha allunyat, o potser no hi ha estat mai a prop de la

fe, de l'experiència cristiana i de l'Església. Arriben generacions amb una formació religiosa molt feble o inexistent i això té greus conseqüències pastorals ja que res es pot donar per suposat. Cal afegir el trencament generacional que ha suposat, per moltes diverses causes, l'allunyament de molts adults d'avui i, darrerament, el trencament generacional entre les promocions juvenils, que fa difícil transmetre allò que significa ser cristià avui, fa difícil el mestratge intergeneracional, la presentació de referents joves des de promocions immediatament superiors que testimoniïn amb la seva vida el seguiment de Jesucrist.

Aquest distanciament generacional, accentuat en la darrera dècada, demana una presentació de l'Evangelí i la possibilitat de viure la fe, diferent d'aquella que s'ha emprat a les darreres dècades.

Disposem d'un missatge valuós que per amplis sectors, per diferents raons, està devaluat. S'han d'aprofitar els actius institucionals de què es disposa, encara que en ocasions incòmodin, canviant les estratègies, malgrat suposi trencar amb allò que sempre hem fet i com sempre ho hem fet, cercant estructures noves que millorin el funcionament actual i que pensin en el futur, revisant els processos pastorals que potser han oblidat o obviat elements importants en la transmissió de la fe. Promoure accions que ajudin a recuperar la pròpia identitat, personal i comunitària, recuperant els propis valors, la confiança en l'acció de l'Esperit que actua en nosaltres i en la comunitat.

Apropem-nos als joves

En aquest context social, familiar, escolar i eclesial que hem dibuixat amb unes senzilles pinzellades, els joves viuen, creixen i caminen cap a l'etapa adulta de les seves vides.

Pensem, escoltem i diem amb freqüència que les generacions joves actuals són diferents de les dels adults que els acompanyen en el seu creixement, especialment pel que fa als grans canvis socials, tecnològics i científics experimentats en les darreres dècades; però la realitat és que els joves sempre han presentat diferències en relació a les mateixes etapes de les generacions que els precediren.

Ens equivoquem, doncs, si ens apropem als joves seguint un esquema de nosaltres-ells. Quan ens apropem a la seva realitat observem uns problemes específics, viscuts en el marc de problemes, situacions i reptes que, en major o menor mesura, ens afecten a tots, joves i adults, i només podrem afrontar-los com a problemes si prenem consciència de la mesura en que ens afecten, també, als adults.

La realitat dels joves, doncs, planteja problemes i reptes a la nostra societat, alguns greus, però no hauríem de convertir els problemes socials en problemes generacionals. Ni, tampoc, pensar els problemes generacionals amb independència dels problemes socials. Dit això apropem-nos, amb més concreció, a la realitat juvenil actual i a un seguit de trets que la caracteritza.

Els adults configuren un context social en el qual els adolescents i els joves tenen moltes possibilitats i poques expectatives i en el que cada vegada costa més fer-se adult. No és aliè un sentit de decepció, provocat per situacions, fins i tot contraposades, de manca d'acolliment, de necessitat de llibertat, d'imposició d'estructures, de superprotecció,... que dificulten la configuració d'un mateix, la configuració del propi jo, les relacions d'alteritat,... i, molt sovint, porten a situacions de rebuig de plantejaments i institucions que mostren processos personals a seguir i camins a recórrer. En darrer terme, en el fons, probablement hi ha també por davant d'aquesta societat, que sovint es presenta amenaçadora i que ha descobert i desenvolupat un seguit d'estratègies envers el sector juvenil, que considera més com un mercat de consum, que no pas un sector a qui ajudar a créixer i madurar a través d'un veritable mestratge.

S'impesa, doncs, l'expansió de la cultura de la immediatesa gratificadora, basada en l'ètica que tot allò que és possible i ve de gust, és lícit: passar-ho bé, disposar de diners, escoltar la música del moment, portar roba adequada, freqüentar els llocs de moda, ocupar-se i preocupar-se amb excés pel cos,... Viuen instal·lats en un posicionament en què hi domina la superficialitat, la intranscendència, la cobertura de les necessitats materials immediates. Dificilment es susciten preguntes que qüestionin la pròpia realitat, el sentit de la vida, el futur, la necessitat de compromisos. Es tracta d'un lliscar superficialment per tot sense aprofundir res.

Els adolescents i els joves viuen amb els seus pares, valoren la família, tot i queixar-se de qüestions determinades. Donen importància, també, a la colla, al grup d'amics proper, respondent així a la necessitat de sentir-se part integrant d'un grup com una manera de manifestar el que són per referència al grup, encara que amb un compromís que no sempre és estable ni demana una continuïtat periòdica. En situacions concretes, sovint afavorides pel context, el grup d'amics pot abocar a conductes de risc i fins i tot marginals, predelictives i delictives.

La irrupció dels mitjans de comunicació en la vida dels adolescents i dels joves genera alhora, en ocasions, comunicació compulsiva (mòbil, correu electrònic,...), aïllament (ràdio, televisió, viatges virtuals per internet, mp3,...), inflació d'informació i bombardeigs subtils i contradictoris. En determinats casos, quan es viu el «ser» com estar comunicat, pot portar a la destrucció de la privacitat i a malmetre la pròpia identitat (diaris íntims publicats a la xarxa, simulacions de gènere, edat, situació personal en xats,...). Preocupats per la seva imatge adquireixen les pautes de conducta que ofereixen els mitjans i la moda que amb la seva influència fixen hàbits abans que es configuren els criteris.

Els interessos de tot tipus que incideixen en el sector juvenil són una gran dificultat per establir criteris educatius i projectes de formació. Fóra un pas endavant disposar d'un pacte social de l'educació que abastés tots els espais educatius en les diverses etapes en les quals desenvolupen la

seva vida els adolescents i els joves. No hi ha pacte, no hi ha acord i passen més hores davant el televisor i tota la producció que presenta, que a les aules escolars. Imaginem-nos la relació horària que suposa amb les hores de vida i conversa amb pares, avis, catequistes, professors, monitors, ... Els mitjans de comunicació esdevenen homologadors de conductes.

Els trets exposats no han d'amagar la realitat, i no és un tema menor, del sector d'adolescents i de joves que participen, dedicant-hi una bona part del seu temps, a activitats de lleure educatiu, activitats esportives formatives, moviments juvenils, associacions, ONGs, grups formatius, catecumenats, entitats prestadores de serveis,... que completen la formació acadèmica i familiar i obren al treball en equip, al servei altruista, al compromís social, al voluntariat, a compartir la vida, a la compassió (compartir la passió, el dolor de l'altre),... amb la importància que se'n deriva pels diversos àmbits on desenvolupa el jove la seva vida i per a la seva projecció futura en la societat: vida laboral, política, eclesial, social,...

Per presentar el missatge

En l'acció que comporta l'acompanyament en els processos personals de creixement en la fe, s'han de tenir presents uns aspectes comuns a qual-sevol proposta educativa:

Les propostes educatives han de formar en el rigor, que no és fruit de la imposició sinó del desig d'anar a

fons, en la consciència que fer una tasca ben feta demana una fidelitat il·lusionada que sempre exigeix esforç. S'ha d'ajudar a formular criteris. Sense criteris, sense valors explícits, deixem els joves en mans de les crides de l'entorn i sense capacitat d'encarar-les críticament. Ensenyar a optar compromesament per allò que hom creu que val la pena. Educar en l'opció, en la capacitat de decisió i en la voluntat de ser fidels a aquests compromisos.

Sense criteris, sense valors explícits, deixem els joves en mans de les crides de l'entorn i sense capacitat d'encarar-les críticament.

Les propostes educatives s'han de fonamentar en un mètode, han de tenir una identitat, han de proposar uns objectius amb tota honestat i no s'ha de dimitir d'assolir-los. En educació, els ideals sense mètode són cecs, de la mateixa manera que els mètodes sense ideals són buits.

Les propostes educatives donen suport a la qualitat del mestratge dels educadors. Es necessiten testimonis, no simples ideòlegs. La història de la nostra Església i de l'acció dels seus agents pastorals és plena de propostes i projectes que van engrescar els joves perquè hi hagueren homes i dones que, amb el seu mestratge, van fer

veritables les paraules que adreçaven als alumnes a partir d'un treball de base i de presència i contacte directes continuats.

L'acció pastoral de l'Església entre els joves ha de tenir cura tant del to com dels continguts.

L'acció pastoral de l'Església entre els joves ha de tenir cura tant del to com dels continguts:

Ha de ser un to encoratjador, de portes obertes, que animi a cercar l'esperança, a no deixar-se empresonar per la impotència i el desencís. Un to que faci del cristianisme una crida a avançar i a potenciar allò que és vida més plena i que afirmi que l'Església, que som tots, –tot i no fer-ho sempre prou clarament– vol acompanyar, acollir i potenciar aquest camí de creixement. Un to que no amagui les exigències del ser catòlic, del ser cristià. Però un to que la faci atractiva perquè exigeix amb sentit. En definitiva, un to que ajudi a descobrir la ressonància de les benaurances, avui.

El contingut bàsic ha de ser la paraula i la vida del Crist. Una paraula i una vida específiques que sorgeixen de la paraula i la vida de les persones. Caldria recuperar i reformular, sense vergonya, molts valors «típics» del cristianisme: l'esperit de sacrifici i d'esforç, la capacitat d'esperança, la

preocupació quotidiana pels altres, la capacitat de fruir de la vida però de fer-ho autodisciplinadament, el capteniment d'una vida austera i solidària, l'il·lusionar-se per tot allò que és senzill i durador,... També tots aquells valors aparentment contradictoris però que valen perquè es complementen: soledat i acció, alegria i sacrifici, contemplació i compromís, exigència personal i respecte als altres, prudència i denúncia,... Cal empenyer a viure tot allò que ens transcendeix, ens crida i ens embolcalla. Viure així, fa créixer en humanitat a la manera de Jesús, l'Home Nou.

Tot el que hem reflexionat en referència al procés de creixement en la fe, un creixement que es produeix en un context social i eclesial molt concret, ens permet apuntar que, perquè sigui harmònic, ha de contemplar tres aspectes que s'han de treballar alhora i amb una forta cohesió entre ells: formació, vivència i celebració.

Si només donem formació, posant l'accent en la instrucció, podem convertir el cristianisme en una filosofia; si només es treballen els aspectes vivencials externs, portarem al jove a un activisme que amb el temps quedarà desproveït de base i fàcilment de sentit; si només es treballen els aspectes vivencials interiors i de celebració, es pot caure en un espiritualisme desencarnat i desarrelat.

És determinant, doncs, que aquests tres aspectes es treballin conjuntament, harmònicament conjuntats.

FORMACIÓ		cateques	litúrgia	
+		escoles amb acompanyament	classes de teu diu .	
VIVÈNCIA		extensió	servei	Missió
+		improva	gestió d'altre projectes noves, etc.	
CELEBRACIÓ		pregària	en lí- nia amb el centre de la comunitat	
			suplement	
			escuela	
		esdeven- tius divers sagraments tradicions, etc.		

L'acció pastoral ha d'ajudar a fer el pas des de la quotidianitat que viuen els joves al nou horitzó que obre a l'experiència religiosa:

viuen		versus
Laïcisme	→	pregària
Solitud	→	acompanyament
Individualisme	→	missió

Aquest procés de creixement harmònic en la fe és una via per donar resposta a la realitat personal, social i eclesial que viuen els joves, amb la pretensió de facilitar l'experiència religiosa personal. Una pretensió de voler superar els aspectes negatius de les realitats viscudes i caminar cap a una autonomia que al laïcisme ambiental s'hi contraposi l'espiritualitat que neix de la pregària. Una espiritualitat que es

fa present i que s'arrela en el món perquè ajuda a superar la solitud, aquell caminar sol, a través del mestratge de l'adult que l'acompanya, que el fa sortir de l'individualisme envoltent i en ocasions aclaparador gràcies a la crida d'Aquell que és Amor i que proposa estimar els altres mitjançant un servei (missió) generós, compromès i desinteressat a favor dels qui ho necessiten.

Aquest és un procés que comença a la infantesa, es completarà en gran manera a la joventut, però que caldrà treballar tota la vida. Els fonaments que es posin els primers anys seran la base que sustentaran el procés.

No podem acabar aquesta visió general sobre la presentació del missatge sense referir-nos a l'educador en la fe, sense considerar la seva actuació i acció:

Convé fugir de l'ansietat apostòlica i deixar-se portar per la pau apostòlica i viure joiosament, amb convenciment, que cadascú és mogut per l'Esperit i cridat a viure l'Evangelí, la presència de Jesús entre els joves.

Els adolescents i joves han de descobrir en els seus educadors en la fe testimonis del Déu de Jesús, del Déu que estima la vida, emissaris i no funcionaris del Regne, que ofereixen un missatge que obre a una nova manera de viure, de relacionar-se.

Cal descobrir que els valors cristians es poden viure en la vida ordinària.

Cal ajudar a descobrir que els valors cristians es poden viure en la vida ordinària i de quina manera Déu, mitjançant la paraula de Jesús, proposa unes fites, en ocasions exigents, però agraeix el desig d'arribar-hi, la bona voluntat i l'esforç per aconseguir-ho acollint amb benvolença els resultats obtinguts. Fer descobrir aquests va-

lors implica que ni s'ha de tenir por a proposar compromisos als joves, ni hom s'ha d'amagar a dir el que pensa, encara que no sigui de moda.

Els educadors en la fe, reflexionant sobre la situació de cada jove i amb comprensió per la resposta que pugui donar, defugint esquemes sobre el jove cristià ideal, han de desvetllar la vocació cristiana vers al seguiment de Jesús, vocació que és comuna a tots els cristians. De vegades ha semblat que l'Església només es preocupava d'un tipus de vocacions i ha acabat no parlant de la vocació cristiana i ni de la sacerdotal o religiosa. Convé engrescar els deixebles, especialment els joves, a descobrir allò a què Déu els crida, allò per al qual són cridats: el seguiment de Jesús i la concreció dels diversos accents que aquesta vocació possibilita. Des d'aquesta visió es podrà parlar, també, de vocacions al servei de l'Església.

L'Església ha de valorar i prioritzar el treball de tots aquells i aquelles que estan al costat dels joves. El més important d'aquesta presència és que sigui personalitzada, de ser-hi al seu costat, d'acompanyar, d'ajudar a reflexionar i buscar respostes a les qüestions relacionades amb qui són, on vaig i com hi vaig. Ajudar a conèixer, estimar i seguir Jesús. En una societat despersonalitzadora la credibilitat de l'Església passa per la capacitat de generar acolliment personal,... i això demana persones que s'hi dediquin i tinguin creativitat per ajudar a cercar estils de vida cristiana més d'acord amb el sentir i viure d'avui.

La paraula de l'Església entre els joves ha de ser lliure i compromesa. Compromesa amb allò que està al servei de la persona. Compromesa en la construcció d'un món de justícia, pau i desenvolupament. Lliure amb la llibertat dels fills de Déu que neix del donar un testimoni humil, senzill, respectuós, entenedor, sincer i clar.

La paraula de l'Església entre els joves ha de ser lliure i compromesa.

Proposar als adolescents i joves una experiència de cristianisme. El nucli de la paraula que els adrecem ha de ser l'Evangeli concretat en uns valors. Els joves han d'arrelar-se en eixos de l'Evangeli i han d'assolir un cristianisme que és servei generós perquè neix d'una experiència aprofundida de pregària. Els educadors en la fe haurien d'ajudar a fer viure la capacitat il·lusionada, però no ingènua, d'optar pel compromís i la capacitat de fer de la pregària una experiència vital arrelada. S'ha de provocar la trobada amb Jesús, en la intimitat de la pregària, en la celebració comunitària amb els germans, en els sagraments, en el rostre del necessitat, del qui sofreix, dels marginats, aquells amb qui pateix, mor i ressuscita. Ajudar a descobrir la importància de la pràctica religiosa, el contrasentit de creure i no practicar, la importància de l'exercici espiritual (pregària, sagraments, catequesi, lectures, catecumenats, grups,...), divulgar que l'exercici espiritual és sa. Descob-

rir als adolescents i als joves la importància del servei en missió (visitar i/o acompanyar ancians, ser educador en el lleure dels infants, catequista, ajudar en un menjador per a marginats, visitar malalts, col·laborar amb una ONG,...). Ser cristià demana pràctica.

Cal tenir clares aquestes referències per no caure en l'error de prejudicar i decidir teòricament quines són les formes de presència ideals o millors entre els joves. Creure que hi ha una forma privilegiada d'organitzar la presència de l'Església entre els adolescents i els joves, oblidant la diversitat de joves, podria portar que només un tipus de jove tingués presència dins l'Església.

Conclusió

Fins aquí les reflexions i consideracions sobre com apropar-nos als joves per presentar-los la bona nova de Jesús i unes consideracions a l'hora d'apropar els joves a Jesús. Escrites amb el desig que siguin ben útils després de llegir-les, pensar-les i comparar-les amb les experiències pròpies, amb el dia a dia en el que es desenvolupa l'acció pastoral.

I, sobretot, no oblidar, com dèiem en iniciar aquest article, que la paraula de Déu ens deixa ben clar que, per la força de l'Esperit, els joves són forts i la paraula de Déu persevera en ells: *«Us he escrit joves perquè sou forts i la paraula de Déu persevera en vosaltres»*. A nosaltres, educadors en la fe, només ens resta sembrar i conrear confiadament .

La formació cristiana dels infants i joves

RAFA GASOL, salesià.

Les planes que vénen a continuació són “una” proposta per reflexionar operativament sobre la pastoral a fer amb els infants i joves a casa nostra¹. Estic convençut que ja no podem perdre de vista que la presència de l'Església entre els infants i joves ha de ser cada vegada més plural i diversificada, tot partint de les situacions concretes on ells es troben.

Crec que la comunitat cristiana i la vida concreta dels infants i joves són per nosaltres els “llocs teològics” per escoltar i comprendre tant la paraula immediata de Déu com la resposta eclesial més adient a donar en aquest moment de la història. La comunitat cristiana, nosaltres, abans d'interrogar-se sobre el què ha de dir als joves, es pregunta què li diu avui l'Evangelí. Fent-se aquesta pregunta s'adona que els joves no són un problema a resoldre sinó “una gran oportunitat” per a repensar l'experiència cristiana original i relacionar-la amb l'existència humana d'avui. És a dir, els joves són una oportunitat per repensar la nostra pastoral.

A. PASTORAL INFANTIL I JUVENIL, D'ON VENIM I ON SOM

1. Unes definicions i tres models clàssics per arribar als infants i joves.

No és senzill definir en poques paraules què és **evangelitzar**. Ens quedem amb les expressions del CPT: “Evangelitzar és descobrir en el cor de cada dona i de cada home l'acció i l'escalf de l'Esperit; és establir les mediacions oportunes per tal que les persones senzilles, i tal vegada afligides, puguin trobar-se amb Déu. Evangelitzar és ajudar a refer l'experiència de Déu de molta gent allunyada, experiència que està intrínsecament lligada a l'amor als germans i, per tant, a aquella opció preferent pels pobres i per la justícia que fou distintiu del Messies Jesús”².

Evangelitzar és descobrir en el cor de cada dona i de cada home l'acció i l'escalf de l'Esperit.

1. Aquesta comunicació va ser presentada en la trobada de la CET-URC, a Tiana, el dia 1 de febrer de 2006.

2. CPT, 1d.

Per cercar una definició de **pastoral** ens acollim a aquella que diu que³ és “tota aquella presència i el conjunt d’accions mitjançant les quals l’Església ajuda els joves a preguntar-se i a descobrir el sentit de la seva vida, a descobrir i assimilar la dignitat i exigències d’èsser cristians, els proposa les diverses possibilitats de viure la vocació cristiana en l’Església i en la societat, i els anima i acompanya en el seu compromís per a la construcció del Regne”

Hem viscut uns **models clàssics** per arribar als joves

- Model *catecumenal*: gràcies a les famílies, l’escola, la catequesi
- Model *pastoral*: amb l’acompanyament i iniciatives creatives per als adolescents i joves en la seva transició completa a la vida cristiana adulta
- Model *missioner*: per arribar als que es situaven fora...

I podem afirmar que el model *catecumenal* ja no serveix per arribar a la majoria del jovent; el model *pastoral* caldrà repensar-lo en aquest nostre món pluricultural i interreligiós⁴; el model *missioner* ha esdevingut prioritari: estem en terra de missió. Cal pensar la primera evangelització entre els infants i joves, entre les famílies. Fins i tot amb aquells que, participant

en celebracions eclesials, no han estat iniciats a experimentar la trobada personal amb Jesucrist

Subratllem, també, que l’Església de casa nostra ha fet una **opció prioritària per la pastoral de joventut**⁵. No partim de zero..., i anem cap a un altre lloc...

2. A qui ens adrecem?

Ja no hi ha “la” pastoral infantil i juvenil. S’ha imposat la diversitat. Creix la dificultat de catalogació. S’imposa la necessitat de projectes ben diferenciats. Els manuals de sempre de psicologia evolutiva, bàsics per programar la pastoral i l’educació de la fe, ja no ens serveixen... per a tots.

La transició al món adult (també eclesial) s’ajorna; la immediatesa de respostes complica els compromisos estables i de per vida; els models de vida, els líders, els adults de referència són febles: confusió de rols, conflicte d’autoritat en la presentació de valors de vida; creix una nova vivència de la sexualitat sense compromís, sense afectivitat i amb nous llenguatges sanitaris o lúdics, però no morals i religiosos.

Es constata el semi o total analfabetisme de socialització religiosa, de

3. LV Asambleja Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola. *Orientaciones pastorales sobre pastoral de juventud* (18-23 novembre 1991).

4. CPT, 21 “El Concili invita a les parròquies, els moviments, els col·legis, les comunitats cristianes a una tasca d’educació per a la convivència i d’obertura a les diverses cultures des d’un esperit de clara identitat cristiana i de tot allò de bo que l’Esperit hi ha sembrat”

5. CPT, 26-28.

cultura religiosa, de cultura cristiana i amb tendències a una religiositat a la carta que no afecta ni altera de debò les seves vides

Una dada important: La situació dels adolescents i joves és com “l’iceberg” de la situació dels adults de la vella Europa descristianitzada i culturalment preparada: espiritualitat difusa, de baixa intensitat; constructe estrictament personal, desdogmatitzat, eclèctic, reservat a l’àmbit privat i desencarnat de la història. En comptes del missatge del Regne, prevalen els dos elements que interessin al sistema econòmic imperant: El Poder (valor i superioritat de l’individu sobre tot el que l’envolta) i el Diner (materialització dels valors)

Una altra dada: Malgrat la diversitat, els joves de casa nostra mostren uns elements comuns: la necessitat de trobar la identitat, la recerca de pertinença i la recerca de sentit

3. A qui arribem?

A pocs:

Molts infants, menys pre-adolescents, alguns adolescents, pocs joves ...

Només cal mirar els nostres ambients. També mirem els estudis sobre la religiositat... Les estadístiques no ho diuen tot... però ens diuen que alguna cosa no funciona com abans, tot i que més de la meitat dels adolescents i joves de 15 a 29 anys es consideren “creients cristians”...

Referint-se als joves, es parla de demanda de religiositat i desafecció de la dimensió institucional d’allò religiós: han reconvergit la religió i la fe en un cristianisme humanitari i autònom.

Els que es queden:

- Els que hi són “per temporades”, “de pas”: en moments de sacramentalització socialment reconeguda o de connexió amb moments escolars o dels moviments coneguts en etapa escolar
- Els que cerquen la satisfacció socioafectiva i celebrativa. Recordem la importància de l’experiència afectiva, particularment en l’adolescència...
- “Els/les incombustibles”. Els de sempre. Han crescut “a casa” des que eren nens de catequesi. Ara són catequistes, monitors, voluntaris per al que calgui, amb rols d’adult (sovint, abans d’hora),... A vegades, alguns d’ells pateixen el “síndrome de fill gran” de la paràbola del pare que espera...
- Els joves immigrants, sobretot llatinoamericans, que cerquen aquella religiositat dels llocs d’origen i el caliu d’unes comunitats on poder expressar la fe. S’imposa el canvi de mentalitat, la metanoia: “de sense papers” a “germans en la fe”...
- Els joves amb una reeixida experiència de fe. Segons les enquestes, coincideixen amb aquells que posseeixen més factors positius en les seves vides: nivell de felicitat, d’ètica i valors, de compromís social, d’associacionisme,...

Els que marxen:

- Marxen sense conflicte... Temps bons entre capellans, moviments, catequistes, monges... que es queden petits per als propis interessos. Hi ha coses més importants. Mai (mai?) no havien sentit com a pròpia l'experiència de fe o no havien après a interioritzar l'experiència religiosa infantil de la fe.
- Marxen sense haver trobat models suficientment atractius d'adult en la fe, incapaços de competir amb els nous agents socialitzadors: la televisió, el carrer, la música, la nit. Romandre a l'Església..., essent gent d'aquest estil concret, no te cap avantatge... A més a més, l'aliment i el material per al desenvolupament de creences es troba en l'àmbit del consum cultural, sigui el cinema, la música o la literatura.
- Marxen sense consciència de "marxar". Es distancien, sense bel·ligerància. Ells i elles ja creuen "en alguna cosa", eclèctica, que no altera les seves conductes, els seus valors, les seves eleccions. Els serveix, això sí, per als moments de crisi perquè ajuda a autoconsolar-se. L'experiència eclesial que han tingut – mirem la pastoral sacramental, per exemple –, no els ha servit per a formar la identitat personal.

Tornaran?... o no!!!!

- Potser en casar-se?, a batejar els fills?, a l'enterrament? I l'Es-

glésia seguirà alimentant el seu desig difòs... Model sociològic...

- Una constatació important: Segons els estudis de religiositat, els joves no estan allunyats del món espiritual. Déu, o allò que fa referència "al diví", no ha mort. El que passa és que ja no es viu en clau cristiana sinó en clau de petites o grans sacralitzacions o de religions substitutives. Això, sembla, pel fracàs de la socialització religiosa.

Una pregunta:

Hauriem de canviar alguna cosa per a que els infants, adolescents i joves vulguin fer el camí de seguiment de Jesucrist? Hauriem de canviar alguna cosa per complir la finalitat del Concili Provincial Tarraconense i concretar en el món infantil i juvenil la pregunta: Com evangelitzar, avui, la nostra societat?⁶

B. CAP A UN MODEL FORMATIU DIVERSIFICAT

1. Criteris de fons

Els **agents de pastoral** de joves ens situem com a creients que reconeixem la iniciativa gratuïta de Déu que surt a l'encontre de cada persona i envia Jesucrist com expressió del seu amor i com a referent de persona en plenitud.

El **camí de fe** de qualsevol creient connecta radicalment en el misteri de l'encarnació, mort i resurrecció de

Jesucrist, i troba la seva fonamentació en el misteri pasqual.

La gran **oferta** que volem fer en pastoral juvenil és **el do que hem rebut: Jesucrist**. Des d'aquí plantejem els diversos itineraris per tal que cada persona pugui fer el seu procés de seguiment personal i comunitari. Per a nosaltres, agents de pastoral, l'objectiu bàsic de la pastoral de joves és la humanització. Oferim, des de la lectura creient de l'evangeli, el model d'humanitat en plenitud: Jesucrist.

Volem donar a conèixer Jesucrist a **totes** les persones joves. Veiem que arribem a **alguns**. Afirmem que ens importa **cadascú**: perquè cada infant i jove és un do de Déu per a les nostres vides i per a la nostra missió. És un do per a l'Església i la societat, no és nostre.

El camí propi i natural de la pastoral és **la tasca educativa feta en el quotidià**.⁷

Cada infant i jove és un do de Déu per a les nostres vides i per a la nostra missió.

Apostem per **la fragilitat**: l'educador és un suggeridor de rutes entre possibles itineraris en el desert religiós que l'envolta. Desert que el despulla de seguretats, de certeses. Desert com a lloc de temptació, una de les quals és l'enyorança d'altres temps en sentir la impotència pastoral... Desert que disposa l'educador a fer l'experiència de fill "en les mans de la mare", de pare "del fill gran de casa", de bon pastor "que surt a cercar les 99 ovelles que han marxat de la pleta".

Per tant, no ens juguem la vida per l'organització de "múltiples" iniciatives i activitats: **Pastoral de la interiorització**. No ens juguem la vida pel "número de clients": **Pastoral de minoria**. No ens juguem la vida per "la quantitat de sacraments administrats". **Pastoral de qualitat**, no de cristiandat. No ens juguem la vida en sabers, sinó en **Pastoral del sentit integral de vida**.⁸

Seguim creient que "*la glòria de Déu és que la persona visqui*"!!!!!!⁹. I **viure**, per a nosaltres, és fer-ho amb Sentit i Compromís: **Sentit** (model de vida, sentit de vida), gràcies a alguns factors bàsics rebuts des de la comunitat cristiana: **L'acollida** (des de la situació personal on es troba!);

7. "És necessari un camí gradual, sistemàtic, que articuli aquests moments forts i especials, els moments de les grans emocions, amb el ritme normal i tantes vegades sense relleu del cada dia; perquè la vida es fa precisament en aquest "cada dia" que, moltes vegades, ens sembla insignificant." A. Domènech, "Un procés d'evangelització en el món jove", Trobada Diocesana d'Animadors de Pastoral Juvenil. Delegació Diocesana de Pastoral de Joventut. Arquebisbat de Barcelona, 1999 p.11.
8. "El cristianisme, com camí amb Crist vers el Pare en l'Esperit, en catequesi fa passar a segon terme els catàlegs de veritats a aprendre. (...) Aquestes veritats estan obligades a operar la seva validació en un itinerari de recerca de sentit o en un itinerari creient" G. Adler, citat a J.Mª Maideu, "Camino para la fe", p.9 (en premsa).
9. Sant Ireneu: "La glòria de Déu és que l'home visqui".

l'acompanyament (Emmaús és el paradigma de la trobada amb Déu des de la experiència de derrota); **la iniciació** (a la interioritat, a l'espiritualitat, a la pregària, a la contemplació del Déu de Jesucrist); **la personalització** (en l'itinerari d'iniciació cristiana per a cadascú!); **la comunitat** (des dels plantejaments d'un Projecte Pastoral de la Comunitat, que no depèn del prevere de torn, sinó de la comunitat cristiana estable convertida en agent de pastoral); **i compromís** (en la caritat, l'amor, el lliurament desinteressat, l'experiència de gratuïtat,...).

Estem atents a unes interpellacions insistents en el nostre avui:

Partir de la realitat: optem per "la iniciació a la vida cristiana" de la majoria d'infants i joves, és a dir, introduir-los en un "món nou de valors,

de relacions, de símbols i comportaments, de criteris de judici, de judici i valoració de la vida"¹⁰.

Anar per tot el món: optem per caminar amb la gent¹¹, compartir preguntes, dubtes i desil·lusions... i des d'això trobar la misericòrdia de Déu per a cadascú i... comunicar-la.

Mirar el voltant: optem per partir de les persones concretes, com Jesús, que ve a curar els cansats i atribolats¹².

2. La formació cristiana dels infants i els joves

Aquests són els grans trets de la formació:

Integral, global¹³, de *tota la persona* (no només del cap: esperit, àni-

10. A. Domènech, "Un procés d'evangelització en el món jove", Trobada Diocesana d'Animadors de Pastoral Juvenil. Delegació Diocesana de Pastoral de Joventut. Arquebisbat de Barcelona, 1999, p.29.

11. "Sovint parlem de les persones: les dones, els pobres, els immigrants, els divorciats, els que han practicat avortament, els presos, les persones afectades per la SIDA, els homosexuals, els drogoaddictes. Les nostres paraules a favor de Crist, tanmateix, no tindran autoritat si no donem autoritat a la seva experiència, si no aprenem el seu llenguatge, si no acceptem els seus dons" T. Radcliffe, en el Sinode d'Europa, 1999: citat a J.Mª Maideu, "Camino para la fe", p.21 (en premsa).

12. "L'Església ha d'acompanyar cada cop més a una ampla diversitat de persones: nous convertits que escolten l'evangeli per primer cop; persones nascudes de pares creients, però sense haver tingut mai una experiència cristiana i que, un dia, la descobreixen; cristians catequitzats en la infància, que de seguida s'allunyaren de tota pràctica religiosa i arriben a l'edat adulta amb coneixements religiosos més aviat infantils; no creients marcats per una catequesi precoç mal feta o mal assimilada que, un dia, volen tornar a creure" G. Routhier, *Le devenir de la Chatéchése*. Médiaspaul, Montréal-Paris, 2003, p.59: citat a J.Mª Maideu, "Camino para la fe", p.22 (en premsa).

13. Que remarca aquests *quatre aspectes*: la *identitat personal*: la "vida" de cada persona; la trobada amb *Jesucrist*: nucli de formació i creixement de la fe; la *pertinença eclesial*: espai de fraternitat i celebració; la vida com *vocació i servei*: una espiritualitat encarnada que genera fraternitat i transforma el món.

ma i cos)¹⁴: unint fe – vida¹⁵, continguts – experiències, raonament – sentiments, acció – reflexió, comunió – missió, espiritualitat – compromís, lluita – festa.

Que disposa d'**un projecte marc unitari** (engloba els diversos elements); **orgànic** (sense juxtaposició d'intervencions, evitant els localismes estèrils); **progressiu** (tot està relacionat i atenent les possibilitats de cada persona).

Que **té present** l'ampla **diversitat** de persones i el **procés gradual de cadascuna d'elles**; que te clar el *protagonisme* de cadascú: la impossibilitat de suplència per part de ningú a ningú en l'acte d'adhesió i de confiança en Déu; que reconeix que no es porta Déu a ningú, més aviat s'ajuda a prendre consciència i a acceptar una presència ja regalada al subjecte: *l'Esperit ens precedeix*; que sap que *no hi ha educació directa de la fe*, sinó

transmissió dels ensenyaments de la fe; que identifica el *dinamisme habitual de la transmissió de la fe*: la proposta, l'assimilació personalitzada, la trobada amb el Déu viu¹⁷.

Que **neix de la comunitat cristiana**; del pacte i la decisió comunes sobre objectius, criteris i valors; de la dedicació prioritària de persones i recursos materials; d'una acurada formació inicial i continuada dels agents, especialment dels laics.

Que disposa de **diversos itineraris**:

* que s'adapten al **punt de partida de les persones**, a la seva concreta experiència espiritual, i no a l'edat de referència. No són tant uns itineraris cap a Déu, sinó **en** Déu i des de Déu segons el lloc de partida respecte l'opció pel seguiment de Jesucrist. En el centre hi ha la persona en la seva llibertat, cridada i interpel·lada per Déu,

-
14. (en ordre alfabètic): afectiva (autoexpressió de sentiments, comunicació afectiva, ...); autoconeixement (esforç i interès per conèixer-se, comprendre's, analitzar-se,...); corporal (cos, salut, energia vital,...); creences (sentit de la vida, transcendència, cosmovisió, ...); espiritual (saviesa de la vida, ètica, valors, honestedat, ...); intel·lectual (capacitats mentals, lectures, capacitat de resoldre problemes, anàlisi de la realitat,...); laboral (habilitats, destreses, competència, responsabilitat, ...); sexual (identitat sexual, fruïció, expressió, comunicació, ...); social (adaptació, obertura als altres, flexibilitat,...); sociopolític (participació, compromís, talant democràtic, solidaritat en dimensions comunitàries, ciutadania,...) Garcia-Monge, J.A. "Treinta palabras para la madurez", Desclee de Brouwer, 10ª edic. 1998.
 15. La Proposta de Pastoral de Joventut de Catalunya i Balears. Secretariat Interdiocesà de Pastoral de Joventut.. p. 6-10, 1998, parla dels següents criteris teològics i pastorals: l'atenció als joves i a la seva realitat, la centralitat del misteri de Jesucrist, l'arrelament en la comunió eclesial i la necessitat d'una espiritualitat encarnada.
 16. "És un procés unitari que tenint present allà on es troben els infants i joves, els estimula i acompanya a desenvolupar totes els seus recursos humans, els orienta a la trobada amb Jesucrist i el seu seguiment, els fa madurar una responsable pertinença social i eclesial fins a la descoberta de la pròpia vocació en el compromís de transformació del món segons el projecte de Déu." J.Mª Maideu, "Caminos para la fe" (en premsa).
 17. J.Mª Maideu, "Caminos para la fe", p.7-8 (en premsa).

mitjançant la vida... Per tant, hi ha **punts d'arribada diversos**;

* que són **aplicacions concretes del projecte marc** a destinataris i contextos determinats i diversificats; que **eviten les improvisacions** (amagades amb la paraula “espontaneïtat”), fugen de “remeis” d’urgència i eviten l’estancament en llocs comuns “de sempre”;

* que **passen de llarg** dels individualismes, les presses, les fragmentarietats i **posen l’accent en els binomis** personalització – socialització, orientació – gradualitat, experiència – prospectiva de futur.

En la formació cristiana dels infants i joves que ens trobem a casa nostra imagino aquests **tres** escenaris per als **Itineraris**:

Per a aquells que volen seguir Jesucrist: Aquest Itinerari ha de posar l’accent en l’acompanyament personal i l’experiència comunitària, d’aquells que **ja s’han compromès en la seva opció** de deixebles i en la iniciació cristiana (personalització de la fe mitjançant una experiència aprofundida de pregària feta hàbit en la vida quotidiana, la vivència habitual dels sacraments, el compromís en la caritat i la solidaritat, la vida de la comunitat cristiana on compartir l’experiència fonamental de Jesús), **amb aquells amb una certa vivència poc personalitzada** (2.1. Itinerari específic d’iniciació cristiana)

I per a qualsevol persona que s’acosta a una presència d’Església, (tant si són indiferents o contraris a la

realitat de la fe, com si no s’han plantejat la transcendència o en tenen vivències diverses a la cristiana, com si han optat per Jesucrist, de cara a què lliguin aquesta opció amb el sentit de la vida i l’espiritualitat) (2.2. Itinerari específic de recerca del sentit de la seva vida i 2.3. Itinerari específic d’educació de la interioritat i l’espiritualitat) amb la certesa que ajudant a captar el sentit de la vida i ajudant a contactar amb l’espiritualitat els oferim la possibilitat de trobar-se amb l’Altre

Els presentarem breument:

2.1. Un itinerari de formació específica per a aquells que *volen seguir Jesucrist*, en el qual es privilegia

2.1.1. L’experiència religiosa cristiana

És a dir, viure, en l’àmbit de la comunitat cristiana i per l’acció de l’Esperit Sant, la trobada amb el Crist ressuscitat que ens mena a una **nova identitat** personal manifestada en un estil de vida caracteritzat per la sortida d’un mateix.

Experiència que es dona “en el temps” (la vida, la història personal i social, l’esdevenir, el futur...) i en la sacramentalitat del món. Per tant, ha de ser una **iniciació experiencial al misteri** del Déu encarnat i manifestat en Jesús, més important per la radicalitat i imprevisibilitat del seu amor que per la comprensibilitat racional

Aquesta trobada amb el Crist es fa més per la transmissió compartida que per la informació doctrinal i condueix

a una **espiritualitat** que recupera la centralitat de Jesucrist com a experiència alliberadora i de relació; que educa la mirada contemplativa i la pregària personal i comunitària; que celebra i transfigura la vida terrena sense condemnar cap dels seus aspectes vitals; que ajuda a ser persones lliures, creatives i autònomes; que afavoreix l'autorealització i empeny al compromís.

2.1.2. La construcció de la identitat personal

On el Déu Pare de Jesús i el Crist ressuscitat entren en la interpretació del meu passat (la meva història), present (la imatge que ara tinc de mi) i futur (els meus ideals).

Aquesta identitat personal “cristiana” es va construir per acumulació **d'experiències interiors**, per experimentació i ajuda a respondre “jo qui sóc?” (relació profunda amb l'Abbà) i “jo què vull fer amb la meua vida?” (passió per la causa del Regne, a partir dels més febles).

Davant la necessitat de trobar identitat hi ha la proposta de viure com a fill de Déu, obert a la transcendència; davant la recerca de pertinença hi ha l'oferta de la comunitat cristiana com nou estil de relació; davant la recerca de sentit hi ha la proposta del Regne com motor i horitzó de la pròpia vida¹⁸.

En la praxi pastoral, s'accepta el procés lent d'autocreixement (i per

tant d'errors i heterodòxies doctrinals i heteropraxis morals) d'uns joves que es van estructurant molt més lentament (en el coneixement d'ells mateixos, en l'elecció de vida, en l'estructuració del desig i la voluntat,...). S'accepta perquè es creu en el poder sanador de la relació amb Déu que allibera, purifica i potencia. Per això, s'accepten com a “bons” tots els punts de partida: les ganes de recerca, el relativisme, el camí de l'estètica, les ganes de fer-se preguntes, el goig de donar-se als altres encara que sigui ocasionalment... per tal d'ajudar a cadascú a trobar la pròpia identitat.

2.1.3. L'opció per la justícia i la solidaritat

On el **Déu, Pare de Jesús, m'envia** per la força del seu Esperit a anunciar la bona nova als pobres, als captius la llibertat, la vista als cecs, la llibertat als oprimits¹⁹... I que s'ha instaurat l'any de gràcia dels Senyor, **amb signes...**

Aquesta opció es va construir per experiències que relliguen el Crucificat amb els crucificats: on allò important no és el que faig des del meu poder, sinó les trobades que es transformen en experiències interiors enmig de les quals trobo el Déu cristià.

Sortint en fora d'un mateix i de la pròpia comunitat, al servei dels pobres, es fa veritat la trobada concreta amb d'altres creients i no creients,

18. Garai berriak. Por un nuevo impulso de la pastoral con jóvenes. Plan estratégico 2005-2009. Delegación Diocesana de Pastoral con Jóvenes. Vitoria-Gazteiz.

19. Lc 4, 16-21.

compartint la “catolicitat” de la crida a rentar els peus...

Assumir la dimensió social de la fe porta a viure la contraculturalitat davant l'estil de vida consumista que ens imposa el sistema econòmic i la llibertat davant d'opcions polítiques que volen capitalitzar l'evangeli.

Aquests tres elements bàsics de l'itinerari només són possibles de recórrer si es compta amb **agents de pastoral, educadors en la fe**, disposats a precedir, acompanyar i seguir els infants i joves.

On es troben aquests educadors de la fe? En les **comunitats cristianes**, en les **famílies**. Eduquen la fe per la seva **coherència personal i institucional** i gràcies a una **formació** que els hi dona identitat i recursos comunicatius.

Aquests són, per a mi, avui els quatre *punts neuràlgics* que fan possible educar en la fe els infants i joves.

1. *El marc de referència*: la comunitat cristiana

Cal la **creació – animació de comunitats cristianes de referència**²⁰, perquè el cristianisme sociològic, aquell

derivat de l'ambient social, no té futur.

Per tant centrar-nos en comunitats cristianes:

- D'entrada, per als *agents pastorals*...
- Com objectiu, per a *tots els creients*,
- amb aquestes *finalitats*: ajudar a viure la trobada amb Déu; fer experiència concreta de fraternitat (“recinte de veritat i amor, de llibertat, de justícia i de pau on tots hi trobin motius per a seguir esperant”); fer una necessària i seriosa iniciació cristiana que porti a la personalització de l'experiència de fe i a la pertinença comunitària i eclesial; acollir les noves preguntes, les noves inquietuds, les ganes de celebrar la Vida i el compromís que tenim els cristians; acompanyament personal i grupal; ser referències visibles, observables: espai de socialització religiosa i referència comunitària adulta.

2. *Cura del lloc natural de la formació*: la família

Cal seguir centrant els esforços en **la família cristiana**²¹, lloc “natural” de la formació dels fills²²: El testimo-

20. CPT, 1e. “El Concili urgeix, per tant, la revitalització, la vertebració i l'articulació de totes les comunitats cristianes...”

21. Benet XVI: “Les famílies cristianes constitueixen un recurs decisiu per a l'educació en la fe...”, a *Família i comunitat cristiana: formació de la persona i transmissió de la fe*. Discurs d'obertura del Congrés eclesial de la diòcesi de Roma, 6 de maig de 2005.

22. CPT, 41: “El Concili lloa les famílies cristianes...i els esforços que fan per l'educació dels seus fills i les encoratja a avançar més en l'intent d'obtenir-ne l'educació integral (intel·lectual, afectiva, sexual, social, religiosa i vocacional). ...els pares hi tenen un paper insubstituïble i una responsabilitat irrenunciable... els educadors i catequistes amb els quals cal col·laborar”.

ni familiar o la coherència de la família són bàsics en l'educació a la fe, tot i que els agents socialitzadors tradicionals (família²³, escola²⁴ i mitjans de comunicació social²⁵) ja no compleixen el rol assignat fins ara.

El testimoni familiar o la coherència de la família són bàsics en l'educació a la fe.

Malgrat tot, si l'experiència religiosa va lligada a la transmissió en nissaga, caldrà apostar per la funció essencial de la família²⁶: socialitzar o educar els fills²⁷ transmetent valors, creences religioses, normes de com-

portament social, models valuosos i socialment desitjables d'home o de dona, etc. tot implicant els adults de les famílies en la transmissió de l'experiència de fe²⁸.

3. La formació continuada dels animadors i el mètode nou:

Cal apostar per la **formació continuada**²⁹ de cara a tenir un tipus d'animador, creient convençut, **amb un estil propi**: avesat a contactar amb el propi món interior i a acompanyar "els camins cap endins" dels seus acompanyats (preparació per seguir processos personals de vida); amb capacitat d'ésser proper, d'escoltar i d'orientar "les poques" persones que anima³⁰; amb una confiança absoluta

23. Tenint presents la coexistència de diversos models familiars i la novetat de la seva presència pública: parelles de fet, famílies monoparentals, parelles homosexuals, llars unipersonals, parelles lliures i unides.
24. Les classes de religió no han servit per a res a la meitat de la població juvenil. Ha servit "de molt" a un 13% de centres privats i un 7% de públics.
25. Els MCS donen més informació religiosa. El seu format és laïcista, secularista o anticlerical... Els infants i joves tenen dificultat d'organitzar aquesta informació per la manca de "memòria religiosa" de la nissaga cristiana.
26. Pares i fills pensen molt diferent en matèries com el sexe, les relacions de parella, l'oci; en matèria religiosa, però, hi ha poques diferències per la secularització. A més a més, en parlen poc i li donen poca importància.
27. La forma de convivència més sovintejada en el món juvenil: sense parella, sense fills, amb els pares. Uns 9 milions de joves entre 15 i 35 anys viuen amb els pares a l'Estat espanyol.
28. Els "Informes de la Juventud" de 1999 i de 2002 han remarcat el trencament de la socialització religiosa dels infants a casa, fenomen comú a molts països europeus, al costat de la pèrdua de la memòria religiosa, del record de pertinença a una nissaga, a una gran família cristiana de moltes generacions. Sense aquesta memòria, les poques experiències i vivències religioses personals deixen de tenir marc de referència i, per això, sentit real per als infants i els joves.
29. CPT, 47: "Els bisbes oferiran un pla de posada al dia i de formació permanent de tots els subjectes actius de la pastoral, en el termini de deu anys".
30. CPT, 1d: "L'evangelització brolla allà on s'estableix l'encontre entre persones. Amb una relació positiva, amb una comunicació interpersonal. Quan hi ha caritat i amor, s'obre la porta a la Bona Notícia, que ve de Déu".

en l'interès de Déu per la seva tasca pastoral i en la crida a cada infant i jove a Viure; amb la llibertat interior de sortir dels “caminadors segurs”: l'exactitud racional de la formulació de la fe i l'exigència de la moral, i esdevenir “un espai on les condicions no existeixen”... Una concreció: tenir la capacitat de crear nous espais plurals de trobada i d'anunci referencials per als infants i joves; centrat en facilitar vivències de l'amor de Déu manifestat en Jesús, més que en assegurar formulacions exactes i pertinents, potser teòriques, de l'existència o no de Déu; amb un llenguatge narratiu entenedor que recuperi l'estil anunciador de Jesús de Natzareth i expressi la fe en formes culturalment acceptables i comprensibles; amb capacitat de treball en equip (parròquia, esplai, escola, arxiprestat, bisbat) i en xarxa (amb altres col·lectius, organitzacions, plataformes eclesials i socials) per establir recursos i apostar pel que anunciem: és millor compartir!

Val la pena insistir en la **coherència** de plantejaments i d'accions des de la infància fins a l'adulthooda dispo-

sant d'un projecte eclesial marc, d'itineraris diversificats i d'una bona programació vertical³¹ que es desplega en aquests tres aspectes: el sentir, el conèixer i l'actuar.³²

Els principals nuclis formatius són aprofundits progressivament en espiral per tal d'ajudar a fer el llarg procés de personalització i de socialització de la fe, el llarg procés d'aprenentatge del compromís creient i la descoberta de la pròpia vida invitada a ser viscuda vocacionalment³³.

Es dona un notable **canvi de mètode**: del “camí a la xarxa”. Estem parlant de processos en espiral, oberts, personalitzats, amb grans línies definides que porten a concrecions ben diverses, amb ofertes educatives diferenciades des de les quals s'està en condicions de brindar un camí d'educació integral.

4. L'honestedat personal – la coherència institucional:

Apuntem la importància de viure personalment allò que s'anuncia i de vetllar que el llenguatge (verbal i no

31. Val a dir, també, que malgrat l'existència d'aquesta programació vertical, les situacions personals avui són tan personalitzades que caldrà tenir la capacitat d'adaptació dels continguts a l'experiència personal de cada jove interessat a seguir Jesucrist.

32. L'aspecte **sentir**, si no es planteja d'una forma superficial (parlariem aleshores de sentimentalisme), respon a la pregunta: “què mou a la persona en aquesta edat?” Ens referim doncs a sentiments arrelats en la personalitat i treballats. L'aspecte **conèixer** respon a la pregunta: “què pot entendre la persona en aquesta edat?” Aplega els coneixements, els conceptes i temes que poden treballar-se en cada moment de la vida. A partir del coneixement podem arribar a modificar la nostra acció, també podem enriquir el nostres sentiments. L'aspecte **actuar** respon a: “*què pot fer la persona en aquesta edat?*” Reuneix aquelles habilitats i accions que són capaços de practicar els nois i noies.

33. A. Domènech, “Un procés d'evangelització en el món jove”, Trobada Diocesana d'Animadors de Pastoral Juvenil. Delegació Diocesana de Pastoral de Joventut. Arquebisbat de Barcelona, 1999, p. 19-24.

verbal) de les nostres institucions vagi en la línia d'allò que volem transmetre: l'amor incondicional de Déu, que en Jesucrist ens fa germans. Val a dir, també, que l'estil de les persones d'Església hauria de viure's no només en el si de la comunitat cristiana, sinó especialment en la societat civil, en general, i familiar en concret.

2.2. Un itinerari de formació específica en la recerca de sentit de la vida³⁴ per a totes les persones que s'acosten a les nostres institucions educatives

2.2.1 Justificació

Sovint, en observar les incoherències en els comportaments i en els criteris de persones del nostre món, afirmem que hi ha una crisi de sentit. Quan, des de la mentalitat d'educadors i educadores d'infants, adolescents i joves, valorem els enfocaments que aquests van prenent, apuntem que a molts d'ells els ha mancat una clara proposta educativa per a prendre opcions de fons en les seves vides. Volem subratllar que, independentment de posicionaments respecte dels valors i del fet transcendent, la recerca de sentit a la vida és l'espai comú on trobem tots els adolescents i joves que

passen per qualsevol institució educativa i, al mateix temps, la tasca més valuosa que cada persona ha de resoldre per a ser feliç en la vida.

Pedro González Blasco³⁵, en l'"Informe Jóvenes 2000 y Religión", analitza si els joves es plantegen o no les qüestions vitals: el sentit de l'existència, el mal, el dolor i el seu significat, el fracàs, la violència en el món. El resultat és que ho fan una immensa majoria, i que ho fan sovint. Els amics són els grans confidents, tot i que els pares encara conserven una certa importància, i en darrer terme, són els més influents. Els professors i els capellans són, simultàniament, poc consultats i tan influents com els amics.

Fa anys qualsevol interrogant, problemàtica humana o circumstància social, eren terreny abonat per propiciar la pregunta religiosa i el plantejament creient de la vida, o bé l'ocasió adient per introduir Déu dins l'entramat social i l'organització dels pobles. La situació actual és força diferent. La nostra cultura, considerada globalment, tot i que valora la persona i el que possibilita la seva construcció, la seva realització i la seva felicitat, es mostra reticent a l'hora d'admetre la llavor de l'Evangelí dins els seus esquemes.

34. En la inspiració d'aquest itinerari tenim de fons el document "La pregunta sobre el sentit de la vida i l'obertura a la dimensió religiosa", de Miguel Angel Calavia. Delegació de Pastoral Juvenil. Salesians. Barcelona. 2001 i "La pregunta sobre el sentit de la vida i l'obertura a la dimensió religiosa. Una proposta en forma d'itinerari", Quaderns de Pastoral Juvenil, 7. Col·lecció La Sínia. Delegació de Pastoral Juvenil. Inspecció salesiana de Barcelona. 2003 (edició de treball).

35. González Blasco, P. Socialización religiosa de los jóvenes. Informe *Jóvenes 2000 y Religión*. Fundación Santa María. 2004.

La nostra tasca educativa capta, des de fa temps, la repercussió d'aquesta situació sociocultural en la vida dels joves. Llegim aquesta situació com “un signe dels temps” i volem oferir propostes pastorals que ajudin els nostres destinataris a preguntar-se pel sentit de la vida i a descobrir-lo, i a obrir-se a la dimensió religiosa.

L'educació a la recerca del sentit de la vida no és una qüestió al marge de les finalitats de les institucions educatives³⁶. Pertany a la seva essència. En els centres religiosos i en els centres laics cal educar per viure amb sentit, amb grans o amb petites raons, immanents o transcendents, absolutes o relatives. Educar per viure amb sentit i per descobrir que val la pena viure i lluitar per ser feliços es fa fent emergir de l'interior de cada persona tot allò latent que hi existeix. I aquest procés va més enllà de la instrucció: fa referència a desvetllar interrogants sobre el sentit de la pròpia vida, de la realitat que ens envolta, de la història globalment considerada; abasta el conjunt d'accions a desenvolupar dins i fora de la institució educativa, en les quals la persona es va posicionant i va decidint les següents passes a fer enmig d'una experiència vital plena de novetats i de situacions imprevistes.

2.2.2 Fonaments d'aquest Itinerari

La relació educativa amb els infants i joves d'aquest començament de

*Educar per viure
amb sentit i per
descobrir que val la
pena viure i lluitar
per ser feliços.*

segle ens empeny a fer una *proposta educativa determinada, específica, alternativa*. Posa especial èmfasi en acompanyar els processos de participació, individual i col·lectiva, al voltant de projectes d'activitats, de coneixements, de servei, i en l'oferta de totes les propostes des d'uns equips que fan experiència d'unitat, de comunitat. Es basa en el contacte amb els joves allà on ens els trobem i en l'adaptació de l'itinerari, per tal de dinamitzar els seus mecanismes interiors i que així puguin créixer en plenitud enmig de contextos de mort o de desesperança, de buit o d'immediatesa, de confusió o de relativisme.

Estem profundament convençuts que hi ha un *estil educatiu* que afavoreix la nostra proposta. Aquestes són les principals conviccions: que les nostres institucions siguin un espai de recuperació del sentit, de la paraula, de l'autoestima, del protagonisme, de la solidaritat, de la tendresa i de la fraternitat, i que parteixin més de gestos alliberadors que de paraules i de discursos; que els educadors ajudin a generar la connexió amb el Transcendent sense proselitismes tancats, i que

36. Torralba Rosselló, Francesc.: “Explorar el sentido de la realidad”. Edebé, Col. Innova 13, 2000, pp. 160-178.

sàpiguen lluitar contra criteris d'eficàcia, de prestigi i d'adoctrinament, tot trencant amb els criteris de força i de poder; que els joves siguin respectats en els seus processos personals, perquè es creu en la seva responsabilitat en les passes a fer en el seu camí.

Els elements fonamentals per a dur a terme la nostra proposta són:

1. L'ambient, com a expressió de la globalitat de la institució educativa

Apostem per la creació d'una atmosfera educativa, l'ambient, que faci possible que en la pràctica ja es visqui allò que proposem.

2. Les relacions interpersonals càlides entre els membres de la comunitat educativa

Per precedir, acompanyar i seguir el camí d'una persona, cal que hi entri en joc un cor proper, estable i constant. Això ho faciliten les relacions positives, l'acollida singular, la relació directa, el coneixement profund, i l'actitud cordial, afectuosa, càlida i basada en el respecte mutu amb cadascú.

3. Les actuacions específiques dissenyades per avançar en l'itinerari

L'itinerari està dissenyat assenyalant les capacitats que a cada moment de la vida es poden assolir. Cada capacitat es pot treballar en moments plurals. Hi ha, per això, moments destinats a treballar específicament i sistemàtica algunes qüestions.

2.2.3 El que imaginem a l'horitzó

Quan s'inicia un itinerari normalment hi ha un destí, un final, un punt

d'arribada a l'horitzó. En fer-nos la pregunta d'on porta aquest Itinerari ens ve aquesta imatge:

- **Unes persones amb un projecte de vida**, expressió de les possibilitats de futur descobertes en la pròpia vida, en la globalitat de la Vida. I això perquè han practicat activitats i habilitats per trobar la seva orientació vocacional, vencent la visió fatalista de la vida i optant per processos d'autonomia; s'han projectat vers el futur a partir d'una actitud responsable en el present; han practicat l'autotranscendència.
- **Unes persones obertes a la "interioritat"**, a l'espiritualitat, a la recerca, al qüestionament sobre les grans preguntes de la vida (el seu origen, el seu valor, la seva utilitat i finalitat). Unes persones, doncs, que enmig de la col·lectivitat saben donar resposta individual a les preguntes fonamentals sobre el sentit de la vida i que construeixen una visió de l'existència coherent i mobilitzadora, en constant evolució.
- **Unes persones en relació amb el Transcendent**, amb capacitat de comprendre les Notícies de Déu escampades en el món i amb disposició de relacionar l'experiència de transcendència amb el camí fet per Jesús de Natzaret.

2.2.4 Una proposta en forma d'itinerari

La nostra proposta en forma d'itinerari vol ajudar, respecte al tema del sentit, a oferir possibilitats d'avenç i a

aclarir el buit o el caos en què es poden trobar les persones joves. Vol afavorir, en primer lloc, la descoberta de significat. Per fer això, no n'hi ha prou en posar nom als valors. Fem un pas més. Ens atrevim a *oferir itineraris de recerca de sentit*.

Proposem un itinerari en tres moments, que ajudin a personalitzar la pregunta profunda sobre el sentit de la vida: **Expressa't**, **Pregunta't**, **Tria i Respon**, i permetin descobrir les *Notícies de Déu* en la vida de cada dia

- **Expressa't:**

Posem l'expressió a l'inici del nostre itinerari perquè considerem imprescindible que els infants, joves i adults creixin amb la capacitat de manifestar i de verbalitzar llurs necessitats i desigs, des dels més superficials als més profunds. Cap veu no és insignificant quan és expressió d'un mateix.

En la nostra concepció cristiana de la vida, ens importa l'expressió, perquè porta a la personalització de l'experiència religiosa i a la decisió personal davant les propostes i invitacions que vénen de Déu.

En aquest moment de l'itinerari volem ajudar a desenvolupar les capacitats de descoberta, d'identificació, d'anàlisi crítica i la comunicació.

Descoberta com a capacitat de "donar nom" a valors, comportaments, noves experiències, desigs; *identificació* com a capacitat de "distingir" necessitats, aspiracions, estils de comunicació; *anàlisi crítica* com a capacitat de "comprendre" el que pas-

sa a l'interior i a l'exterior d'un mateix; *comunicació* com a capacitat d'"externalitzar" i de "formular" de forma personal els sentiments, afectes, vivències i motivacions.

- **Pregunta't:**

Aquest moment de l'itinerari parteix de l'expressió de les necessitats i desigs que hi ha en la persona (del tipus que siguin: biològic, material, afectiu, intel·lectual, espiritual...) per ajudar-la a passar d'una percepció superficial o epidèrmica cap a una vivència més profunda de les pròpies experiències de vida.

Ens interessa que la persona vagi trobant respostes que la portin a nous interrogants per solucionar. En el nostre horitzó educatiu hi ha un escenari de persones, actors protagonistes, que cerquen i troben entre preguntes i respostes.

En vistes a alimentar la disponibilitat a l'experiència espiritual i a la fe, interessa posar la persona en contacte amb experiències, pròpies o d'altres, que qüestionin la normalitat de la vida de cada dia i el "pensament únic" que transmeten els mitjans de comunicació. És la via per reconèixer les escales de transcendència que s'amaguen en la vida ordinària i que, tard o d'hora, podran ser identificades i anomenades. La pedagogia del preguntar-se i del preguntar es manifesta com un excel·lent caminador que porta el deixeble a trobar-se amb la veritat de si mateix, dels altres i de Déu.

En aquest moment de l'itinerari volem ajudar a desenvolupar les capaci-

tats d'interrogació, de percepció, de coneixement, d'anàlisi crítica i la autoavaluació.

Interrogació i percepció com a capacitat de “captar la realitat” tal com és i el propi paper en ella; *coneixement* com a capacitat de “comprensió” d'un mateix i dels valors i disvalors culturals i socials; *anàlisi crítica* com a capacitat de “comprendre i valorar” el que passa en l'entorn social; *autoavaluació* com a capacitat de “dir-se la veritat” davant les pròpies actuacions i els silencis sense resposta.

- **Tria i Respon:**

Anant al fons del significat de preguntar-se, ens trobem amb la recerca, més o menys conscient, de sentit per a la pròpia vida. Per això, en el nostre itinerari ens interessa ajudar a plantejar el tema de la recerca i l'opció del sentit per a la vida de cada persona. Ho plantejem com a conseqüència natural per a una persona que s'expressa i es pregunta: qui és capaç de verbalitzar el més profund de les seves necessitats i desigs descobreix la possibilitat de moltes respostes a diversos nivells de profunditat i és invitat a escollir la seva.

No n'hi ha prou a plantejar la importància d'un sentit a la vida o la descoberta dels diversos sentits, entre ells el cristià, presents en la vida i en l'ambient que viuen les persones. Les esmentades experiències es poden quedar en una dada més, merament teòrica, del context sociocultural.

Posem la persona en situació de mirar les múltiples respostes que es donen en el propi entorn sociocultural,

facilem les eines per a la captació del que ofereix cada opció per a la realització personal, i invitem a l'opció lliure i decidida d'aquell sentit de la vida que més la faci possible.

Els valors de l'espiritualitat apunten a uns estils de vida concrets. La nostra concepció cristiana de la vida també està marcada per uns valors i uns disvalors que faciliten el discerniment i l'opció.

En aquest moment de l'itinerari volem ajudar a desenvolupar les capacitats de contrastació, d'anàlisi de situacions, d'autoconeixement, d'auto-definició, de projecció i d'execució.

Contrastació com a capacitat de “distingir” entre estils de vida i les seves conseqüències; *anàlisi crítica* com a capacitat de “comprendre i valorar” el que passa en l'entorn personal i social; *autoconeixement i autodefinició* com a capacitat d'“aposta personal” per un estil de valors lliurement assumits i expressats; *projecció i execució* com a capacitat de “dur a la pràctica” quotidiana el resultat del propi discerniment

La persona que expressa què és el que vol, que es pregunta i que distingeix entre diversos sentits, pot descobrir la font d'on raja el sentit cristià de la vida; pot ser capaç de descobrir que, si els creients viuen d'una manera concreta, no és perquè tenen un caràcter determinat o un voluntarisme ètic, sinó perquè reconeixen la presència de Déu en l'entranya de la vida i de la cultura i capten com ha viscut aquesta presència Jesús de Natzaret.

En els tres moments de l'itinerari oferim les eines per a captar les notí-

cies de Déu, en una societat que sembla que les amagui o que les minimitzi. Unes eines que puguin ser captades per les persones, grans o petites, com a Bona Notícia de part de Déu, precisament perquè connecten amb les seves experiències radicals de vida, unes eines que són rebudes positivament, encara que vinguin des de fora. “*Senyor, a qui aniríem? Tu tens paraules de vida eterna*” (Jn. 6, 68).

L’escolta de les notícies de Déu implica un procés que va des d’experimentar el sentit transcendent de la vida, identificat amb el desig d’Absolut i Infinit en les experiències profundes de la nostra vida (felicitat, amor, llibertat, justícia...), fins a identificar aquesta Transcendència com el Misteri de Déu, revelat en la persona de Jesucrist. Per això en el nostre Itinerari, ajudem a personalitzar certs valors de l’anomenada pedagogia del lllindar, que a més a més de contribuir a donar una més gran qualitat humana a la pròpia

vida, obren les portes a la Transcendència. Més endavant, i a partir de les experiències positives i negatives, acompanyem a identificar aquesta Transcendència amb el Déu manifestat en la persona de Jesús, presentant el Déu Bíblic i el Misteri de Crist des de les claus que mouen la vida de les persones.

2.3. Un itinerari de formació específica de la interioritat³⁷ i l’espiritualitat per a totes les persones que s’acosten a les nostres institucions educatives.

2.3.1. Justificació

La Convenció sobre els Drets dels Infants, aprovada per les Nacions Unides l’any 1989, (ratificada per l’Estat espanyol el 30-XI-90 i que va entrar en vigor el 5 de gener del 91) parla específicament dels drets religiosos i espirituals dels infants, tot precisant que els mots *religiós i espiritual* no són sinònims.

<p>El mot <i>espiritual</i> fa referència a aquells <i>drets</i> relacionats amb la vida i que són humanament universals.</p>	<p>Els <i>drets religiosos</i> es refereixen a unes opcions humanes en el marc educatiu.</p>
<p>El <i>dret espiritual</i> es refereix a l’estimulació i al desenvolupament d’una capacitat humana sensible.</p>	<p>El <i>dret religiós</i> fa referència a la llibertat d’adoptar i d’exercir un nivell metafísic (en la creença, la conducta i el culte).</p>

37. J. Otón, “Educar la interioridad”, Sal Terrae 91 (2003) 5-17; X. Melloni, “Accesos a la interioridad”, Sal Terrae 91 (2003), 33-42; E. Andrés-J. Osúa-J. Otón, “Talleres de interioridad: una propuesta pastoral”, Sal Terrae 91, (2003) 43-56; E. Andrés, “Els joves davant el silenci i la meditació”, Propostes de Pastoral de Joventut 6 (2005), 11-24; E. Andrés, “En camino hacia el interior con los jóvenes”, Misión Joven 336-337 (2005), 8-19; J.L. Pérez Alvarez, “Interioridad y pastoral”, a La Interioridad: un paradigma emergente, PPC (2004), 69-86.

Els *drets espirituals* fan referència a unes capacitats humanes innates.

Els *drets religiosos* estan relacionats amb la cultura i són específics d'una població.

Aquesta distinció de termes i la concreció dels drets espirituals i religiosos³⁸ de cada persona subratlla el tema de la seva importància educativa i l'àmbit específic d'ambdós.

L'educació **religiosa** (conviccions, motivacions i praxi) té el marc en la comunitat de creients i el suport fonamental de la família i/o l'escola i té en la llibertat d'opció un requisit fonamental.

L'educació **espiritual** és imprescindible per a cada infant, i qualsevol institució educativa ha d'incloure-la necessàriament com a instància d'educació integral dels infants i joves que se li acosten.

2.3.2. *Educació de la interioritat i l'espiritualitat*

Per protegir i desenvolupar els drets espirituals cal **educar la interioritat**, la qual no es redueix a un simple aprenentatge de tècniques d'introspecció.

L'educació de la interioritat té com a objectius ajudar a **unificar la persona**, tant en la dimensió física com en la psicològica i espiritual, i **construir la unitat** amb els altres, amb la natura i amb l'Absolut.

Aquesta educació vol ajudar a **superar la superficialitat** de vida que, funcionant normalment de forma compulsiva, es preocupa més de les quantitats, les seguretats i les immediateses que de la qualitat, gratuïtat, la confiança i dels processos lents que es generen en el cor humà, típics de la interioritat. La seva verificació és una exterioritat coherent i profunda.

Alguns dels seus **campus de treball** són l'obertura a la transcendència, la recuperació de l'expectativa, l'experiència de comunió i el compromís solidari per la justícia.

Les **dimensions** de la interioritat que és important educar, de forma experiencial, són: els **valors** predominants des dels quals la persona discerneix i reconeix la realitat; la **força interior** que dinamitza les nostres iniciatives i ens dona les **raons de fons** per a viure; la **sensibilitat** educada i oberta a l'alteritat, felicitat, dolor, violència, pau, fam, ...; la valoració de la **vida** des de la donació i el respecte a allò que ve de fora.

Això es pot fer treballant els següents **continguts** essencials: el treball corporal, per a unificar el cos amb la dimensió interior de la persona; la

38. J. Bradford, "Els drets espirituals i religiosos a la Convenció de 1989", Catalunya Cristiana, 14-11-96, p.20-21; R.Gasol, "La enseñanza religiosa escolar", Edebé, 1997, p.16-17.

integració emocional, per a l'autoconeixement i la descoberta de la individualitat de l'altre; l'obertura a la transcendència, per a ajudar a plantejar preguntes fonamentals de la condició humana

La majoria de les religions entenen l'interior de l'ésser humà com l'escenari de diàleg amb l'Absolut. Educar la interioritat, per tant, implica **treballar la dimensió espiritual** de la persona. Expressat en sentit religiós, **educar l'espiritualitat** és educar la recerca i la trobada amb l'Altre, en qui ens trobem i recuperem la pròpia identitat.

2.3.3. Moments educatius del procés:

1. EDUCACIÓ A LA SORPRESA I LA PREGUNTA:

És educar la possibilitat de *meravellar-se, d'una manera ordinària o intensa*. Els principals escenaris per a aquesta educació són:

- **L'obertura a la natura:** contemplació, bellesa, misteri, pertànyer a un cosmos que provoca admiració, ganes de saber, responsabilitat activa
- **L'obertura a la transcendència:** descoberta de les crides exteriors per a interioritzar-les, obrint-nos a un procés d'interrogants i de recerques que van més enllà d'allò immediat.

2. EDUCACIÓ A VIURE AMB SATISFACCIÓ I SENTIT:

És educar la possibilitat de *viure experiències personals, ordinàries o profundes, de joia*. Els principals

escenaris per a aquesta educació són:

- **La vida conscient del quotidià**

L'atenció al concret de cada dia, extern i intern, i l'anotació d'impressions, pensaments, suggeriments com a forma d'interioritzar les pròpies vivències per a que no s'escolin per excés d'inputs. L'aprenentatge a viure la consciència corporal: la respiració, el moviment, els senzills actes de cada dia, com a forma d'atenció vigilant i de connexió amb la totalitat, com a forma d'interiorització de l'acció.

- **La recuperació de l'expectativa:**

Experiència interior que ens duu a lluitar pel canvi i el progrés en les diverses situacions de la vida, a nivell personal i social, essent la més important expectativa: trobar sentit a l'existència personal i social.

L'amor actiu té dues dimensions complementàries: la transcendència i l'expectativa. Són el dinamisme interior dels valors i els afectes.

3. EDUCACIÓ A LA PAU INTERIOR:

És educar la possibilitat de *gaudir d'un sentiment, normal o excepcionalment profund, de serenitat interior*. Per aconseguir-ho cal possibilitar l'emergència d'allò que brolla de l'interior i la canalització d'aquest material psíquic per aprofitar el seu potencial sense distorsionar la vida conscient.

Els principals escenaris per a aquesta educació són:

- **La cura de la interioritat en l'àmbit individual** per al coneixement de nosaltres mateixos, superant les pulsions immediates i descobrint la seva relació amb els desigs i aspiracions més profundes de la persona, mitjançant **el diàleg amb l'inconscient**: els impulsos inconscients apareixen en somnis, en situacions de descontrol, apareixen en atacs d'ira, d'angoixa, d'entusiasme, de tristot. Apareixen en la vida conscient en formes diverses: traumes, complexos, bloqueigs, inhibicions, somatitzacions; **la gestió de la negativitat**: odi, ràbia, ressentiment, culpabilitat, rancúnia, enveja, agressivitat, gelosia: el lloc fosc de l'ànima humana, l'enemic interior; **el potencial creatiu**: exploració del propi interior per a treure'n els recursos necessaris per construir la vida, per trobar les intuïcions, la inspiració, la novetat, les idees, les capacitats, els sentiments per fer un món millor. Per aconseguir-ho cal protegir espais i temps diaris per al silenci i la recerca interior, per a la contemplació i l'anàlisi de la realitat. Altrament és impossible entrar en contacte i donar sentit al més profund que hi ha en nosaltres.

4. EDUCACIÓ A LA RELACIONALITAT:

És educar la possibilitat d'ésser conscient, en grau normal o ampli, de la relació amb els altres, amb els éssers humans i, fins i tot, amb les coses. Els principals escenaris per a aquesta educació són:

- **Les relacions interpersonals**
Entrar en el propi interior per millorar la relació amb els altres. (Massa sovint els conflictes són expressió de situacions personals mal resoltes). Per aprendre a descentrar-nos. Per aprendre a viure l'alteritat com forma de transcendència personal i social, de superació de conductes tancades i egoistes, d'acollida de la pròpia responsabilitat respecte la vida dels altres.
Àrees de treball interior: El treball sobre **les projeccions** (en les relacions interpersonals repetim automàticament esquemes de comportament generats en episodis del nostre passat; el treball d'interiorització: cal identificar les pròpies projeccions que distorsionen les relacions i netejar-les); la **dimensió ètica** (el compromís ètic demana la coherència amb la pròpia interioritat. Des d'una interioritat conscient és possible el contacte amb els altres, amb la creació,...); el **diàleg intercultural** (en un món multicultural, multiètnic, per dialogar amb els que veuen de diferent manera que jo l'ésser humà, el món, l'Absolut)
- **L'experiència de comunió**:
És l'experiència comunitària que neix de la interioritat i configura totes les seves dimensions humanes, afectives, religioses,... Comunió com a fruit i font de la interioritat. Estímul de la gratuïtat, la comunicació, la participació amb els veïns i ciutadans, entre els creients. Eina per superar la

cultura individualista i fragmentària.

- **Compromís solidari amb la justícia:**

La solidaritat activa com a expressió pregonada de la interioritat, on la persona es manifesta dotada de sentit, oberta a la transcendència, necessitada de configurar l'entorn, ordenada al proïsme com un tu en llibertat, capaç de fer de qualsevol mitjà una expressió del seu món interior; la solidaritat, expressió de la misericòrdia, expressió de la interioritat del compromís per la justícia, expressió de cor remogut davant el dolor i la injustícia; la solidaritat i la interioritat, ponts per assumir opcions ètiques fonamentals: el respecte a la vida, la superació de la violència, la propietat amb funció social, la tolerància, la no discriminació ni explotació social i sexual

C. PER ACABAR

Fins aquí aquestes planes que han nascut com “una” proposta de reflexió operativa sobre la pastoral a fer amb els infants i joves a casa nostra³⁹.

Em sembla que ha quedat prou clara la nostra convicció: ens cal inventar nous camins en la pastoral per a que tots els infants i joves puguin créixer

Cal inventar nous camins en la pastoral per a que tots els infants i joves puguin créixer integralment.

integralment, des d'on es troben i són. Ja no podem parlar de recorreguts uniformes i majoritaris. Ens toca repensar-ho gairebé tot. Ho diem amb seguretat i senzillesa, especialment quan vivim en una realitat eclesial en la qual sembla que ja està tot fet i que qualsevol innovació pot ser titllada d'experiència perillosa.

Vivim uns moments en els quals cal treballar molt a fons amb els joves que s'entusiasmen amb Jesucrist. No podem pas perdre el temps amb superficialitats epidèmiques, per més entusiasmandes i multitudinàries que hagin sigut, que desapareixen a la segona rentada. Cal el treball lent i a fons, el dia a dia, la personalització. Els nuclis forts els hem apuntat en les planes anteriors en assenyalar el primer dels itineraris. Apostem per una Església que es fa present en el món, llevat en la pasta, gràcies a cristians compromesos amb Jesucrist, amb la vida i amb la utopia de la fraternitat humana.

A més a més de l'anterior, sempre per a minories, estem convençuts que

39. Aquest escrit és fruit del treball en equip de molta gent de la Delegació de Pastoral Juvenil dels salesians. Si tens ganes de compartir itineraris per al treball pastoral amb els infants i joves, ens trobaràs com a companys de camí. Pots contactar amb en rafel.gasol@salesians.info

el millor regal que l'Església pot fer al nostre món occidental és l'oferta d'uns itineraris com el del sentit de la vida i el de la interioritat. Oferta de creixement a fons i amb continuïtat. Oferta no només "per als de casa": per a totes les persones que s'acosten a instàncies d'Església o per a la tasca missionera eclesial en el nostre Primer Món buit de sentit i d'ànima. I tot això per què? Perquè, de què li val a l'Occident tenir-ho tot, si perd el sentit de la Vida? O de què li serveixen tantes i tantes coses per omplir la cartera si s'ha apagat la veu interior que

interpel·la sobre la responsabilitat respecte la resta dels germans més petits o que convida a reconèixer la bellesa, la gratuïtat, l'autolliurament com elements d'autotranscendència?

Itineraris oberts, llargs, previstos...; itineraris que fan créixer en llibertat i en responsabilitat. Itineraris per a totes les persones: reconeixement del dret individual i col·lectiu a viure amb sentit i des de l'espiritualitat; reconeixement del deure de tota instància educativa a l'oferta integral.

La Pastoral de Joves: un repte eclesial, una situació preocupant

JOSEP OTON CATALÁN, doctor en Ciències de l'Educació (UB).

Sembla que la situació de la joventut preocupa amplis sectors socials. En concret es parla de la crisi dels joves perquè la gran majoria d'ells no semblen interessar-se gaire pel funcionament de les institucions que integren el teixit vertebrador de la nostra societat. Ben sovint s'atribueix als joves una gran despreocupació per la vida política i social, com si només estiguessin interessats en les festes i en la seva vida afectiva. És habitual que acusacions de l'estil: "són egoistes, hedonistes i insolidaris" estiguin en boca de tots aquells que pretenen justificar l'absència de jovent en les organitzacions dirigides per gent gran.

Ara bé, cal ser honestos i adonar-nos que amb excessiva freqüència contemplem els joves com a possibles consumidors dels productes elaborats pels adults. Sembla com si els joves en si mateixos no interessessin, sinó que el que més aviat interessa és la seva participació en activitats organitzades institucionalment, la seva militància al servei d'ideals que ells no han dissenyat, o la seva adscripció en determinats organismes que aspiren a poder enorgullir-se davant de tothom amb unes estadístiques plenes a vessar de joves. Tanmateix, la realitat palesa la incapacitat de nombroses associacions socials, polítiques i culturals d'engrescar la joventut.

Aquest podria ser el cas de l'Església. Resulta evident el pes de la població de més edat en la constel·lació de grups, comunitats, institucions, associacions i entitats eclesials. I aquests adults veuen amb certa recança les noves generacions que no semblen predisposades a succeir-los i a continuar les línies encetades per ells quan eren joves. Aleshores el desinterès de les noves generacions envers la religió es converteix amb facilitat en l'argument decisiu capaç d'explicar la manca de joves en bona part de les comunitats cristianes.

Les diverses enquestes realitzades en els darrers anys a l'Estat espanyol (CIS, INJUVE, Fundación Santa María) permeten quantificar aquesta absència de joves dins de les activitats organitzades des de l'Església. Així, per exemple, segons l'informe "Jóvenes españoles 2005", elaborat per la Fundación Santa María, la xifra d'ateus entre els joves s'ha triplicat en els darrers 10 anys, i el nombre de catòlics practicants ha disminuït pràcticament a la meitat. El nombre de joves que assisteix a l'Església més d'un cop per setmana ha passat del 2% al 1%; i els que van un cop a la setmana s'ha reduït del 15 al 4%. A més, a les enquestes sobre els joves es posa de manifest que el nivell de pràctica dis-

minueix a mida que es fan grans. Si un 2% dels adolescents de 15 a 17 anys es considera molt bon catòlic, només un 1% dels joves d'entre 21 i 24 anys s'autoinclouria en aquesta categoria. Del 10% d'adolescents d'entre 15 i 17 anys que es considera catòlic practicant es passa a un 6 % quan s'arriba al tram d'edat 21-24.

Aquestes xifres s'agreugen en analitzar el cas català. Si el 2 % dels joves espanyols es considera molt bon catòlic, a Catalunya aquesta xifra no arriba al 1%. De la mateixa manera, si el 8% dels joves espanyols es considera catòlic practicant, a casa nostra aquesta xifra només arriba al 3%. En canvi, Catalunya, un mica per sota del País Basc, encapçala el rànquing de joves indiferents: un 26%; i també el dels joves ateus: un 27 %. I pel que fa als joves que mai van a missa, Catalunya supera les xifres del País Basc amb un 84%, la més alta de tot l'Estat.

En relació a l'Església, els joves catalans són els que menys confiança manifesten envers aquesta institució. El 85% afirma que té poca o cap confiança en l'Església i només el 13% assegura que en té molta o bastant. L'actitud crítica envers l'Església es fa palesa en considerar per part d'un 82% dels joves enquestats que aquesta institució és massa rica. El 83% dels joves catalans considera que l'Església té una postura antiquada sobre la vida sexual i un 70% creu que intervé excessivament en política.

Tota aquesta desconfiança envers l'Església comporta una escassa pertinença a associacions religioses; no

més un 0,8 % dels joves catalans participen en activitats d'alguna agrupació religiosa, davant del 4% del conjunt de l'Estat Espanyol o del 7% del País Valencià. Pel que fa a la vocació religiosa només un 1,4% dels joves catalans s'han plantejat alguna vegada la possibilitat de comprometre's en la vida consagrada. Aquesta xifra només és equiparable al 1,1% dels joves bascos i està molt allunyada del 8,9% del joves andalusos i del 6,9 % dels joves madrilenys.

Davant d'aquests xifres, gens encoratjadores, s'acostuma a recórrer a les dinàmiques intraeclesials per donar una explicació que justifiqui aquesta suposada crisi de joves a l'Església. És habitual buscar culpables a qui responsabilitzar d'aquesta situació. Des dels sectors més conservadors s'acusa les iniciatives més progressistes d'haver generat un ambient excessivament crític envers l'Església oficial, d'haver conreat la desconfiança i de no haver transmès les certeses de la fe que els joves, en un moment de canvi de la seva vida, necessiten.

Per altra banda, des dels grups progressistes s'ha fet responsable l'immobilisme dels sectors conservadors d'aquesta deserció massiva de la joventut. Per explicar l'escàs atractiu que l'Església té per als joves s'esmenta la rigidesa ens els plantejaments morals, el llenguatge arcaic i incompreensible per als joves i la inèrcia de les institucions.

Més enllà d'aquest intercanvi de retrets i de responsabilitzar les dinàmiques intraeclesials d'aquesta crisi,

hauríem d'atansar-nos a la realitat dels joves per tal d'entendre'ls. Potser un bon punt de partida per a una pastoral saludable no seria tant centrar-nos en els problemes i necessitats dels grups eclesials sinó en els problemes i necessitats del jovent. Tal vegada, aleshores, descobrirem, no tan sols que els joves desconeixen l'Església i que les seves opinions sobre ella es fonamenten en estereotips, sinó també ens adonarem que una bona part de l'Església desconeix la realitat dels joves i els atribueix tota mena de tòpics que no sempre responen a la situació de la gran majoria.

*Part de l'Església
desconeix la realitat
dels joves.*

En aquest sentit, caldria superar els prejudicis que els joves manifesten envers l'Església per mitjà d'un coneixement directe de les realitats eclesials que sovint els són molt properes, però també caldrà que l'Església s'atansi a la joventut sense els prejudicis que solen enterbolir la percepció de la realitat a fi de descobrir en ells, no pas possibles candidats per a un grup juvenil, sinó membres de ple dret del Cos de Crist.

Diagnosi d'una generació

Per superar un alarmisme poc recomanable, convindria renunciar a una enyorança ingènua del passat i afrontar el futur amb valentia. Aleshores

seria convenient rellegir les xifres que ens neguitegen des d'un altre punt de vista tot preguntant-nos qui són aquests joves i quins són els trets que els defineixen. Ens pot ajudar el fet de partir de la hipòtesi segons la qual les xifres referents a la pràctica religiosa a Catalunya no són el resultat d'una crisi eclesial – tot i que no podem evadir-nos d'una necessària autocrítica – sinó que la situació dels joves catalans respon a una transformació de la societat en general.

En aquest sentit, podem pensar – i les xifres ho confirmen – que el panorama religiós de la joventut catalana és equivalent a la situació dels joves d'Europa occidental i, en conseqüència, el que s'esdevé actualment a Catalunya és el que s'esdevindrà d'aquí a pocs anys a la resta de l'Estat espanyol i possiblement a Amèrica Llatina, on sembla que aquesta crisi encara no ha arribat.

Així doncs l'anàlisi de la religiositat juvenil a casa nostra no s'ha de fer amb un to culpabilitzador, tot cercant els responsables directes de la desfeta, ni amb un esperit de queixa sistemàtica, sinó, ben al contrari, amb la certesa de què estem vivint uns temps particularment nous que reclamen noves solucions, noves formes. D'aquesta manera serà possible convertir les amenaces en oportunitats.

*Estem vivint uns
temps particularment
nous que reclamen
noves solucions,
noves formes.*

Per tant, convindria analitzar la pastoral no únicament des de la perspectiva eclesiològica, sinó també a partir d'altres factors que ens permeten entendre qui són els joves reals que integren la nostra societat i no pas els que ens agradaria que fossin.

Un primer factor que cal tenir present és la demografia. En l'actualitat hi ha menys joves a l'Església senzillament perquè hi ha menys joves a Catalunya. Durant les darreres dècades del segle XX la natalitat catalana va disminuir d'una forma espectacular, essent una de les més baixes de tot el món. Tant és així que el nombre global de joves a Catalunya es va reduir a la meitat. Aquesta és una de les grans causes que explicaria el dèficit de joves a les comunitats cristianes o de les poques vocacions religioses. Normalment és a les societats amb una alta natalitat on hi ha suficient excedent de joves com per poder dedicar-se a la vida consagrada o comprometre's en tasques vinculades a l'Església.

A més, la morfologia social també ha canviat durant els darrers anys. Els que ara són joves formen part de les primeres generacions nascudes dins del nou model familiar sorgit a finals del segle XX. És a dir, han nascut en famílies amb un o dos fills; poques vegades tenen més de dos germans. Així mateix, el pare i la mare treballen fora de casa. Aquesta transformació radical del model familiar comporta tota una sèrie de canvis en els hàbits i en les preferències dels joves que cal tenir presents.

Tampoc podem oblidar que el sistema educatiu ha sofert durant aquests

darrers anys una transformació molt profunda. Els joves actuals són les primeres generacions de nens que no s'han criat a casa sinó que han estat escolaritzats durant la primera infantesa. La gran majoria es va incorporar a l'escola abans dels dos anys. De la mateixa manera, són les primeres generacions que han estudiat en el que es coneix com a Reforma educativa, en especial, la ESO.

D'altra banda, l'economia no és aliena a aquest canvi. Són fills d'una societat opulenta. El poder adquisitiu de les seves famílies és el més alt en la història del nostre país. Una gran majoria poden accedir a allò que els seus pares no van poder ni somniar. Aquesta facilitat en l'accés al benestar genera una cultura amb escassa tolerància al fracàs i que topa amb la situació, quan assoleixen l'edat adulta, d'uns sous baixos i un preu inassolible de l'habitatge. Així, contrasta l'abundància en la que viuen immersos mentre són joves amb la precarietat a la qual la conjuntura econòmica els aboca quan s'independitzen, ja que, a diferència del que va succeir amb altres generacions, difícilment podran superar el nivell socioeconòmic dels seus pares.

A més han viscut en un món en el qual les grans utopies han fet fallida. Pateixen un greu dèficit d'expectatives col·lectives, amb la qual cosa gran part dels seus esforços se situen en el terreny personal i no pas en el terreny social, tal i com havia passat fa unes dècades. D'aquí l'escassa capacitat mobilitzadora que per a ells tenen la majoria de les ideologies.

Finalment, és necessari esmentar que també són els primers ciutadans de l'era de les noves tecnologies. Tot i la insistència dels adults en dir que els joves no saben res, dominen àmpliament l'ús d'eines tecnològiques que s'han convertit en un element imprescindible de la seva quotidianitat.

En definitiva, els joves d'ara no són els mateixos que els de fa trenta anys. Seria absurd debatre si són millors o pitjors. Són diferents i no són responsables directes d'aquest canvi. Són el producte de factors demogràfics, sociològics, pedagògics, econòmics, ideològics i tecnològics que ells no han escollit. Han nascut en un món construït pels adults.

Si els joves són diferents, tot i que el missatge cristià continuï sent plenament vàlid, les estratègies pastorals que fa uns anys van demostrar la seva eficàcia potser ara no serveixen, o no es poden emprar de la mateixa manera. És urgent cercar nous instruments. Dit amb paraules de l'Evangelí: necessitem nous bots per al vi nou.

Nous reptes pastorals

Després d'aquesta succinta anàlisi sociològica, hauríem d'adreçar la nostra atenció envers una sèrie d'elements que no sempre queden reflectits en les enquestes, però que són mereixedors de la nostra reflexió perquè es poden convertir ben aviat en aspectes definidors del futur del panorama religiós a casa nostra i al món occidental.

Un primer element és la nova im-

magració que està canviant ràpidament la fesomia de la nostra societat i que també pot canviar de cop i volta el mapa religiós del nostre país. Fora bo anar estudiant l'impacte de l'arribada de població procedent de territoris de tradició catòlica —Amèrica Llatina i Filipines— en la dinàmica de l'Església local. No ens podem conformar amb l'aportació numèrica de nous fidels. Es tracta d'un nou front pastoral molt complex que requereix d'una forta dosi de generositat perquè caldrà cercar vies que garanteixin la integració dels nouvinguts tot respectant la seva manera particular d'entendre la fe que ben possiblement ens podrà enriquir.

A més de ser capaços d'acollir les aportacions d'aquest estil diferent de ser cristià, convé vetllar d'una manera especial per la situació dels joves d'aquesta nova immigració, ja que se'ls planteja sovint el dilema de continuar amb les creences religioses de la seva família i del seu país d'origen o, ben al contrari, desfer-se d'elles per tal d'integrar-se en la increença dels altres joves.

Així mateix és important estudiar l'impacte d'aquesta nova immigració en l'ampliació del nombre de fidels d'altres religions, sobretot de les diverses denominacions protestants, dels ortodoxos d'Europa de l'Est, dels musulmans del Magrib i de les diverses religions asiàtiques. Probablement, d'aquí a pocs anys, les estadístiques sobre la religió en els joves hauran de reflectir aquestes situacions que poden arribar a superar numèricament altres categories com els ateus o els indiferents. Des de l'Església caldrà preparar respostes creatives per a

aquesta convivència amb altres religions que fins ara resultava un element anecdòtic.

Des de l'Església caldrà preparar respostes creatives per a aquesta convivència amb altres religions.

Un segon àmbit que és necessari estudiar acuradament és l'evolució religiosa dels joves en arribar a l'edat adulta. Fins ara, el procés més freqüent era la pèrdua gradual de referents religiosos amb el pas dels anys. Tanmateix la situació d'altres països –i d'algunes experiències a casa nostra– ens mostren com aquesta tendència es pot invertir, de manera que, en arribar a determinada edat, s'abandonin comportaments adolescents i els joves adults s'interessin pel fet religiós com un element imprescindible en el seu procés de maduració personal.

En aquest sentit és important destacar la feina realitzada des dels diversos moviments dedicats a acompanyar les

L'experiència de tornar a creure pot esdevenir un dels àmbits privilegiats de la pastoral dels propers anys.

persones adultes en el seu retorn a la fe. L'experiència de tornar a creure –en aquests moments encara minoritària– pot esdevenir un dels àmbits privilegiats de la pastoral dels propers anys.

Ara bé, també cal tenir present que aquest apropament a la religió en edats més adultes condueix sovint a la pràctica de tècniques de meditació de tipus oriental, a les teràpies alternatives o als llibres d'autoajuda. En aquest àmbit, les diverses institucions eclesials hauran d'elaborar una pedagogia adequada per tal de mostrar la riquesa espiritual de la tradició cristiana a aquests joves assedegats d'experiència religiosa profunda.

En darrer lloc, un tercer camp que pot orientar les futures accions pastorals és l'àmbit de l'imaginari. A diferència d'altres dècades, la cultura en la qual viuen immersos els nostres joves està farcida d'elements religiosos. Tant és així, que alguns autors consideren finalitzada l'etapa de desencantament del món i assistim al seu reencantament, tot i que majoritàriament es tracta d'un reencantament no cristià.

La literatura, el cinema, la música i el disseny aporten una gran quantitat de símbols i imatges evocadors d'un univers màgicoreligiós ben allunyat del racionalisme i del positivisme de mitjans del segle XX. Aquí s'ha d'incloure un progressiu interès per part dels joves en les manifestacions de religiositat popular que, si bé està prou allunyat de la normalització de la seva relació amb l'Església, pot esdevenir un punt de trobada privilegiat.

Tot aquest imaginari religió ha de ser considerat una oportunitat per treballar els valors del sagrat; un punt de partida per emprendre un camí d'aprofundiment en els autèntics valors espirituals. Tal vegada aquest sigui un dels grans desafiaments de la pastoral juvenil dels propers anys.

Un nou horitzó pastoral?

Podem contemplar la situació actual del jovent com una mena d'abisme que ens condueix a la catàstrofe, però aleshores no ens estariem prenent seriosament les paraules de Jesús que anuncien la seva presència en l'Església fins a la fi dels temps. Potser les enquestes sobre els joves ens fan sentir com els deixebles d'Emaús quan marxaven cap a casa seva descoratjats per no haver assolit les fites que s'havien proposat.

Ens trobem davant d'unes generacions de joves que no han rebut formació religiosa ni a les seves famílies ni a l'escola, i els seus prejudicis envers el cristianisme els aturen en el llindar de les esglésies. Tanmateix, ens cal una mirada renovada sobre la nostra realitat social per descobrir un nou camp sembrat que espera treballadors per a la sega, ja que no podem obviar que la dimensió religiosa és un element essencial de la condició humana.

Unes generacions de joves que no han rebut formació religiosa ni a les seves famílies ni a l'escola.

Des d'aquest punt de vista, encara que el sentit religió no es transmeti durant el procés de socialització, els individus continuaran tenint set d'espiritualitat; dit amb altres paraules, un desig de quelcom que transcendeix les seves vides. Les xifres que reflecteixen les enquestes no ens han d'impedir de veure en els joves actuals éssers humans que cerquen Déu encara que no en siguin conscients. I hem de saber que, si no reben el pa de vida que necessiten de la nostra tradició, el cercaran en altres indrets, encara que hagin de viatjar a l'altra banda del món.

Ara bé, per aportar des del cristianisme autèntic aliment a les noves generacions, cal adaptar les formes que expressen els valors de l'Evangeli a un llenguatge que resulti intel·ligible per als ciutadans i ciutadanes del segle XXI. El cristianisme sempre s'ha manifestat prou creatiu com per trobar paraules, signes, gestos i formes que li servissin de pont entre l'Evangeli i les cultures on s'encarnava, ja que l'experiència demostra que, si no s'és significatiu, s'arriba a ser insignificant.

Aquesta capacitat d'inculturació del cristianisme posa de manifest la catolicitat de l'Església, és a dir, la seva universalitat, la seva predisposició a fer-se present arreu. Ara toca mostrar com aquesta universalitat també inclou els joves del segle XXI. Sense ells l'Església no serà plenament catòlica.

II. Experiències

L'Aplec de l'Esperit una oportunitat pastoral

MN. JOSEP MASDÉU AYMAMÍ, delegat diocesà de Pastoral de Joventut de l'Arquebisbat de Tarragona i Secretari General del SIJ.

El proper 26 de maig nova edició de l'Aplec de l'Esperit al Port de Tarragona!

Des de Tarragona certament ho vivim com a oportunitat, com a repte, com a punt d'esforç i creixement, com a veritable do de l'Esperit.

Oportunitat vers les estructures pastorals de l'arxidiòcesi, les parròquies, els col·legis, els moviments, altres serveis arxiprestals i diocesans... però també com a servei a la resta d'esglésies de la Tarraconense i Balears. Crec que ha esdevingut una oportunitat per a la mateixa pastoral juvenil de l'Arquebisbat, per a un conjunt de consiliaris, acompanyants, catequistes, religioses/os, laics joves i adults que veuen en la convocatòria de l'Aplec un oferta d'experiència per molts adolescents i joves que no han fet cap experiència d'aquest estil. A la vegada, finestra oberta per a joves més grans de la realitat plural de la pastoral de joventut a Catalunya i les Illes.

Convocar per oferir, convocar per viure, convocar per celebrar, segurament són frases curtes que han anat calant en aquells /es que fan l'esforç de restar al costat dels més joves de les nostres comunitats, associacions i moviments.

*Convocar per oferir,
convocar per viure,
convocar per
celebrar.*

Les trobades diocesanes a Tarragona dels darrers anys van ser un assaig general de la metodologia de material previ que s'ha acabat oferint. Potser el que costa és participar dels espais fòrums. Instruments com el grup de música cristiana que s'ha anat forjant els darrers anys amb alguns preveres joves, alguns joves que ara formen part de la comunitat del Seminari, i sobretot del grup de joves grans de la parròquia de Sant Pere i Sant Pau ens han permès no partir de zero. També la vintena de laics joves que formen part de l'Equip de la Delegació i la Coordinació de grups de joves, grups concrets com els de Torredembarra, Reus, Tarragona, Vendrell, Priorat, Valls, Montblanc... Un bon grup de religioses/os de vida apostòlica participen vivament del projecte.

Certament ho vivim com a repte per la complexitat del que en aquest moment toca fer, però crec que per a la majoria està resultant ser una experiència de fe. Creure en el que fas, viu-

re del que fas, esperar i confiar en que allò que fas, d'alguna manera arribi als joves i als seus acompanyants.

Quan hom fa l'experiència de refer la memòria amb carpetes, materials, pòsters, fotografies, s'adona que cada Aplec respon a unes necessitats i expectatives de l'Església i al servei dels joves de cada temps. No tenim dos aplecs iguals. Cada Església particular que l'ha acollit, l'ha preparat, ha mirat de respondre al seu moment present.

Convocar un Aplec no pot ser donar una resposta universal al moment que viuen els joves que fan camí, més a prop o més lluny, en les diferents realitats que componen el teixit del conjunt de les nostres esglésies locals, institucions, associacions, moviments i serveis de les comunitats cristianes. Construeix el Regne enmig del temps que ens toca viure.

Convocar l'Aplec de l'Esperit a Tarragona certament vol ser una anella més de la llarga cadena humana d'experiències i persones que al llarg dels darrers més de trenta-cinc anys no han renunciat a crear i oferir espais curts d'experiència pastoral i evangelitzadora, arrelats en la societat del present, vehiculant respostes d'anunci explícit de Jesús el Senyor.

Un intent per al mutu coneixement, per a la valoració positiva de la diversitat de persones i experiències que fan camí al si de les nostres comunitats, moviments, serveis, però pel damunt de tot cercar expressions i vivències de comunió real entre els joves, els educadors, acompanyants, consiliaris, testimonis, caps, monitors, voluntaris...

Un intent de recerca i experiència de la presència de l'Esperit Sant en mig nostre, d'experiència de fe compartida i celebrada, de reflexió i diàleg al costat de l'Episcopat, ens hi convoca.

Convocar l'Aplec de l'Esperit a Tarragona, en l'espai civil del port, on centenars de joves les nits de caps de setmana fan experiència de lleure i diversió, serà segurament un pas més d'acostament entre el jove real i aquell que s'esforça en conèixer i cercar Déu en la pròpia vida, tot intentant transformar el seu entorn per camins de servei.

Una declaració d'intencions que ha comportat uns passos.

1. Endegar a nivell diocesà e interdiocesà unes Comissions de treball i debat que responguin al mutu coneixement, a la valoració i comunió entre les diverses realitats eclesials que són convocades.
2. Utilitzar eines essencialment plurals i del món dels joves, com ha estat l'elaboració de les webs www.aplecesperit07.cat i www.jovesij.com, com a punt d'informació i gestió de la preparació de l'aconteixement.
3. Oferir un espai d'informació permanent en el "vull rebre informació" del web de l'Aplec per a joves, animadors, responsables que en tot moment puguin estar al cas.
4. Oferir un espai de col·laboració a voluntaris, institucions, serveis que tinguin cura de la di-

namització, de la preparació i el desenvolupament del dia de l'Aplec.

5. Cercar eines per a la reflexió i interiorització del camí compartit amb l'experiència de la icona en ruta amb recursos de pregària, celebracions.
6. Una aproximació a la Fundació de l'escola cristiana a nivell de Catalunya ha facilitat tant l'hora de programar com de presentar l'Aplec a la realitat de l'escola. En aquest sentit tant la URC, com el Secretariat de l'Escola Cristiana han fet un esforç per a la participació i divulgació de la preparació i participació de l'Aplec.

7. Elaboració del material previ a l'Aplec com a banc de recursos o biblioteca.

Un material, dividit en quatre grans eixos: la persona, la societat, l'Església, l'evangelització, vol ser una eina molt àmplia de reflexió i diàleg. Essencialment és un material pensat amb clau pastoral, no tant com a document catequètic o doctrinal. La seva elaboració té molt present la diversitat de grups, moviments i persones que participen de diverses realitats eclesials.

Partint d'un posicionament personal o de grup, que ha de fer el grup o la persona sobre cada eix, es pot fer un treball de cada eix principal i els subeixos que el material proposa. Tant l'eix principal com els subeixos tenen la mateixa estructura: motivació, text

evangèlic, del magisteri, complementari, vinyeta, cançó, experiència a viure, referència: llibres, links, bibliografia, web, cine.

Molt important, una vegada treballada la part escollida del material, el recurs o experiència és bo de comunicar-ho als diferents fòrums del web www.jovesij.com que s'animaran obrint progressivament cadascun dels eixos.

D'aquesta web podem baixar amb pdf el treball setmana a setmana a partir de la programació que se n' ofereix.

8. Elaboració d'un cd de música cristiana, de temàtica fortament pasqual,

Acompanyat de les respectives catequesis, penjades a www.aplecesperit07.cat

per part d'un grup de joves de l'Arquebisbat de Tarragona, que s'han arriscat a formular des de la música la seva fe, esperança i servei. És un instrument pastoral del mateix aplec que es pot aconseguir a info@aplecesperit07.org, tot fent una aportació de 5 euros per fer front als costos.

9. La celebració d'una Jornada per animadors, agents i responsables de moviments i de pastoral de joventut, el 3 de març a Tarragona, per tal de reflexionar, dialogar i cercar eines pastorals pel post aplec.

10. La preparació d'unes jornades per a voluntaris durant al mes de febrer, març i la vigília del

dia de l'Aplec, el capvespre del dia 25 de maig a Tarragona.

Un estil de compartir: relació i celebració de la Vigília de Pentecostès.

Que realment el dia de l'Aplec sigui una concreció de l' itinerari seguit al preaplec:

1. Una experiència d'Església arrelada en l'evangelització i la missió que ens convoca i s'actualitza en el present amb tots nosaltres.
2. Un àmbit per al diàleg, a partir dels eixos persona, societat, evangelització..., de com la comunitat cristiana ha de continuar fent l'esforç per l'anunci de l'Evangelí, la persona i la societat com a part integral de la missió que el Senyor ens encomanà. Esdevenir un estil de persones progressivament evangèliques, una societat on els cristians / es no som espectadors, sinó també protagonistes en la seva construcció, solidaritat i servei, com eines de veritable transformació des de l'amor incondicional.
3. Un àmbit de coneixement, de mútua valoració, de conscienciació d'allò que les nostres comunitats, associacions, moviments i serveis fan en el si de la nostra societat, en una fe feta servei, entrega i concreció per als altres.
4. Un àmbit d'espiritualitat que ajudi a prendre consciència de

la necessitat d'integrar la pregària i la reflexió en la nostra vida. També en aquest mateix àmbit un espai per compartir personalment, de tu a tu.

5. Un àmbit més lúdic i festiu on, des l'experiència musical, aquest anunci pot ser presència i experiència de missió.
6. La celebració de l'Eucaristia esdevindrà àmbit de comunió i enviament, de recepció del gran do de Déu en la seva Paraula i Eucaristia.
7. Un enviament senzill, viscut en l'alegria de dia compartit, ens ajudarà a constatar que on ens trobem la missió continua, l'Evangelí serà llevat i llum.

Ens resta...

Saber engrescar animadors, catequistes, ensenyants, religiosos, mossens, i sobretot els joves a tastar la il·lusió i entrega no sols de les diverses comissions de treball, del bon grup de voluntaris, de relators del material previ, dels músics, de les institucions i empreses que han acollit l'aconteixement de l'Aplec com una veritable aposta pel món dels joves, com eina viva per visibilitzar les realitats del Regne que molts dels joves d'aquesta generació s'esforcen per acollir i viure.

Saber oferir l'Aplec com una concreció més de les resolucions del Concili Provincial Tarraconense, en què se'ns demana vivament oferir eines pastorals que responguin a la necessitat de la pluralitat de realitats de la pastoral de joventut, així com utilitzar les eines que estan a l'abast dels

joves. Anar concretant, així, el darrer document de pastoral de joventut de Catalunya i Balears “Mirada Nova”, aprovat i publicat just després del darrer Aplec a La Seu d’Urgell

Ajudar a superar el desinterès, fins el desànim que pot provocar que passi inadvertit tant el pre-aplec, l’Aplec i el post-aplec. Sigui per desconeixement, per manca de referents, inexperiència, o simplement perquè no s’ha motivat o informat. Per d’altres potser serà una edició més, que fins pot tenir el dubte que pugui aportar relativament gaire cosa, fins una experiència que s’escola en el temps... Per a uns quants potser respongui a un mecanisme de nostàlgia, fins hi ha qui pot trobar que un esdeveniment d’aquesta calada respon a una etapa de multituds i més seguretats.

Fer descobrir l’Aplec com una veritable experiència de Pentecosta.

Fer descobrir l’ Aplec com una veritable experiència de Pentecosta que preparem amb il·lusió, molta confiança, esforç i tenacitat, és l’esdeveniment de màxima densitat eclesial i esperança de l’any que acabem d’estrenar. Un projecte de pastoral de conjunt, per a nosaltres real, on la veritable oportunitat és engrescar en la preparació remota i en la participació activa del major nombre de joves per fer un tast de comunió, de fraternitat, com a protagonistes de la celebració i

vivència de la seva fe, i on el veritable horitzó continua essent la preeminència de l’Esperit en la vida de les nostres comunitats i moviments.

Engrescar animadors i responsables de pastoral de joventut, que han participat a la Jornada d’animadors del 3 de març a Tarragona, per presentar-los el lloc precís, com anirà al dia de l’Aplec, però sobretot reflexionar junts el moment present que vivim a Catalunya i Balears en pastoral de joventut, quins són els reptes que tenim oberts i a quins passos més podem donar des de la Proposta de Pastoral de joventut i el document “Mirada Nova”.

Fer de l’Aplec, novament, una dia per a l’esperança i la il·lusió, on valorant la diversitat, no perdem l’horitzó de la missió que Jesús i l’Església ens confia vers l’anunci explícit i la missió compartida per fer créixer al Regna de Déu. Viure l’oportunitat eclesial que aquesta experiència ha suposat els darrers trenta anys, palpant els horitzons que per a l’evangelització els joves presenten a l’Església d’avui.

Ajudar a descobrir llocs nous de presència activa en amor i servei enmig de la nostra societat, guanyar en capacitat de diàleg i comprensió, tant en els espais interns de l’Església, com en els nous areòpags que el nostre temps ens presenta... En definitiva fer de l’Aplec més que una memòria a unes arrels i un fer de l’Església, un memorial actiu i renovat de l’Esperit de Jesús Ressuscitat.

Grup de joves interparroquial

M. CARME DE LA FUENTE, sociòloga, membre del Grup de joves interparroquial format per les parròquies de Bellvitge i Gornal, de l'Hospitalet de Llobregat.

A les parròquies de Bellvitge i Gornal havien existit diferents grups de joves amb diversos objectius: la revisió de vida, la trobada, la solidaritat, etc. Aquests grups per varies raons i motius havien tingut un període de vida més o menys llarg però havien acabat desfent-se, amb una conseqüència comú: joves que malgrat voler o necessitar un grup de trobada en l'àmbit de la parròquia ens havíem quedat sense ell i, per tant, sense espais per compartir la nostra fe amb iguals.

La reacció d'aquests joves que havíem vist com un o més dels grups dels que havíem format part acabaven desapareixent, havia estat sempre passiva, d'acceptació de la situació. En alguns casos es mantenia la relació amb la parròquia, donat que també es participava en altres comissions o activitats, i en d'altres, hi havia un distanciament.

Com passa amb totes les dinàmiques, aquesta es va mantenir fins que un dia algú va fer un moviment en un altre sentit. En aquest cas, aquest moviment va ser en forma d'afirmació: "Necessito un grup per compartir

la meva fe" va dir la Sílvia. Aquesta afirmació i la voluntat de donar-li resposta per part d'alguns responsables de les parròquies de Bellvitge i Gornal, va desencadenar la creació del grup de joves interparroquial.

L'inici d'aquest grup va ser una trobada de varis d'aquells joves que havíem participat en grups diversos i que manteníem una relació més o menys directa amb alguna de les tres parròquies de Bellvitge i Gornal. En aquesta trobada es va fer referència a la demanda explicitada i tots nosaltres vam comentar quina era la nostra situació i quina la nostra disposició. El resultat de la reunió va ser una proposta de formar un grup conjunt i un espai de temps per pensar quina seria la seva resposta.

Cal dir que les característiques dels joves que ens havíem trobat era molt diversa, per la nostra edat, per la nostra situació personal, per la parròquia a la que estàvem vinculats, per la nostra situació professional, etc. Potser aquest va ser l'element que va fer més atractiva la proposta i va donar més força al grup, ja que gairebé els únics

elements que teníem en comú eren dos: la nostra fe i la voluntat de posarla en comú amb altres persones; i l'haver presenciat el fracàs de diversos grups dels que havíem format part (un fet que en principi no havia de ser gaire esperançador).

D'aquesta forma va néixer el grup de joves interparroquial, que funciona des d'ara fa 5 anys. Actualment el formem set joves i dos animadors. Majoritàriament som joves que participem individualment en activitats en alguna de les tres parròquies de Gornal i Bellvitge, a nivell parroquial o interparroquial, i que trobem en el grup de joves l'espai idoni per compartir i viure la fe, per conèixer l'Evangeli i per avançar en la nostra vida com a cristians.

La diversitat de perfil dels membres del grup s'ha mantingut al llarg d'aquest temps: nois i noies, amb edats entre els 25 als 38 anys, casats i solters, amb fills i sense, amb professions diferents, amb estils de fer diferents, etc. Però malgrat aquestes diferències, el coneixement mutu va donar lloc a l'amistat, a la valoració personal i a una relació sincera d'intercanvi. Som joves cristians que coincidim en la nostra estima a Jesús i en la voluntat de seguir l'Evangeli en les nostres vides.

Som joves cristians que coincidim en la nostra estima a Jesús i en la voluntat de seguir l'Evangeli en les nostres vides.

En quant al funcionament o a la metodologia que utilitzem al grup, no dista de la de qualsevol grup de revisió de vida, si bé l'hem anat adaptant a les nostres necessitats i horaris, fins a arribar a un esquema basat en tres tipus d'accions:

- Les trobades en les que compartim la nostra vida, explicant els fets que ens afecten en el quotidià i mirant-los a la llum de l'Evangeli.
- Les activitats més lúdiques, que ens permeten conèixer-nos i gaudir d'estar junts.
- La implicació a la vida parroquial i interparroquial de Bellvitge i Gornal, participant de les activitats que es realitzen i organitzant-ne d'altres obertes a la comunitat.

Aquest esquema de funcionament ens permet gaudir del temps que compartim com a grup i és sens dubte un dels elements fonamentals per a la seva bona salut. Però personalment, crec que l'aspecte més important, el que dona vida com a grup és haver trobat allò que tots necessitàvem i que la Sílvia va formular "un grup per compartir la nostra fe".

El repte permanent del grup de joves interparroquial és mantenir-se i poder ser un testimoni davant les nostres comunitats i davant d'altres joves, estant presents a la vida parroquial i aportant la nostra visió com a joves.

Finalment, d'aquesta experiència de grup m'agradaria destacar tres fets concrets, que en donar-se de forma conjunta han fet possible la seva existència:

- La importància que algú sentís la llibertat de poder fer una demanda molt concreta en referència a com viure la fe i que trobés l'espai adequat per fer-la.
- La voluntat de donar resposta a les necessitats que apareixen i la capacitat de buscar formes innovadores de fer-ho, superant la *frontera* de les pròpies parròquies i treballant a nivell interparroquial.

*Ser un testimoni
davant les nostres
comunitats i davant
d'altres joves.*

La consciència de la gran fidelitat de molts joves a l'Evangelí i com, malgrat el fracàs d'experiències compartides, queda la voluntat de seguir cercant espais per compartir la fe.

Joves cristians? És possible!

GRUP DE JOVES MISSIONER I SOLIDARI "CINCO PANES I DOS PECES", de la Parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa.

Per explicar la nostra història ens hem de referir en primer terme al grup de joves nascut l'any 1991, i que d'una manera natural va donar pas a l'actual. El nou naixement, ara fa tres anys, va encetar un nou estil per al grup.

Aquest nou estil abasta quatre eixos bàsics: caràcter bíblic, caràcter missioner, inserció parroquial i diocesana, i amistat intraeclesial.

Caràcter bíblic

El nostre nom, "Cinco panes y dos peces" (referència a l'anomenat "miracle del compartir"), ja evidencia el caràcter bíblic del grup. Més enllà del nom, però, la Paraula de Déu és ben present a les nostres reunions. Aquest any, d'una manera especial, estem treballant el gran llibre missioner dels Fets dels Apòstols. Ho fem tant des de la lectura compartida, amb "preguntes provocadores", com des de les claus pastorals.

Alguns membres del grup participen en l'Escola d'Animació Bíblica, que mensualment es reuneix al CEP.

Caràcter missioner

En el moment de la refundació del grup, a l'hora de plantejar un nou es-

til, el caràcter missioner va sorgir com a una conseqüència lògica de la vida de fe dels membres que iniciàvem aquesta nova aventura.

A vegades sembla que l'única manera de treballar aquest caràcter sigui la de recórrer milers de quilòmetres ben lluny de la nostra realitat. Nosaltres vam començar des de la sensibilització missionera del nostre ambient, expandint aquesta conscienciació a tota la comunitat parroquial.

A totes les nostres reunions dediquem un temps a la reflexió (història de la missió i quiosc missioner) i a la preparació d'activitats. N'és un exemple la Tòmbola Missionera-Bíblics per a la Xina. També, com a signe de solidaritat, el grup apadrina un nen de la República Dominicana.

Inserció parroquial i diocesana

Vivim la vida parroquial com la nostra principal missió. És per això, que li dediquem gran part del temps i dels esforços i il·lusions. I d'entre tota la feina parroquial destaca, sens dubte, la catequesi de postcomunió i confirmació. Alguns dels membres del grup són catequistes i tot el grup s'involucra i dona suport a les dife-

rents activitats que oferim per als nens i adolescents: Festa de la Llum (Candelera), Pasqua Júnior, Convivència de Confirmació... i d'una manera especial, cada diumenge durant tot l'any, la Missa Familiar, on els joves ens encarreguem de l'animació litúrgica i l'acompanyament dels nens i nenes.

Vivim la vida parroquial com la nostra principal missió.

Altres àmbits de la parròquia on som presents són: l'Adoració nocturna mensual, la pregària jove trimestral, els recessos i les conferències d'Advent i Quaresma, l'animació del Via Crucis del Divendres Sant i del Via Lucis a la Pasqua, el grup de litúrgia, el Consell Parroquial, el Servei de Llibreria (inclosa la Taula de llibres per Nadal i Sant Jordi) i la coordinació del Butlletí Parroquial.

No ens podem oblidar de la confiança que dipositen en nosaltres els nostres mossens, i encara més, el seu acompanyament generós en el nostre camí quotidià.

Com a grup missioner no podem tancar-nos en nosaltres i la nostra parròquia. Per tant, restem sempre oberts a les diferents activitats que s'ofereixen des de l'arxiprestat, la diòcesi (Escola de Pregària) i l'Església universal (Jornada Mundial de la Joventut)

Amistat intraeclesial

Aquest estar oberts es fa palès en un ventall d'amistats que completen la nostra espiritualitat. Com a grup parroquial sabem que, lluny d'exclusivitats, som espai de trobada rica i diversa, i per això, fomentem el tracte amb diferents famílies eclesials.

Ja fa uns quants anys que, a partir de la relació amb un sacerdot paulí, que ens celebrava la Missa cada diumenge, vam començar l'amistat amb la Família Paulina. Des de llavors, hem aprofundit en l'espiritualitat paulina mitjançant la lectura de la revista "Cooperador Paulino", amb temes de comunicació cristiana; la participació d'una religiosa paulina a algunes de les nostres reunions; col·laborant en la preparació conjunta de pregàries, celebracions i xerrades a la Llibreria Paulines; la Tòmbola Missionera-Bíbliches per a la Xina, sumant-nos a la campanya paulina, i visites a les comunitats paulines de Madrid i Roma.

Fa tres anys, amb l'entrada d'una jove del grup al Monestir de la Visitació, vam descobrir la congregació de les Saleses, i des d'aleshores compartim, a cada visita, la pregària, la seva experiència de Déu (cada any fem una sessió de catequesi de postcomunió i confirmació amb elles al convent) i l'amistat.

Una altra forma d'oració la vivim mensualment a la casa de les Germanetes dels Pobres, amb una pregària estil Taizé amb la gent gran.

També tenim amistat amb Missioners Combonians, Missioners del Sa-

grat Cor de Jesús, i Germanes del Cottolengo.

Una característica nostra, ben pròpia, des de l'inici, i fruit d'un tarannà acollidor sense fronteres, és que gaudim de la riquesa que suposa compartir la fe des de la diversitat de procedències i cultures dels membres del grup: Catalunya, Itàlia, Po-

lònia, Perú, Equador, Bolívia, Xile, Filipines...

No podem pas acabar sense citar el qui va ser el veritable inspirador del nom del grup: el cardenal vietnamita F.Xavier Nguyen Van Thuan, autor del llibre "Cinco panes y dos peces", on explica que va ser empresonat durant tretze anys per ser fidel a l'Església de Jesucrist, i que mai no va perdre l'esperança.

La meva experiència pastoral amb els joves de Sarrià.

Un munt de reptes i oportunitats.

JOAN OBACH BAURIER, vicari de la Parròquia de Sant Vicenç de Sarrià de Barcelona.

Descric la meva experiència amb els joves des del meu servei com vicari de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià. Considero l'àmbit dels joves com un ric paisatge del qual mai no podem extreure fotografies ni massa panoràmiques ni massa generals. Ho dic perquè actualment treballo, a part de les meves altres dedicacions pastorals, amb tres grans grups juvenils de Sarrià: l'esplai parroquial, el grup de Cercles d'Estudi i l'Associació J.A.S. (Joventut Alegre de Sarrià). Dins d'aquests grups, existeixen realitats ben concretes. I dintre d'aquestes realitats, cada jove n'és un món.

Tot el que fem i muntem té una sola finalitat: acostar cada jove a Jesucrist, i que cada jove m'acosti també a Ell, per al qual ho sóc tot, ho dec tot, i res no puc esperar fora d'Ell.

Iniciatives, moltes. Reeixides, algunes. Resultats, relatius. Però, podem afirmar que en les iniciatives i en els resultats hi rau l'aspecte més important? Els èxits i els fracassos no els puc mesurar mai segons la quantitat de joves compromesos, ni de la consecució dels objectius a priori marcats. L'èxit, sovint discret i amagat, és la llavor que de manera imperceptible va

creixent en el cor de cada jove, en la mesura que aquest va madurant com a persona i com a cristià, en aquest món i en aquesta societat d'inicis del segle XXI.

A Sarrià podem donar gràcies a Déu de poder comptar amb un important nombre de joves. Pertanyen, en la seva majoria, a un estat social bastant favorable. Això té els seus avantatges però també els seus inconvenients. De fet, però, no deixen de ser joves del seu temps, amb els anhels i aspiracions pròpies de qualsevol jove d'avui.

Dedicació principal dels joves: l'atenció i educació dels infants.

Tant en l'Esplai parroquial, del Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica, com en el JAS, els joves tenen una principal dedicació als infants. Preparar activitats per a les tardes del dissabte, amb excursions periòdiques de cap de setmana, ocupa gran part de llur compromís pastoral. Les trobades entre setmana entre els membres de les diferents tandes de monitors afavoreix el contacte entre ells i el treball en equip, per tal de crear i revisar les activitats a dur a terme la tarda del dissabte.

Aquest curs hem vist la prioritat de preparar-nos bé, per tal d'assolir unes activitats reeixides i amb un sentit pedagògic i espiritual. És cert que, quan s'hi posen, els joves monitors són capaços d'establir jocs, proves i activitats d'equip de bona qualitat per als infants. La dificultat no es troba aquí. El repte està en aconseguir que cada activitat s'orienti a uns objectius que s'emmarquin dins d'un mateix fil conductor o campanya general per a tot el curs. I aquesta campanya es situa dins dels grans objectius, propis de l'entitat. Per aquesta raó, hem vist que és de vital importància, la vessant formativa, l'adquisició de criteris fermes entroncats en el Magisteri de l'Església i encarnats en la societat d'avui, i una necessitat de créixer espiritualment. Així és com hem recuperat la dinàmica dels Cercles d'Estudi, de tradició molt arrelada històricament a Sarrià, tenint com a gran model el Beat Pere Tarrés, les despulles del qual romanen a l'església parroquial de Sant Vicenç.

Els Cercles d'Estudi.

Setmanalment ens anem trobant, a la Sala de la Rectoria de la Parròquia. Allà, ens dividim en grups per edats, d'entre deu i dotze persones, guiats per dos monitors d'edat més elevada.

Cada grup inicia la reunió plantejant un tema de reflexió d'àmbit doctrinal, social o espiritual. Aquesta presentació dura uns quinze minuts. Després, a base de preguntes, s'enceta un diàleg. La meua presència com a Consiliari ajuda a cercar una conclu-

sió que, lluny de tancar el diàleg, mira d'obrir nous horitzons i perspectives de reflexió, i sobretot d'aplicació en la vida.

Els Objectius dels Cercles d'Estudi:

- Intentem descobrir la importància de la formació, tant dels membres del grup com dels monitors, com del mateix consiliari
- Volem o desitgem créixer com a persones i com a cristians en el nostre món
- Aquí volem crear un espai per viure i disposar d'una estona de reflexió serena sobre diversos temes que els mateixos joves han proposat a l'inici del curs
- En aquestes trobades mirem de compartir la fe. No manca la Paraula de Déu: què diu Jesús, com ho diu i com ens ho fa entendre l'Església en situacions concretes (són orientacions, no normes)
- Finalment, oberts sempre a la pregària, fem un esforç per redescobrir la persona de Jesucrist, del qual volem fer-ne experiència viscuda

La reunió de cada grup és de 75 minuts. Tots els membres dels diversos grups, junts, acabem amb una breu reflexió del consiliari, normalment a partir del fragment evangèlic del diumenge següent, un text de meditació i la pregària del parenostre, cantat o resat.

Cloem cada trimestre amb una conferència amb un tema escollit pels

mateixos joves, i mirem de que pugui venir una persona experta a presentar-lo i desenvolupar-lo.

Reptes

L'oportunitat que aquests joves es donen a si mateixos per formar-se és d'una gran importància ja que progressivament aniran comprovant com la qualitat de tot el que pensen i fan, amb els infants que els són confiats, però també en les seves ocupacions diàries al marge de la pastoral del dissabte, anirà assolint uns progressos amb el temps.

Un objectiu de fons d'aquests Cercles d'Estudi, els quals reuneixen actualment joves que es mouen en un mateix àmbit pastoral, és el d'oferir-los, sempre des de la parròquia, a tots els joves cristians que es mouen i viuen al barri de Sarrià.

Conclusió: podem parlar de reptes, en la pastoral juvenil?

Sense inventar res de nou, els Cercles d'Estudi són una eina imprescindible per a la tasca que aquests joves exerceixen, des del servei generós i la disponibilitat.

L'anunci de la fe cristiana troba uns obstacles importants en el món secularitzat en el qual vivim. No obstant això, l'exigència, l'aprofundiment, la reflexió, la meditació de la Paraula i la pregària són uns punts que els joves no defugen quan es troben en un espai de llibertat i de confiança. La

meva tasca, doncs, no és altra que contribuir a que puguin conviure en aquest espai, on s'hi trobin còmodes, a gust, escoltats i acompanyats des del respecte per llur manera de viure i de pensar.

L'anunci de la fe cristiana troba uns obstacles importants en el món secularitzat en el qual vivim.

Que els joves puguin expressar lliurement i sense complexos quins són els seus interrogants i neguits, quins són els seus dubtes i anhels, esdevé de vital importància, ja que no els és fàcil disposar d'aquesta possibilitat en els ambients on es mouen, principalment en el món universitari, sovint buit, superficial, competitiu i deshumanitzat.

La persona de Jesucrist esdevé per a ells una engrescadora realitat, quan la poden conèixer sense prejudicis ni manipulacions. En el fons, és en el mateix Senyor on poden pouar l'aigua fresca i transparent que sacia llur set de justícia, de pau, de perdó i d'amor.

La figura de Maria, com a Mare de l'Església i Mare nostra, és aquesta dimensió maternal que necessitem per apropar-nos al seu Fill. Ella és la que ens diu "feu tot el que ell us digui", i per això demanem la seva intercessió i ens confiïm a la seva protecció i al seu ajut indispensable per al nostre camí cristià.

Un projecte de convivències cristianes al Batxillerat

ESMERALDA SÁNCHEZ PALACIOS, STJ, responsable de l'Equip d'Animació Cristiana. Escola Teresiana de Catalunya.

Fins ara han estat nombrosos els estudis, articles, taules rodones, cursets... on s'ha qüestionat quin paper té l'escola cristiana en l'acció evangelitzadora entre els joves. Les diferents respostes formen part d'un arc ampli d'opinions i de judicis que van des de la desconfiança en la "fidelitat evangelitzadora" de les nostres escoles fins al desig de recuperar el passat perdut. Tot i així, cal reconèixer que ens cal prendre seriosament el nostre present, les aptituds i els esforços dels equips educatius de cada centre i la decisió ferma d'organitzar-nos per tal de trobar vies i accions concretes de treball amb els nostres joves.

De fet, ja no podem constatar la seva presència nombrosa en activitats pastorals extraescolars. Són poques les escoles que gaudeixen d'aquesta realitat i mereixen un reconeixement per la tasca que realitzen, pel do que els ha estat lliurat. Però, la gran majoria ens trobem caminant per altres viaranyes que sovint són difícils i desconcertants de recórrer pel que ens suposen d'incertesa, desinstal·lació i gratuïtat.

L'escola cristiana és un dels àmbits de la nostra Església que més aviat ha descobert, amb cara i ulls, el procés de secularització de la nostra societat. El rostre, les paraules, l'afectivitat... dels nostres joves és un fidel reflex del món, no sempre revelat ni reconegut, dels més adults. Possiblement per aquest motiu, han estat ells els primers que han abandonat les nostres "esglésies", que han manifestat la gran distància que experimenten amb les nostres maneres de veure i celebrar la vida. Els joves i, principalment, adolescents que han passat per les nostres escoles, per casa nostra, són els primers que manifesten clarament el seu desinterès per allò que nosaltres ano-

L'escola cristiana és un dels àmbits de la nostra Església que més aviat ha descobert el procés de secularització de la nostra societat.

menem Bona Notícia. Però, cal tenir clar que és un allunyament i un rebuig fonamentat en una forma superficial perquè quan toquem amb ells la realitat personal mancada de sentit, de salvació, de vies de futur, d'Evangelí... les coses canvien. Podríem continuar esmicolant realitats, opinions, interrogants... relacionats amb aquest tema, però sempre he experimentat que és un camí sense sortida. Només ens aboca a la desesperança i al desencís que, certament, no és evangèlic. I, justament, el que necessitem, uns i altres, és apropar-nos a la fe des de la vida quotidiana, petita, fràgil... però apassionant per a tots.

Des d'aquestes pàgines us vull presentar una activitat que vam començar a dibuixar fa ja alguns anys, després d'experimentar la davallada a les nostres escoles de qualsevol activitat marcada amb el segell "cristià", per exemple: grups extraescolars, convivències de cap de setmana... L'equip d'animació cristiana de Catalunya vam decidir fomentar i realitzar les convivències cristianes en els nivells de batxillerat dins de l'horari escolar, davant la impossibilitat de realitzar aquesta activitat en horari extraescolar per la manca de participació i de resposta. Des de bon començament, vam voler que la proposta permetés un itinerari personalitzador, és a dir, que fes possible que els nostres joves "*toquessin, de manera vital, la seva realitat*", anant més enllà de les frases fetes, de les respostes correctes...

Vam pensar que un bon objectiu podia ser aconseguir fer-los capaços

d'experimentar les seves febleses, els seus somnis, les seves passions i fer-los qüestionar la seva vida des de la mirada d'un Déu, el de Jesús, que camina al seu costat. Com he dit abans, aquest plantejament necessitava un treball educatiu que potenciés una mirada, una reflexió i un espai de silenci personal. I per tant, era imprescindible la col·laboració de diferents educadors en una mateixa convivència que assegurés aquests elements.

Així ho vam fer, i actualment es treballa amb grups de 12 a 14 persones, màxim. Durant els tres primers anys, l'equip ha estat format per les mateixes persones, i enguany començarem a introduir nous educadors de les sis escoles, per tal d'afavorir aquesta metodologia i de portar endavant, junts, el mateix projecte de pastoral a totes les escoles de Catalunya.

Totes les convivències tenen uns espais-moments on s'intensifica l'experiència personal i acaben amb l'espai-moment de convivència-comunicació comunitària. Inicialment, ho vam fer amb una estona de pregària que recollís l'experiència dels diferents grups que havíem format però, des de fa un any, i gràcies a la col·laboració d'un sacerdot en el grup d'educadors, hem pogut finalitzar les trobades amb una eucaristia. Vam pensar que era un bon moment per celebrar el sagrament de la paraula i del pa compartit en un espai que considerem "sagrat, personal i vital" per a ells. L'experiència ha donat molt bon resultat i ha estat positiva: hem celebrat la VIDA petita, breu, fugaç... que hem descobert, amb els companys i amb

els amics, amb els propis tutors... Esdevé un moment important per descobrir la presència d'un Déu que se'ls fa tan difícil experimentar, però que és més endins d'ells que ells mateixos, com expressava Sant Agustí.

La metodologia és important, però més encara la temàtica que tractem. De fet, són inseparables: una metodologia personalitzadora ens convida a treballar aspectes personals, com ja he indicat adés, que sovint a l'escola no dóna temps de tractar per manca de temps. Són aspectes que treballen *LA RELACIÓ amb un mateix, amb els altres i amb Déu*. D'altra banda, com que el temps és breu i l'activitat intensa intentem utilitzar diferents materials escrits, musicals o audiovisuals que els ajudin a entendre les diferents propostes. Recordo com, al llarg d'aquests anys, hem utilitzat anuncis publicitaris, cançons de grups actuals,

monòlegs del Buenafuente o seleccions d'imatges de pel·lícules... És a dir, tot el conjunt de material divers i heterogeni que els animadors pastorals sempre guardem als nostres prestatges o ordinadors, intercanviant-lo amb els mateixos joves i adolescents. Els materials que ens possibiliten establir d'una forma directa i senzilla el conegut diàleg fe-cultura.

Enguany, hem decidit organitzar les convivències a partir dels quatre eixos proposats al material previ de l'Aplec de l'Esperit: persona, social, evangelització i església. Estem treballant en la seva elaboració i esperem que esdevinguin una experiència positiva i engrescadora per a tots els joves amb els que treballarem. De fet, intentarem compartir amb vosaltres el material penjant-lo a la pàgina web de l'Aplec a partir del mes de febrer.

Trobades amb joves

EQUIP DE PASTORAL LA SALLE CATALUNYA, www.sallecat.org/jls

Institucionalment, des de fa uns anys, oferim als infants i joves dels Centres La Salle Catalunya i als Grups Juvenils lasal·lians la participació en trobades específiques que, en conjunt, volen:

- facilitar als infants i joves espais de trobada i formació que els ajudin a viure experiències de Fe, Fraternitat i Servei;
- ajudar a crear lligams entre els diferents grups i els joves;
- promocionar i afavorir la creació, l'establiment i l'acompanyament de grups juvenils;
- oferir formació institucional, aprofundiment en la fe i intercanvi d'experiències.

Pensem que no són unes trobades molt originals. Molts moviments juvenils o congregacions religioses o escoles cristianes o delegacions de joventut de les diòcesis poden oferir trobades semblants o millors. Però funcionen, ja fa un temps que les fem i, això, ens ajuda a mirar-les amb una certa perspectiva, que compartim amb senzillesa.

Trobada de l'Amistat: la fraternitat.

És una trobada que fem des de fa quinze anys, en el primer trimestre

escolar (octubre). Cada vegada l'organitza un Centre La Salle i col·laboren la resta de Centres de la zona, els responsables de Grups de Joves vinculats als Centres i l'Associació Joves La Salle.

Es convoca a tots els alumnes de La Salle i membres dels Grups de Joves. Els objectius:

- fomentar i engrescar la participació en grups,
- viure els valors de l'amistat, el servei, la convivència fraterna, la festa i la solidaritat des de la fe.

Imaginem-nos una trobada d'un dia d'unes 800 persones, des de 1r de primària fins a batxillerat.

Es fa una pregària (a vegades s'ha fet conjunta, a vegades per edats) al principi de la jornada o abans de dinar.

Activitats que hi ha hagut al llarg dels anys: descobertes de la població, caminades, gimcanes, concerts, actuacions de les diferents escoles, descobertes a entitats, jocs diversos, projeccions, cercavila, mini camp de treball, parlaments de benvinguda o de comiat...

Se sol donar berenar i un record, i acaba amb l'hora dels adéus.

Jocs, convivència, cants i pregària, són els elements significatius que afavoreixen un esperit fratern d'obertura i de descoberta dels altres.

Trobada d'Animadors: la formació.

Al llarg de la història dels Grups Juvenils sempre hem tingut present d'oferir formació per als animadors. De vegades educació formal, com el curs de monitors o el curs de directors en temps de lleure, i d'altres més institucionals.

Vam observar que era necessari treballar l'eix de la fe i desenvolupar el sentit de pertinença a la institució. Per això aquesta Trobada va néixer per oferir als animadors de La Salle Catalunya formació lasal·liana, formació en el valor de la fe i l'espiritualitat, i afavorir lligams entre els diferents Grups Juvenils vinculats amb La Salle.

Oferir als animadors de La Salle Catalunya formació lasal·liana, formació en el valor de la fe i l'espiritualitat, i afavorir lligams entre els diferents Grups Juvenils vinculats amb La Salle.

A partir d'un eix d'animació, organitzem unes jornades plenes d'activitats,

tallers, dinàmiques, formació i convivència. En l'actualitat i, tenint en compte que hi ha bastants agrupaments lasal·lians, aquesta Trobada d'Animadors està reconeguda per Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya com un monogràfic de fe, computable com a hores per a obtenir el Títol de Director en temps de lleure.

Ja portem sis edicions amb aquest format. La mitjana de participació és de vint-i-cinc a trenta cinc persones. En aquests moments compartim l'organització entre la *Comissió de Trobades i Formació* de l'Associació Joves La Salle de Catalunya i l'Equip de Pastoral.

Aquests joves animadors i els seus acompanyants cada setmana regalen la seva amistat, sinceritat, amor, temps, vida, envers els infants, els adolescents i els joves. Unes actituds ben lasal·lianes que recolzem i potenciem en els nostres Centres i en els nostres Grups.

Pasqua Jove i Pasqua en Família: la fe.

Són trobades destinades als alumnes i joves dels Centres La Salle, als participants de grups juvenils vinculats a antics alumnes i famílies lasal·lianes amb els objectius principals de:

- proposar un itinerari progressiu de creixement en la fe;
- oferir un espai per a la reflexió en clau cristiana, per a compartir la

recerca de Déu, per continuar creixent com a creients, a nivell personal i de grup (amics, escola, família, Església), per emprendre nous projectes cara al futur, personalment i en grup...;

- fomentar i engrescar els joves de les diverses edats, segons les convocatòries, per tal que visquin aquesta experiència de fe en un ambient dinàmic, compromès i participatiu;
- viure una experiència de fe i de pregàries cristianes a partir de la preparació i celebració dels Misteris de la Setmana Santa;
- apropar els joves a la persona, vida i missatge de Jesús, el Crist i Salvador.

S'ofereixen des del curs 1978-79. Ja portem vint-i-set edicions (encara que algú diu que vint-i-vuit). Van néixer a La Salle Manresa i després s'han mantingut com a llocs emblemàtics d'acollida el Casal La Salle de Sant Martí de Sesgueioles i el Molí de la Roda (comarca de l'Anoia). Amb tot, per diverses circumstàncies, s'ha celebrat també en altres Centres lasal·lians, com La Seu d'Urgell o Santa Coloma de Farners.

Es convida a tots els alumnes i joves dels Centres La Salle, a partir de 12 anys, a Educadors lasal·lians, exalumnes i famílies joves. En l'actualitat s'ofereixen quatre modalitats o nivells:

- PJ NIVELL 1, CAMÍ DE PASQUA (modalitat lloc fix): *Tenim una Història*

Adreçada a alumnes d'edats compreses entre els 12-14 anys (6è d'EP, Primer Cicle d'ESO, Unitats de Rèngers/Noies Guies). Es realitza entre el Dilluns Sant i Dimecres Sant. Els participants han anat fluctuant al llarg del temps, últimament són entre seixanta i vuitanta.

La preparació i animació d'aquestes jornades correspon a Germans, Professors i Joves animadors que estiguin treballant habitualment amb alumnes i nois i noies d'aquestes edats. Encara que queda oberta la participació a d'altres animadors interessats en oferir els seus serveis.

L'estil de les jornades, de caire expressament cristià, respon a una voluntat clara d'oferir als nois i noies uns espais per compartir la FE, el SERVEI i l'esperit de la FRATERNITAT. Les dinàmiques estan centrades en la descoberta de la Història de la Salvació i la iniciació a la persona, vida i missatge de Jesucrist. També les relacionem amb l'actualitat, tot presentant persones concretes que amb el seu testimoni fan el món millor.

Al llarg de les convocatòries s'ha procurat de tenir una trobada prèvia al "Camí de Pasqua" amb els participants, com a mínim un mes abans de les jornades. D'aquesta manera s'afavoreix una bona preparació a la participació i la vida de grup. Però no sempre ha estat possible.

- PJ NIVELL 2, PREPASQUA (modalitat ruta): *Busquem Jesús*

Adreçada a joves d'edats compreses entre els 15 i 16 anys (Segon Cicle d'ESO, Unitats de Pioners/ Caravel·les). Es realitza entre el Dilluns Sant i Dimecres Sant. Els participants han estat entre quaranta i seixanta. Els animadors tenen el mateix perfil que en el Nivell 1.

L'estil de les jornades, de caire expressament cristià, respon a una voluntat clara d'oferir als nois i noies uns espais per compartir la Fe, el Servei i l'esperit de la Fraternitat. Les dinàmiques estan centrades en l'experiència de l'Èxode, en la descoberta de la persona de Jesús i la iniciació als misteris de la seva Passió, Mort i Resurrecció. També les relacionem amb personatges bíblics que tenen una trobada amb Jesús i amb testimonis cristians actuals.

La modalitat de les jornades és en ruta. D'aquesta manera l'experiència de "fer camí", a semblança de l'experiència d'èxode del poble d'Israel, pot afavorir una millor interiorització dels misteris cristians que volem ajudar a viure. S'organitza més d'una ruta, sempre i quan el número de participants i d'animadors ho aconselli.

S'organitza procurant que el trajecte no suposi excessiu esforç físic que limiti l'experiència de creixement en la Fe, Servei i

Fraternitat, objectius fonamentals d'aquestes jornades. Encara que la modalitat és de ruta, de fet és l'excusa per a poder treballar el contingut cristià.

En una ruta d'aquest caire, "més important que la meta és el camí"; és una experiència, per tant, per assumir un cert esperit d'aventura i de "sortir" d'un mateix, amb una invitació a viure una experiència d'interioritat i de pregària per enriquir la pròpia vivència cristiana; amb una oferta de compromís per esforçar-se en afavorir un bon clima de grup: distribució de tasques i responsabilitats.

Es procura tenir una trobada de "pre-ruta" amb els participants, com a mínim un mes abans de les jornades; d'aquesta manera s'afavoreix una bona preparació a la participació i la vida de grup. Però no sempre és possible a nivell general. De vegades s'ofereix en els grups d'origen.

- PJ NIVELL 3, PASQUA JOVE (modalitat camp de treball en servei): *Seguim Jesús*

Adreçada a joves d'edats compreses entre els 17 i els 23 anys (Batxillerat i CF, universitaris, món laboral, Truc, Caps...) Es realitza de Dimecres Sant al vespre, fins la Vetlla Pasqual del Dissabte Sant. El nombre de participants ha fluctuat entre quinze i trenta. Si el nombre de participants és suficient, quan es fan grups petits es té en compte les

edats, de manera que els més joves, de 17 a 19 anys estan junts, per una banda i, per altra, els de 20 a 23 anys. Encara que hi ha molts moments compartits en gran grup.

La preparació i animació d'aquestes jornades correspon a un petit nucli d'animadors joves adults (amb un cert recorregut), Professors i Germans. Amb tot, moltes de les dinàmiques s'ofereixen de tal manera que requereixen la implicació directa dels participants perquè acabin de preparar-les ells mateixos.

Les jornades tenen dues parts clares. Els matins es dediquen a camp de treball i desenvolupar el servei, l'esperit comunitari, l'esforç en comú i la pregària compartida. Les tardes responen a una voluntat expressa d'oferir als joves uns espais per compartir la Fe i l'esperit de la Fraternitat, centrant les dinàmiques en els misteris de la Passió, Mort i Resurrecció de Jesucrist. Apropant els participants al seguiment del Crist i confrontant les seves actituds personals en coherència a l'Evangeli. Hi ha temps per la convivència distesa i la trobada personal.

No se sol oferir una Pre Pasqua, però últimament les noves tecnologies, e-mail, messenger, sms... i la plana web de joves (www.sallecat.org/jls), ens ajuden a contactar i preparar el terreny.

- PF NIVELL 4 PASQUA EN FAMÍLIA (modalitat celebrar en família): *Crist és Viu*

Adreçada a joves de 23 anys i més, famílies joves i Germans. Es realitza de Dijous Sant, al vespre, fins la Vetlla Pasqual del Dissabte Sant. El nombre d'assistents varia, però està situat prop del centenar, un 75% adults i un 25% infants i adolescents, fills dels participants. Cal tenir en compte que hi ha joves i adults solters i parelles sense fills.

L'estil de les jornades respon a viure en ambient de família els valors cristians de la Pasqua, centrant les dinàmiques en els misteris de la Passió, Mort i Resurrecció de Jesucrist. Introducció a la fe, als fills petits, a través de catequesis i jocs. Els participants adults es reparteixen ells mateixos, amb l'ajuda d'un equip motor, totes les dinàmiques, activitats, pregàries, reflexions que afavoreixen la vivència de l'experiència litúrgica, l'aprofundiment de la fe compartida.

Han estat 27 (ó 28) propostes amb lemes diversos, però tots amb la intenció d'ajudar a viure, aprofundir i compartir la descoberta i la vivència de la fe cristiana, a nivell personal i de grup. Però, per sobre de tot, per tal que el jove es trobi amb el Crist. En paraules del nostre fundador, sant Joan Baptista De La Salle, ajudar a *moure els cors* dels infants i joves als quals ens adreçem.

Montserrat a peu: el servei

Experiència de peregrinació de La Salle Catalunya a Montserrat que es realitza anualment, des de 1977. El que va ser iniciativa d'un petit grup de 7 persones vinculades al Centre de La Salle Congrés (Barcelona), va esdevenir de seguida una activitat de tota la Família Lasal·liana a Catalunya.

S'organitza des de Joves La Salle i els Equips Locals de Pastoral dels Centres La Salle de Catalunya, i es realitza pels volts de la primera setmana del mes de maig: divendres nit i diumenge.

En l'actualitat s'ofereixen tres modalitats:

- *llargues* (Barcelona, La Llacuna, Gallifa) Aquestes rutes són de més de 50 km i es comencen el vespre del divendres. S'arriba a Montserrat a la matinada del diumenge. S'ofereixen a partir de 3r d'ESO
- *matinals* (Manresa, Hostalets de Pierola, Collbató, Monistrol) Aquestes rutes van de 25km a 10km, aproximadament. La participació està més oberta a tota la família. Sols a partir de 4t de Primària, els més petits han de venir acompanyats dels pares.
- *directe* a Montserrat. Per aquelles persones que volen participar de la trobada, però, per diverses raons no participen caminant en les rutes.

La jornada conclou amb uns cants a la plaça, seguidament una pregària a

la Mare de Déu, un petit berenar i l'hora dels adéus.

Els valors que es treballen entre els participants sorgeixen de l'esperit que els iniciadors de l'activitat van proposar i del treball pastoral que La Salle realitza amb els joves:

- És una trobada de pregària i de devoció mariana, adreçada als membres de les Comunitats Educatives, que es realitza en un ambient festiu de col·laboració, d'amistat i d'esforç.
- És una proposta oberta a totes les Comunitats Educatives dels Centres La Salle Catalunya i als membres dels Grups de Joves que hi estan vinculats.
- És un tramet coordinat de diverses rutes que conflueixen en una experiència de reflexió i pregària festiva, viscuda en esperit de comunió i des de l'estil i el projecte lasal·lià.
- Vol ser un temps i un espai significatiu i engrescadors que conviden a compartir l'esforç, l'amistat i el servei, fent el camí vers la Moreneta, símbol de la nostra fe i del nostre país.
- Vol ser un gest solidari amb els pobles que també fan camí a la recerca de les seves senyes d'identitat i del seu digne desenvolupament. "Tu també camines pel Tercer Món" és el lema que actualitza l'esperit solidari i de servei dels iniciadors de la Pujada.

- Vol ser una acció ecològica, d'apropament a la natura i que, explícitament, "té cura del Medi Ambient". Gaudir dels camins, fa gaudir dels amics que ens acompanyen. La natura retorna sempre molt més del bé que li fem.
- Vol ser una proclama a favor de la Pau, la Integració Cultural, la Riquesa de la Diversitat i el Respecte a les Creences. Compartir la ruta ens obre a l'acceptació, al

diàleg, a l'entesa, a l'intercanvi entre les diferents cultures i persones.

Ben segur que altres Moviments d'Església ofereixen activitats pastorals semblants. Les dinàmiques que oferim des de l'entorn lasal·lià s'adrecen, especialment, a un públic relacionat directament amb La Salle Catalunya. Amb tot, és hora d'unir esforços i, sense descurar els carismes propis, compartir temps, experiències i formació conjunta.

És viu! Jo l'he vist! Les Pasqües Joves*

ANTONI TORRELLES, germà marista.

És viu! Jo l'he vist! Esdevé el crit dels joves que viuen la intensitat celebrativa de les Pasqües Joves. Una única celebració de quatre dies que comença amb l'acollida eucarística del Dijous Sant i es completa amb la Vetlla Pasqual del dissabte, perllongada en la festa de la nit i el matí de l'enviament pasqual del diumenge. L'experiència del Vivent en cada persona i en els grups convocats transforma la mirada, els gestos, els cants, la veu... S'és capaç de pujar als terrats a proclamar que val la pena seguir el Crist i fer-ho acompanyat. Les Pasqües Joves no són un moment puntual de celebració. Tenen un abans, un durant i un després que les perllonga any rere any en els qui s'han iniciat a aquests "misteris" cristians i n'han acceptat els seus reptes. Els seus efectes van més enllà del temps en les persones que han pogut experimentar la fe celebrada en el Ressuscitat.

1. Les Pasques Joves com a eixos vertebradors de la Pastoral amb joves

L'Esdeveniment Pasqual centra la iniciació i mistagògia dels grups pre-

comunitaris joves que fan l'experiència i vivència de les Pasqües Joves. En aquest context espacial i temporal es procedeix a la celebració de la fe comunitària des de nous llenguatges mistagògics i celebratius que fan els joves protagonistes i corresponsables de la celebració. Aquesta participació i corresponsabilitat els ofereix identitat eclesial en el servei que assumeixen.

La Pastoral de Conjunt reflecteix els marcs eclesiològics que els joves han conegut a la Pasqua Jove:

- La cristologia centrada en el Ressuscitat, revelador del Pare i donador de l'Esperit, la mariologia pentecostal i la presència pneumatològica en l'acció eclesial.
- Els efectes socials i eclesials sobre la *martiria*, la *koinonia*, la *leitourgia* i la *diaconia* dels grups precomunitaris joves i
- les possibilitats de les persones i grups diaconics en la interacció amb les comunitats locals.

En aquest context, la Pasqua Jove és una aportació singular per a les co-

* Fragments de la tesi doctoral: Antoni TORRELLES, *La pastoral juvenil marista a Catalunya durant el període 1975-2000. Una resposta d'acció a l'Eclesiologia del Concili Vaticà II*. Facultat de Teologia de Barcelona, 2005

munitats cristianes de Catalunya. Esdevé el lloc teològic de trobada de les generacions joves amb el Déu de Jesús de Natzaret, l'Abbà que tot ho revoluciona. És una Pasqua cristocèntrica i eclesial, jove, viva i comunitària.

És una Pasqua cristocèntrica i eclesial, jove, viva i comunitària.

- Considera els joves protagonistes de la celebració, capaços de ser formats en la militància cristiana en clau missionera, catecumenal i pentecostal des del diàleg i la recerca.
- Pretén la projecció social i eclesial dels joves, sense triomfalismes, amb actitud d'integració local.
- Afavoreix els voluntariats i la cooperació internacional.
- Acompanya els grups precomunitaris cap a la formació de comunitats eclesials amb Maria, en Església.

La celebració litúrgica pasqual possibilita la identificació d'Església jove.

- La Pasqua Jove facilita la celebració de la fe dels agents evangelitzadors durant els processos anuals.
- La participació i l'expressió litúrgica demanen la revisió dels llenguatges i els signes adaptats a les cultures juvenils.

- La sensibilitat dels agents i els destinataris basteix la litúrgia des de l'encarnació en la realitat del món i la promoció de la justícia.
- La litúrgia jove transforma el sentit del temps celebratiu amb els moments litúrgics i paralitúrgics.
- El cant facilita la participació amb contingut teològic.
- L'ús mistagògic de la música permet la utilització de diversos recursos celebratius i expressius amb efectes evangelitzadors.
- Les condicions de la celebració pasqual afavoreixen el diàleg, el compartir, els signes expressius, la festa del cor, el silenci i l'acompanyament personal i amb Déu, que es mostra com a company de camí, el company d'Emmaús que tot ho aclareix.

La celebració de la Pasqua Jove presenta serveis eclesials que capaciten i conformen les persones i els grups precomunitaris joves per a l'efecte multiplicador pasqual en les seves comunitats i ambients de procedència. L'Església en servei fa la Pasqua Jove. Es converteix en una escola de diaconia cristiana.

- Els serveis i funcions instituïts troben la seva expressió en la concelebració no litúrgica, en el sentit carismàtic dels dons al servei de la comunitat, en la responsabilitat i en la diaconia asexualada i extensa.
- L'antropologia juvenil de cada època ajuda a definir el servei comunitari pasqual.

- L'acció, l'eucaristia, la pregària, la comunitat, l'opció de vida, el testimoni i el servei permeten la trobada amb Déu Pare i Mare i amb els altres, i la descoberta de dons carismàtics per a l'Església.

La Pasqua Jove inicia a l'esdeveniment pasqual en un catecumenat pre-comunitari indirecte i implícit.

- Un catecumenat que cerca la conversió des de la no directivitat.
- Que encamina cap a les comunitats de referència en una iniciació continuada, existencial i comprensiva i
- que presenta la comunitat cristiana com a paradigma d'acollida, diàleg i participació.

La Pasqua Jove fa Pastoral de Joventut "en situació". Defensa el llenguatge paritari en la mistagògia pasqual i afavoreix el llenguatge narratiu que mostra la veritat dels fets. Aquesta narració performa els agents i els destinataris. Vol recollir testimonis de l'acció de l'Esperit Sant en les generacions joves. Des d'aquests testimonis narratius configura la iniciació

La Pasqua Jove és una escola de comunitat en missió envers els pobres, amb una atenció especial pels laics i laiques.

eclesiològica amb incidència pneumatològica i mariològica. Es presenta com a escola d'unitat, de solidaritat, d'ecumenisme i de diàleg intraeclesial. La Pasqua Jove és una escola de comunitat en missió envers els pobres, amb una atenció especial pels laics i laiques.

2. Reptes que plantegen les Pasqües Joves a la Pastoral de Joventut

El procés que afavoreix la Teologia Narrativa aplicada a la vivència de la Pasqua Jove, en la mesura en què fa Teologia a partir de les experiències viscudes, evidencia els reptes que es plantegen a la Pastoral Juvenil del present i del futur:

- El repte de la possible endogàmia pastoral quan exerceix de comunitat de referència per als grups precomunitaris en un context de Pastoral de Conjunt amb el rostre d'Església com a comunitat de comunitats.
- El repte de la proclamació parcial del querygma i la iniciació i acompanyament de catecumenats entre adolescents i joves.
- El repte de la pastoral de les vocacions des de la corresponsabilitat dels agents de pastoral.
- El repte de la formació en els processos d'acompanyament de la fe.
- El repte de la identitat eclesial configurada en l'organització formal i no formal de l'evan-

gelització dels joves i amb els joves.

- El repte de la diversitat dels carismes i serveis en la missió compartida entre religiosos i laics,
- i, finalment, el repte de la nostàlgia eclesial des de comunitats compromeses amb la renovació eclesial i social.

3. Signes d'esperança

El compromís de la vida, la missió i l'espiritualitat compartides, mostra signes d'esperança apostòlica:

- Els agents que animen les Pasqües Joves se situen en noves presències misioneres a Catalunya i en altres latituds.
- Constitueixen comunitats d'esperança des de les quals renoven la Pastoral del present i del futur.
- Afavoreixen el compromís laical dels agents pastorals no consagrats.
- Proposen una educació evangelitzadora en ambients educatius formals i no formals.
- Des de la planificació participativa afronten la pastoral vocacional i la proposta de plans de missió que produeixen efectes positius en el sentit històric, el sentit crític i la consciència pastoral dels agents evangelitzadors.
- Constaten transformacions de caràcter sinodal des del protagonisme dels actors pastorals i el

consens necessari per a assumir corresponsablement la Pastoral amb joves.

- Recullen fruits multiplicadors en accions pastorals com la Pasqua Familiar, la renovada relació amb les parròquies i la col·laboració diocesana.

4. Camins oberts

En aquest procés de definició pastoral com a oferta des de les comunitats pastorals, arriba a tenir molta importància la recerca dels llenguatges catequísticocelebratius que defineixen les opcions i accions pastorals en el temps. Val la pena donar a conèixer quins han estat els llenguatges de comunicació de fe als quals s'ha volgut donar suport, descobrir i crear. L'escola iniciàtica de servei eclesial com a oferta intuïda difusament facilita la pràctica d'aquests llenguatges. La presència d'agents celebradors preparats, i amb sensibilitat als signes dels temps i les seves dinàmiques, ha permès l'acció pastoral a partir de nous mecanismes de comunicació adequats a les generacions coetànies i la seva antropologia particular. La novetat expressiva es converteix en paradigmàtica quan, per la seva durada en el temps, s'assoleix una coherència entre els missatges catecumenals mistagògics i les formes que els expressen i vehiculen. L'estil celebratiu de la Pasqua Jove n'és un exponent fàcilment abastable.

Aquesta primera i única intenció formativa manté la consciència que és possible l'establiment de processos de

col·laboració entre les diverses realitats eclesials locals i les generacions joves que continuen acostant-se a la Pasqua Jove i sorgint d'ella com a persones i grups sensibilitzats a les realitats eclesials. La Pastoral de Joventut i l'especificitat del seu camp apostòlic permet mantenir la consciència dels ponts intergeneracionals en els processos evangelitzadors. La seva incidència en els destinataris —generacions d'infants, preadolescents i joves, i les seves famílies i entorns— assegura la presentació i projecció del missatge evangèlic i eclesial des de perspectives de futur i d'engrescament, més que no pas de desànim, nostàlgia o enyorament. Més enllà de la continuïtat, que se cercarà d'assegurar per a la vitalitat de la missió apostòlica eclesial, existeix la intenció i l'acció de col·laborar en la conformació i revitalització de les comunitats cristianes locals.

Això permet intuir la funció eclesial de pont intergeneracional que facilita la interacció de generacions de creients des de síntesis teològiques i llenguatges de fe celebratius i evangelitzadors, consensuats i transformadors. Facilita la unitat dels processos d'iniciació, acompanyament i projecció de la fe cristiana des de diverses maneres organitzatives que qualifiquen per a la projecció eclesial més àmplia. Facilita la pràctica de la corresponsabilitat i col·legialitat com a atmosfera iniciadora en aquestes actituds a tots els nivells educatius i evangelitzadors. Les noves persones i els nous cristians i cristianes que sorgiran de les diverses generacions relacionades amb la Pastoral de Joventut

que celebra la Pasqua Jove han de poder ser referents de present i futur per a les comunitats de referència local a Catalunya.

La funció eclesial intercomunitària es facilita, aleshores, des de la interacció entre esforços evangelitzadors de divers estil, però complementaris, exercits en àmbits potser allunyats territorialment però en comunió d'interessos, formes i orientacions finals. La comunitat cristiana de referència tòpica, relacionada amb un espai habitat i organitzat segons necessitats eclesials, es complementa amb la comunitat cristiana de referència espiritual o ideològica que fa seves les intencionalitats evangelitzadores més enllà de les formes organitzatives externes.

La Pastoral planificada permet passar d'una pastoral d'activitats a una pastoral d'objectius.

La Pastoral planificada permet passar d'una pastoral d'activitats a una pastoral d'objectius. Desenvolupa la missió compartida des de la fidelitat creativa que recomana el Concili Vaticà II. En aquest sentit:

- La corresponsabilitat, la col·legialitat i la participació esdevenen marcs d'acció eclesial.
- Es tracta d'una vocació específica impregnada de tarannà pen-

tecostal i marià molt adequats per a continuar procedint en la mistagògia catecumenal.

- Vol incidir en la proposta d'una Pastoral celebrativa que compta amb l'experiència viscuda.
- Aquesta acció centra i subratlla la seva atenció en destinataris concrets i, entre ells, els joves més pobres.
- Cerca una inculcuració bidireccional simètrica en la qual els agents pastorals evangelitzen i resulten evangelitzats.
- Compta amb l'efecte sobre les famílies com a horitzó d'acció i incidència evangelitzadora.
- Permet la iniciació i acompanyament pastoral en la diaconia. Aquesta es tradueix en compromís social i solidari amb els joves més desfavorits de la societat, especialment els nouvinguts.

Potenciar tot això en el futur permet la projecció de la Pastoral Juvenil. Promou l'apostolat dels laics en una Pastoral de Conjunt i crea lligams entre pastorals locals a Catalunya.

El procés d'avaluació dels fruits eclesials d'aquesta Pastoral ha de

comptar amb la veu dels protagonistes i dels destinataris per tal que sigui més participatiu i clarivident. D'aquesta manera les generacions joves són avaluadores de significació iniciàtica i mistagògica.

La Pastoral de Joventut que celebra les Pasqües Joves està en la línia de l'eclesiologia del Poble de Déu, que assumeix serveis no ministerials en l'animació de comunitats eclesials de base i la formació d'equips pastorals que acompanyin les ADAP (*Assemblees Dominicals en absència de prevere*), per exemple. És una praxi que conforma la vida teològica de les persones des de la *martiria*, la *koinonia*, la *leitourgia* i la mateixa *diakonia*.

Aquesta Pastoral de Joventut és un testimoni de recepció conciliar i model per a una Pastoral que compta amb els joves i amb ells fa camí com a Església, Poble de Déu, comunitat missionera per a l'avui i el demà. És la resposta d'acció de les comunitats locals a l'eclesiologia del Concili Vaticà II. Amb aquesta reflexió i aquesta metodologia s'acompanyen les lectures teològiques de les etapes pastorals que vivim i es recolza la Pastoral de Conjunt del futur a Catalunya.

Pastoral Juvenil a la Blocosfera catalana

ELOI ARAN SALA, SJ.

Ara farà cinc mesos que vaig encetar un “bloc” (una mena de diari personal “on-line”, a internet) al qual hi he anat escrivint quasi diàriament. Aquestes línies són una breu reflexió sobre l'experiència de cara a l'acció pastoral.

1- Sobre l'aparició dels blocs

Breu història del món blogger:

Els blocs són eines d'internet de creació recent. Els primers blocs (We_blog en anglés) van aparèixer cap a l'any 1996 a resultes de la necessitat de posar en comú, de comunicar, llocs interessants a la www (world wide web). Al principi el bloc deriva de l'expressió “mireu què he trobat” i es tractava de llistats de llocs web normalment de temàtica informàtica. Més endavant, especialment a partir del 2000, els blocs es van anar popularitzant. Sobretot a causa de l'aparició de llocs web que ofereixen dissenys i espai gratuïtament, i també per la

El bloc deriva de l'expressió «mireu què he trobat».

creació d'ògores on es publiquen i es posen en comú els blocs actualitzats les darreres vint-i-quatre hores.

Actualment es calcula que hi ha aproximadament uns vint mil·lions de blocs actius i la tendència és a l'alça. Segons un article publicat per la periodista Mercè Molist¹ cada dia apareixen uns 80.000 blocs nous arreu del planeta. És a dir, en tres anys la blocosfera ha crescut trenta vegades!. D'aquests nous blocs gran part queden en desús o en estat d'abandonament pels seus creadors al cap de poc temps perquè la feina de bloguista demana dedicació.

Els blocs han anat tenint un pes més fort en l'opinió pública. Si internet va posar el periodisme al límit de la constant actualització, els blocs li

1. Mercè Molist, “La Blocosfera catalana”.

ofereixen aprofundiment i noves possibilitats². Cal notar que tots els grups polítics i els mateixos polítics tenen els seus blocs i blocosferes fins al punt que durant la darrera campanya electoral per la Generalitat els mitjans de comunicació feien un seguiment de les opinions dels blocaires.

La blocosfera catalana:

La blocosfera catalana és una de les més actives. N'hi ha que afirmen que el català és una de les llengües més usades en els blocs, fet que no és d'estranyar tenint en compte les característiques lingüístiques del món editorial del nostre país. L'impuls dels blocs en català es degué, en gran part, a l'aparició de **bitacoles.net** i **cata-pings.cat**, dos llocs de trobada dels blocaires catalans apareguts el 2003 i 2004, i per iniciatives com les de **cibernautes.com**, **blocat.com**, **lacomunitat.net** o **MésVilaweb.cat** que ofereixen blocs gratuïts en català a part d'altres servidors globals com **blogspot.com**. Aquestes planes visi-

ibilitzen l'existència de blocs nous i permeten el seguiment de blocs que escriuen amb periodicitat. Són com una gran editorial on hi tenen cabuda escrits de diferent mena. A la llarga hi ha personatges de renom que han creat un bloc personal (per exemple el cantant Quimi Portet³ o el filòsof Josep Maria Terricabras⁴) i d'altres se l'han anat fent en la blocosfera (com en Saül Gordillo⁵ de Vilaweb).

La blocosfera catalana és una de les més actives.

Per què s'escriuen blocs?

Perquè és una eina de comunicació personal:

Com ja hem indicat la motivació és diversa però, en general, el bloc és una eina d'expressió personal o comunitària, per compartir la vida. Si abans els diaris personals s'amagaven sota el lilit ara es publiquen a internet. En el fons els blocs personals responen a una necessitat de comunicació en un món mediatitzat per la tecnologia i afectivament tocat pel consumisme, el materialisme i les relacions mercantilitzades. El dèficit de relacions interpersonals fa cercar noves vies per sortir d'un mateix. També és cert que en els blocs hi ha una certa evasió en

2. <http://www.periodistadigital.com>
 3. <http://www.quimiportet.com/blog/>
 4. <http://www.terrincabras-filosofia.cat/cat/weblog.asp>
 5. <http://blocs.mesvilaweb.cat/bloc/1955>

tant que no s'accepta la soledat. Necessitem ser importants per algú. Que la nostra vida sigui seguida per algú. En el fons hi ha una gran manca d'acompanyament, de referències.

Perquè és una **eina de canvi social**:

Per altra banda els blocs ofereixen possibilitats transformadores perquè practiquen un periodisme fresc, ràpid, ben localitzat i argumentat. Si internet ha facilitat l'aparició de les "multituds intel·ligents" capaces d'enderrocar i propiciar els canvis de govern, la blocosfera no n'és una excepció perquè també participa d'aquesta dinàmica. Els blocs ajuden a prendre consciència del que passa en el món, especialment la blocosfera catalana fa visibles realitats i denúncies silenciades per altres poders.

Perquè és una **eina d'investigació**:

El bloc, en el fons, és una llibreta a on anar apuntant tot allò que ens sembli. Molta gent es dedica a fer blocs temàtics. A casa nostra la majoria de blocs temàtics són literaris (com és el cas d'"el llibreter"⁶), però també n'hi ha d'artístics ("Art neutre"⁷) o de comerç just ("quins preus"⁸).

2 - Discerniment pastoral

Els blocs, una eina d'acompanyament

L'aparició dels blocs ofereix una nova manera d'acompanyament espiritual. Moltes vegades aquest acompanyament es presenta massa amarat de posicionaments i ideologies però, a mesura que es va entrant en una relació sincera amb el blocaire, es va creant un clima de confiança i respecte que facilita el coneixement mutu i, a partir d'aquí, es pot començar a fer un bon acompanyament tot i que aquest no sigui gaire explícit.

Un far per als navegants internautes

Internet és el reflex de la societat. La blocosfera catalana no n'és una excepció i el silenci de Déu és realment glaçat. Hi ha blocaires que esperen que l'Església faci acte de presència en la blocosfera perquè viure la fe en una societat secularitzada costa molt. Hi ha persones que es mostren com a seguidors de Jesús sense complexos (per exemple el polític socialista mataroní Ramon Bassas), però el més normal és que ens trobem amb molt anticlericalisme (*apòstatadesficiosa* per exemple) i muntanyes d'indiferència i silenci.

En aquest paisatge desolador els internautes que es senten Església i els que estan interessats en Jesús agraeixen que hi hagi algú que, sigui del clergat o no, tingui una certa funció "sacerdotal", que aplegui i doni veu al fet cristià.

6. <http://llibreter.blogspot.com/>

7. <http://artneutre.blogspot.com/>

8. <http://www.quinspreus.cat/>

El “CAP” de teologia a la xarxa

Els llocs web d'Església a la xarxa tendeixen a pecar d'unidireccionalisme, d'adoctrinament emparat per les institucions religioses. El bloc, al contrari, actua com una nova eina per a les missions populars, com una mena de “CAP” (Centre d'Atenció Primària) teològic. La societat catalana cerca espais oberts i acollidors que siguin capaços de transmetre la fe. Ja hi ha eines en aquest sentit com els catecumenats, les escoles de teologia popular de les parròquies i les Facultats de Teologia, però cap d'aquests espais ofereix la possibilitat d'una relació més informal i processual. El bloc és una eina de pastoral flexible, que respecta la iniciativa del visitant que pot anar-lo visitant o deixar-lo de banda. En definitiva permet un gran marc de gratuïtat.

La societat catalana cerca espais oberts i acollidors que siguin capaços de transmetre la fe.

La necessitat de trobar un altre Sant Agustí

El gènere literari de “Les Confessions” agustinianes ha caigut en desús quan, de fet, és un dels més “apologètics” en el bon sentit de la paraula, en tant que “testimoni” d'un procés personal d'atansament al misteri de Crist. Els escrits eclesiàstics sovint pequen d'excessiu discursivisme deixant de banda la multiplicitats

d'estils narratius que ens han parlat de Déu al llarg de la Història, com els que queden recollits a la Bíblia. Els blocs ofereixen la possibilitat de recuperar l'estil de «Les Confessions» tot i reconèixer que tenen la novetat de ser confessions “on-line”, que es van fent “sobre la marxa”, i que perden el sentit de la llarga mirada retrospectiva de qui es situa ja al final dels seus dies.

El nou periodisme cristià

Ja he apuntat abans que l'estil cronològic dels blocs ha fet qüestionar el periodisme. La inserció del temps en tots els articles i comentaris marca una manera de fer dels blocs que tendeix a l'immediatisme. Aquesta manera de fer, però, no és aliena tampoc en la tradició cristiana. Antigament els jesuïtes tenien tres estones al dia destinats a fer examen del dia, que podien escriure o no. El bloc pot ser aquesta llibreta d'examen diari que fusiona l'espiritualitat i el periodisme.

El bloc pot ser aquesta llibreta d'examen diari que fusiona l'espiritualitat i el periodisme.

Per altra banda, els comunicats de l'Església institucional solen arribar excessivament tard, quan la notícia ja ha passat i el mal ja està fet. Aquest retard eclesial fa que la resposta tampoc sigui prou valorada en els

mitjans de comunicació de manera que no rep l'extensió i la visualització escaient. Escriure un bloc pastoral és, inevitablement, entrar en l'opinió pública i, per tant, ha de ser conscient que indirectament està fent periodisme, creant opinió, encara que pugui semblar que tracta temes políticament poc rellevants.

3 - Experiències reeixides de blocs. Un passeig per la blocosfera eclesial catalana.

<http://enpau.blogspot.com>: Bloc d'en Pau Vidal Sas, jove missioner jesuïta a Libèria. Una molt bona manera de fer-nos propers a tants i tantes missioners/es catalans d'arreu del món.

<http://laetoanimo.blogspot.com/>: Bloc d'en Jordi Llisterrí, director de Foc Nou. És l'exemple més clar del periodisme fresc que es pot fer a partir dels blocs. Inclou un apartat "online" de titulars de notícies d'Església. Se li ha de reconèixer també un seguiment i presentació de l'aparició de nous blocs eclesials.

<http://blocs.mesvilaweb.cat/losanti/>: Bloc d'en Santi Torres. Vindria a ser una mena de "Cristianisme i Justícia en la vida ordinària". Cal notar el seguiment del tema de la immigració a casa nostra. Resulta interessant que hagi creat el seu bloc dins l'àmbit polític de "MésVilaweb".

<http://akan.bloc.cat/>: Bloc d'una voluntària de l'ONG d'acollida i suport a la immigració Àkan, a Girona. Els escrits són lectures creients del

voluntariat que ens atansen més al Crist i als immigrants.

<http://manel7.blogspot.com/>: Bloc d'en Manel Filella. Testimoni creient d'un voluntari de reforç escolar.

<http://quinesplai.blocat.com/>: Especialment interessant per a qui tracti el món de l'educació en el lleure. Bloc setmanal que va tractant el dia a dia d'un esplai vist per un jove que s'incorpora a fer de monitor per primera vegada.

<http://homiliadelmarc.blogspot.com/>: Bloc d'en Marc Vilarassau, jesuïta que col·labora a la Parròquia de Sant Ignasi de Lleida. És un bloc de periodicitat més o menys setmanal que amortitza l'esforç d'escriure l'homilia del diumenge penjant-la en el bloc.

<http://ramonbassas.blogspot.com/>: Bloc d'en Ramon Bassas, del grup socialista a l'Ajuntament de Mataró i obertament cristià. Ja porta tres anys a la blocosfera i se'l considera l'exemple blocaire del catolicisme municipal.

<http://poudesiquem.bloc.cat/>: Bloc de la pastoral universitària de Menorca, dut a terme per joves menorquins que viuen a Barcelona.

<http://blog.iespana.es/josepangelcolomes>: Bloc de recent aparició d'un jove de Solsona. Resulta interessant perquè dona a conèixer les diverses activitats eclesials en les que participa.

<http://www.benedictinescat.com/Montserrat/blogcat.html>: Bloc d'austera presentació de la Germana Regina Goberna, de les benetes de Montserrat.

<http://elblocdelannasanti.blogspot.com>: Seguint les petjades d'en Pau Vidal, l'Anna Santi, que en breu anirà a fer dos anys de voluntariat a Guayaquil (Equador), ha obert recentment un bloc per explicar-nos com li va l'experiència.

<http://innercris.blogspot.com/>: “Passejant per les meves entranyes...” Bloc personal d'una jove cristiana universitària on hi trobareu reflexions personals sobre el dia a dia i diverses pregàries.

<http://www.mariaescalas.cat/>: Bloc d'una mare de família musicòloga del Maresme, antiga membre de la JOC. Una família cristiana en un bloc.

<http://elblocdeleloi.blogspot.com>: És el bloc de l'autor d'aquest article. He intentat entendre el bloc com una eina pastoral. Per això hi ha diferents categories d'articles, des del que passa

setmanalment al centre d'esplai de la parròquia, anotacions espirituals i teològiques, temes d'Església i internet, el dia a dia d'un jove religiós o d'altres temàtiques.

Per més aprofundiment sobre la temàtica dels blocs des d'un àmbit creient podeu llegir l'article que va aparèixer al Full Dominical dels bisbats de Vic i Solsona el 12 de Novembre de 2006 amb el títol “Etty Hillesum, el camí espiritual d'una bloguista prematura”⁹.

4 - Una proposta de futur: visibilitzar la blocosfera eclesial

Així com hi ha agrupacions de blocs per a tots els tipus, bàsicament per afinitats polítiques, caldria anar pensant la visibilització de la blocosfera eclesial catalana, doncs segur que hi ha altres blocs de cristians que no s'han mostrat explícitament com a tals. Una molt bona manera d'incentivar l'Evangelí en aquest àmbit seria fer un concurs de blocs de temàtica cristiana. També fora bo la creació d'un lloc web on apareguessin els blocs eclesials com ja hi ha un lloc de “blocs sobiranistes”. Tot i que els blocs solen respondre a iniciatives individuals i solen defugir de l'àmbit institucional, també podem trobar blocs comunitaris. Caldria pensar sobre la necessitat de blocs amb una major visibilitat institucional, ja sigui de capellans o de bisbats. En el cas que aquests es duguin a terme, caldrà que entrin en les normes dels blocs, és a dir que estiguin oberts a rebre comentaris i a ser interpel·lats.

Un moment de cruïlla

MN. ARMAND PUIG i TÀRRECH, degà de la Facultat de Teologia.

Una pastoral de joves, avui, topa amb dificultats conjunturals. D'una banda, la categoria de "jove" s'ha eixamplat en el temps de la vida de la persona. Es comença a ser jove abans d'hora o, potser, no es deixa de ser adolescent, i, a més, s'acaba de ser jove en un període indeterminat de la vida. Les categories prefixades, emprades ara fa quinze o vint anys, han quedat fetes miques. Els creixements personals són molt dispars i costa d'establir unes etapes aplicables a tothom de la mateixa manera. Més aviat cal abandonar les tipologies excessivament tancades.

És clar, en qualsevol cas, que la Secundària és, en general, un moment de dispersió i d'atomització de la vida de la persona, i que aquestes característiques continuen un cop s'ha començat la Universitat. Si es tria la vida laboral, els ritmes són molt estrictes i feixucs, però també aquí la pressió del ritme vital porta a buscar uns espais d'"alliberament", que es concentren en el cap de setmana. Per això, tant els qui treballen com els qui estudien estan subjectes a processos semblants, en els quals l'actitud davant la vida es presenta com a problemàtica. De fet, no se sap massa què fer amb la pròpia vida, o bé no es té altre remei que sotmetre-la a tensions insuportables: la crisi de la família passa factura. Així doncs, la dispersió i l'atomització afe-

bleixen la persona i la fan víctima de sol·licitacions d'índole diversa, que no es controlen i que sovint s'accepten sense cap discerniment. Hi ha una debilitat més que notable, sobretot espiritual, en molts joves, i aquesta debilitat de fons es tradueix en una gran inconsistència d'accions i decisions.

La dispersió i l'atomització afebleixen la persona.

La joventut ha deixat de ser l'edat mítica de la vida. El mercat s'ha apropiat de la joventut i n'ha fet un slògan. L'aiguabarreig de motivacions porta els joves a plantejar-se el futur amb grans interrogants. La immediatesa, que es menja tantes persones, es menja els joves d'una manera especial. Per tant, més d'un pateix, més que no pas frueix, la joventut que viu i la veu com un temps de trànsit difícil en el camí de la vida.

La joventut ha deixat de ser l'edat mítica de la vida.

Davant d'això, davant un canvi que desdibuixa la imatge del jove i desmi-

tifica la joventut com a temps ideal, s'obren perspectives pastorals noves que en aquests moments no es poden concretar del tot. Fan falta elements i les propostes han de ser necessàriament provisionals. Heus-ne ací algunes:

- 1) Els joves necessiten afecte i companyia. Si se'ls tracta "escolarment", amb displicència, o bé se'ls sobreprotegeix, sobrevalorant-los i fent-los creure que són qui sap què, no se'ls ajuda. El punt d'entrada és la proximitat, ni paternalista ni companyonista. Em refereixo a la proximitat equilibrada i que dóna equilibri, no esbojarrada o superficial. Cal aportar en la relació allò que "el món" és incapaç d'oferir. Cal eliminar tot regust mercantilista en la relació. Cal que sigui gratuïta, no interessada. D'altra banda, els joves no volen ser enquadrats i es mostren reticents davant els qui ràpidament els demanen "pertinences". Això no significa que no s'hagi d'oferir la Santa Mare Església com la pertinença fonamental. Ben al contrari! Hem d'estar convençuts que la comunitat de fe i d'amor que és i ha de ser sempre l'Església és el lloc adient perquè la vida dels joves trobi el seu sentit ple.
- 2) L'Església, però, com a institució "social", té mala premsa entre els joves. La veuen com una realitat llunyana. D'altra banda, la pressió social i un cert neoaanticlericalisme no posen les coses fàcils. Mentre que a Itàlia

l'Església és la segona institució més valorada (després dels "cabinieri"!), aquí la cohesió social és molt més flonja, també des del punt de vista ideològic. Cal, per tant, proposar allò que l'Església proposa amb força renovada: el missatge de l'Evangelí. No podem deixar-nos vèncer per les anomenades tendències socials. Cal procurar treballar incansablement perquè Jesús sigui conegut i estimat. D'altra banda, el posicionament davant l'Església amaga el problema fonamental: l'ocultació del Déu personal que practica el món occidental europeu. L'experiència de Déu resulta difícil per a molts joves en un medi que es mostra apartat del Déu de Jesucrist i que busca sucedanis en experiències de tipus parareligiós o arreligiós. Malgrat tot, l'Evangelí és una llum que ha de ser presentada com a tal.

- 3) Cal detectar aquells punts forts que aproximen el jove a l'Evangelí de Jesús, per tal d'enfortir tot allò que es té més clar i impulsar allò que es té més fosc. L'objectiu és fer una proposta que combini la vida de pregària i el coneixement de Déu i, d'altra banda, la descoberta dels pobres i dels desemparats. Caldrà estar atent als dèficits per un costat i per l'altre, i mirar que la proposta cristiana sigui sempre global i completa. La clau passa per l'amistat amb el Senyor i per l'afecte sostingut envers aquells que es troben en necessitat i que

són els seus amics. Els joves poden tenir punts de sortida molt diversos, però el doble camí de l'Evangelí (amor a Déu i amor als altres) ha de ser impulsat amb el mateix entusiasme, sense massa estratègies, amb simplicitat i

constància, mitjançant una amistat que els joves visquin de prop com una cosa única. No hem d'oblidar que oferim un tresor preciós, que pot canviar la vida. Calen, doncs, joves forts en el Senyor.

Els joves:

A la recerca de l'autenticitat i de la credibilitat testimonial

MN. PERE ROVIRA.

Estem veient amb preocupació com gran part dels joves es deslliguen de l'Església, no se senten atrets ni motivats per pertànyer a la comunitat cristiana. Les raons poden ser diverses i plurals, depenent de les circumstàncies socio-culturals de cada individu, però ben segur que "l'esdeveniment" cristià encara té molt a oferir a la mentalitat i la forma de viure d'aquests joves.

El Centre d'Estudis Pastoral m'ha convidat a presentar una reflexió escrita sobre aquest món dels joves, des de la meva experiència personal com a fruit de l'evangelització en el Camí Neocatecumenal i com a capellà en una parròquia urbana (en concret en el Prat de Llobregat).

Ben segur que no seré massa original ni innovador en les propostes, que un cop viscudes a l'interior d'una comunitat neocatecumenal penso que continuen sent vàlides en qualsevol tasca pastoral parroquial.

1 - LA FAMÍLIA: identitat i responsabilitat.

La família en la seva doble identitat: *comunitat domèstica d'amor i responsable de la transmissió de la fe*, es converteix per al jove en el referent

més proper, creïble i testimonial. No es tracta només de comunicar grans conceptes teòrics, sinó de veure que la predicació de l'Església s'encarna en persones concretes, en les seves relacions, en les seves pobreses, en les seves recerques, en les seves incapacitats, en les seves il·lusions, en les seves esperances, en les seves pors, etc.

Fruit de l'evangelització, de l'anunci explícit de l'amor de Déu, molts homes i dones han descobert el sentit sagrat del matrimoni i de les seves responsabilitats envers els seus fills. D'aquesta forma, la responsabilitat i la missió s'adrecen en la mateixa direcció.

En un camí de fe, ho millor dit, de redescoberta del baptisme, que és fonamentalment el que proposa el itinerari neocatecumenal, cada membre de la família cristiana ha de fer experiència de la gratuïtat de la fe, de la misericòrdia entre els seus membres, de la fidelitat de Déu en la història i, com no, de sentir-se estimat tal i com som cadascú.

Redescoberta del baptisme, que és fonamentalment el que proposa l'itinerari neocatecumenal.

El fill creix en un ambient on la presència en els sagraments de l'Església no es converteix en quelcom d'extraordinari, sinó que forma part del desenvolupament quotidià dels pares, per exemple: **la celebració setmanal de l'Eucaristia**. Els fills copen la importància que té pels pares la seva pertinença a una comunitat cristiana concreta, amb les seves celebracions, preparacions i convivències.

Els nens a partir de la Primera Comunió participen de ple en les eucarísties, preparant amb els pares i germans de la comunitat les celebracions. Ells comencen a percebre la necessitat de pertànyer i viure la fe en una comunitat cristiana. La litúrgia en les celebracions i en els temps litúrgics especials (Advent, Nadal, Quaresma i Pasqua) són una bona escola visual pels nens; és oportú destacar la Vella Pasqual com una nit diferent on els nens s'interroguen, amb el testimoni directe dels pares, sobre el nucli central de la fe de l'Església.

Un aspecte important i que, fins a cert punt, el camí neocatecumenal ha recuperat i subratllat és el diumenge com un dia especial per la pregària familiar. És el dia en que es resen els "**Laudes**" amb una intervenció molt acurada de tots i, en especial, de la funció catequètica del pare.

Tot això ho respiren entre pares conscients de les seves febleses, incapaçs per les seves pròpies forces de portar a terme l'esmentada responsabilitat. El pares no amaguen aquesta realitat i els fills van descobrint de mica en mica la importància de la co-

munitat parroquial per nodrir i exercir, al mateix temps, aquesta missió familiar.

2. LA COMUNITAT: l'experiència pròpia de l'amor de Déu i de l'amor al proïsme.

Després d'una etapa inicial on la tutela dels pares ha sigut l'eix vertebrador: en les celebracions sacramentals, en les pròpies catequesis familiars, en la pregària dominical, ... , el jove necessitarà i començarà un nou procés en la seua creixement cristià.

Al voltant del catorze anys el jove rebrà una nova catequesi fora de l'àmbit familiar, pertanyerà a una comunitat parroquial (la seva comunitat) i iniciarà la seva pròpia experiència de fe. Arriba el moment en que tot allò que ha vist, viscut i compartit, juntament amb els seus pares i germans, de forma més o menys conscient, necessita de la pròpia experiència personal, per així poder respondre existencialment a les següents preguntes: **qui sóc jo?** i des d'aquí a: **qui és Jesucrist en la meua vida?**

Els catequistes juntament amb el rector de la parròquia acompanyaran i tutelaran el seu itinerari de fe. En moments puntuals del catecumenat, ells seran presents per vetllar i garantir els continguts de la fe de l'Església, corregint les possibles desviacions.

A l'interior de la comunitat el jove comparteix amb altres joves i adults (matrimonis i gent gran inclosa) les dues vessants de la vida cristiana: per

un cantó les dificultats, incapacitats, dubtes, crisis, ... i per un altre, la comunió, la reconciliació, la gratuïtat, la caritat, etc. En el seu camí de fe, no entra l'exigència, ni els compliments, ni un "moralisme" ofegador, sinó que se'ls convida seriosa i progressivament a fonamentar el seu itinerari de fe en un trípede: **Eucaristia dominical, celebració de la Paraula entre setmana i convivència mensual.**

El sentit comunitari de la fe aporta al jove una certa estabilitat, sobretot en els primers moments on la incertesa i els desequilibris emocionals son molt presents. Tots tenim una certa tendència a construir una fe feta a la nostra mida, on cadascú posa, subjectivament, les seves valoracions; la comunitat ajuda al jove a corregir tota intenció d'acomodar, desvirtuar o intoxicar el missatge central de la fe de l'Església.

No voldria caure en el parany de mostrar aquests joves com a persones estranyes i fora de la realitat. Tot al contrari, son joves del seu temps, amb preocupacions i recerques pròpies de la seva edat, amb il·lusions i anhels de joves que estudien o treballen, amb ganes de divertir-se i relacionar-se amb amics de dins i fora de l'Església, és a dir, joves que tenen dificultats quotidianes per viure la seva identitat cristiana. És més, conec alguns que durant un cert període de temps han deixat la comunitat per després tornar més convençuts, fermes i humils al camí de fe que l'Església els hi proposava.

La experiència pròpia m'ha demostrat que les Jornades Mundials de la Joventut que Joan Pau II va iniciar,

han sigut uns moments "forts" per a molts joves en les comunitats neocatecumenals. En un clima realment de pelegrinatge i de certa expectació aquests joves descobreixen el sentit joios de la fe i de la seva pertinença a l'Església universal. Compartir amb milers de joves la seva identitat catòlica desvetlla, al mateix temps, un amor profund a tot el que significa l'Església per a ells i per a tota la comunitat.

El jove necessita sentir-se membre d'una comunitat, amb una identitat definida i clara, sense ambigüitats estèrils i egocentristes. En la mesura que això vagi desenvolupant-se, li permetrà endinsar-se en la identitat catòlica. La família, la parròquia –també els mossens– hem d'afavorir que els joves puguin confessar-se catòlics des d'un profund agraïment i amor a l'Església. Les trobades abans esmentades amb el successor de Pere els hi ajuden a estructurar aquesta expressió joiosa de la seva pertinença eclesial. El contrari seria fomentar l'individualisme, el relativisme i l'aïllament, trets antagonics a l'essència mateixa de la vida comunitària o eclesial.

El jove necessita sentir-se membre d'una comunitat, amb una identitat definida i clara.

3 - ELS JOVES: cerquen la felicitat real, no la utopia alienant.

Els joves, com qualsevol ésser humà cerca respostes als innombra-

bles interrogants que se'ls presenten. El problema central per fer accessible el missatge cristià a aquests joves és **la incredulitat**. Incredul per la saturació de grans discursos ideològics, per grans programes doctrinals, per excessives formulacions teòriques, etc.

Els joves se senten atrets pel testimoniatge, per formes de viure concretes, per exemples pràctics d'aplicacions filosòfiques i religioses, és a dir, aquests joves d'avui estan farts de la dicotomia entre idees i vida, entre teories i existència quotidiana, entre política i realitat socials, ... És aquest l'espai de l'Església, el terreny on ha de treballar, un espai on els joves trobin en la fe en Jesucrist una forma concreta de vida, de felicitat i d'orientació. L'Evangeli continua essent actual, continua marcant unes pautes vàlides en la cultura actual, continua responent al més íntim anhel de l'home: **l'amor**.

La tasca primordial de la família és preparar i facilitar l'acollida del missatge, conrear la terra per rebre els fruits de la fe, propiciar en els joves un sentit crític i contemplatiu alhora sobre la vida, la pèrdua de les pors per assumir les responsabilitats i els compromisos que també comporta el seguiment a Jesucrist. En fi, **recuperar la família** en la seva missió i vocació, a l'interior de l'Església, és al mateix temps **recuperar els joves**, per obrir-los als aspectes més transcendents i més vitals de la fe.

Tot plantejament pastoral envers els joves ha d'enfocar-se amb una interconnexió directa i sense ambigüitat amb la pastoral matrimonial i familiar. Només amb aquesta sintonia, el jove es veurà recolzat per la formació prèvia i la posterior pertinença a la comunitat parroquial, sense oblidar-nos d'una pregària intensa i constant, per no caure en la defallença i el derrotisme.

El camí dels nostres esplais

MN. ÀNGEL-JESÚS NAVARRO, consiliari general del MCEC.

En aquest any 2007 el Moviment de Centres d'Esplais Cristians (MCEC), de la fundació Pere Tarrés, celebra el 50è aniversari del seu camí social i eclesial. Efectivament, ara fa cinquanta anys, cap al 1957, es formà el primer *Secretariat de Colònies de Càritas* a la diòcesi barcelonina, que seria l'embrió del que més tard esdevindria, ja al 1985, l'actual MCEC.

Cinquanta anys donen per molt! I tant! El nostre país, les nostres institucions socials i àdhuc l'Església mateixa, han canviat radicalment. La Catalunya de la postguerra civil espanyola té poc a veure amb la Catalunya que entoma els primers anys del tercer mil·lenni. I per això mateix, els nens i nenes del nostre país han canviat molt, i ho han fet també les seves activitats i el seu lleure.

Sigui com sigui, entre aquelles primeres colònies de vacances organitzades socialment al 1957 (tot i que ja abans hi havia hagut iniciatives particulars), i les colònies d'estiu actuals encara hi romanen alguns punts de coincidència:

1. En primer lloc destacaria la seva clara **vocació social**. Si llavors es buscava un espai per educar, ajudar en l'alimentació i per millorar les condicions de vida dels nostres nens i nenes, ara els esplais i centres de dia malden

igualment per acostar els infants a la natura, per cercar noves relacions d'amistat i cooperació, per jugar junts i socialitzar aquests moments, per compartir... i encara, especialment als barris més necessitats, els esplais continuen lluitant per donar un servei social que ajudi a la integració de molts nens i nenes que pateixen situacions familiars i personals molt desavantatjoses.

2. En segon lloc destacaria la seva **vocació educativa**. I és que entretenir sempre s'ha pogut fer, i sempre es poden trobar petits o grans recursos per a l'oci. Però educar tot divertint-se és una altra cosa. Potser hagin canviat les metodologies i els recursos educatius, els estils, i les programacions... sens dubte! Però al moll de l'ós del tarannà dels esplais i de les colònies rau encara un igual objectiu en favor del creixement humà i social de tot noi i noia per mitjà de valors educatius i de cooperació. Aprofitar el lleure és, senzillament, aprofitar un moment extraordinari per compartir valors i esperances... per créixer com a persones.

3. I encara una marcada **vocació eclesial**. De fet les colònies de vacances i el lleure als esplais

van sorgir com a compromís social de l'Església amb aquells estrats de població més desfavorits. All llarg d'aquests cinquanta anys d'activitat en el lleure han variat actors i escenografia, però ha romàs la seva inspiració cristiana de compromís amb els més pobres. Ha estat i és una vocació de frontera, doncs tan aviat es dirigia a nens i nenes potser allunyats de tot contacte amb la fe, com ha incorporat també en les seves tasques persones, que tot i no provenir d'un net esperit eclesial o de fe, han volgut solidaritzar-se amb els objectius humans i socials dels esplais, i han acceptat de bon grat que aquesta tasca es faci en comunió amb l'Església. Som, doncs, un espai fronterer per a l'evangelització.

Societat, educació i Església han estat els eixos fonamentals del camí dels nostres esplais en aquests cinquanta anys de trajecte. Un camí que no sempre s'ha viscut amb alegria, i que no sempre ha reeixit a tot arreu. Especialment pel que fa a la nostra pertinença eclesial, la qual, de vegades, no ha estat prou reconeguda ni compresa.

Societat, educació i Església han estat els eixos fonamentals del camí dels nostres esplais en aquests cinquanta anys de trajecte.

És ben curiós que els esplais tinguin una clara acollida en el medi social, i que sigui reconeguda arreu la seva tasca socialitzadora i integradora. Ajuntaments i altres entitats de govern públic han reconegut, gairebé sense excepcions, la importància social i humana del treball dels esplais a les seves poblacions i en mig de les diferents capes socials. De fet aquesta tasca cada vegada més és animada i compensada amb diners públics que s'inverteixen directament sobre la riquesa de comunicació i integració social que representen els esplais. Potser l'única pega, i no petita, que avui trobem és l'intent constant d'algunes administracions públiques en aconseguir una major presència del lleure infantil i juvenil no lligat a l'Església, quan no marcadament contrari a ella. Per dir-ho així, només el tercer eix vertebrador dels nostres esplais, aquell de la vocació eclesial, els destorba.

En canvi, des de l'Església tenim la sensació que la tasca dels esplais no ha estat del tot prou ben reconeguda. I és que això de "jugar" amb els nens no s'ha acabat de veure com a prou seriós. I tampoc no s'ha comprès que els esplais no siguin un moviment eclesial militant i especialitzat... Potser ens han jutjat poc compromesos amb la realitat eclesial i potser massa "aigualits" en la nostra militància... Tenir a les nostres files alguns monitors poc practicants, i àdhuc no creients, de vegades ha provocat un judici global dels esplais i del lleure com aliè a l'Església, i com a tasca social que potser caldria retornar a l'àmbit públic, ara que l'Església no ha de suplir tasques socials com abans... Curiosa-

ment els moviments laïcistes es fregarien les mans si així ho féssim...

SOM UNA OPORTUNITAT PER AL DIÀLEG AMB EL MÓN... perquè aquesta és la tasca pastoral genuïna dels esplais: **ser frontera per a l'evangelització**, escola de militants i espai d'encontre amb una societat cada dia més secularitzada. Hom oblida, potser, que dels nostres esplais han sorgit molts militants cristians que després han omplert altres moviments i realitats d'Església. Hom oblida que dels nostres esplais han sorgit i sorgeixen vocacions, especialment a la vida matrimonial, però també a la consagració religiosa i per al sacerdocí. Hom oblida, tal vegada, que els esplais som el primer interlocutor de l'associacionisme d'Església davant moltes instàncies administratives i entitats públiques, i que allí se'ns reconeix habitualment aquesta tasca. Hom oblida, i encara sap més greu, que els esplais som un lloc de frontera de l'Església on encara si acosten gran nombre de no creients, i on aquests poden ser acollits amb germanor... Som una oportunitat per l'anunci del Crist, una oportunitat que es desenvolupa en la senzillesa del joc amb els infants, del creixement de valors solidaris i socials, ... enmig d'un somriure esperançat.

Som una oportunitat per l'anunci del Crist, una oportunitat que es desenvolupa en la senzillesa del joc amb els infants.

Evidentment que els esplais hem de vigilar de no perdre la nostra identitat cristiana, aquell esperit que feu sorgir les primeres colònies de vacances i la constitució dels primers centres de lleure a parròquies i escoles cristianes... Sens dubte que aquest és un perill real i sempre latent. Però els esplais no per això podem renunciar a anar més enllà, a obrir-nos a una societat mancada de la veu del Crist, afamada de sentit profund i d'una mirada transcendent... Com seriem evangelitzadors si fóssim només *esplais* per als que ja siguin creients i militants? Com aniríem si no a cercar l'ovella perduda (Lc 15, 4)?

No som, tampoc, ingenus. Ja sabem que en aquest camí d'encontre i troballa amb qui està allunyat de l'Església, i àdhuc no hi creu, sorgiran punts de conflicte, de divergència, de tensió... més encara si es tracta de joves. Avui la joventut, en bona mesura, i almenys a casa nostra, es troba allunyada de l'Església i del seu missatge, i obertament posicionada en contra de moltes coses de les que aquesta ensenya i promou...

Algun mossèn m'ha dit, al respecte, que deixar entrar algun monitor no creient a l'esplai era tal vegada com deixar passar la guineu al cau de les gallines... Home, si hem deixat que els nostres joves parroquians siguin per al món com "gallines"...! No m'estranya que aquell senyor rector em digués aquestes coses... Però potser oblidava el mossèn que aquestes "gallines" seves hauran de sortir tard o d'hora al món... i que aquest està ple de guineus i riscos de tota mena...

Potser si intentéssim que les *gallines* creixessin, fins a esdevenir fortes i grans com els estruços, veuríem llavors quina guineu s'hi ficava....!

Per això és molt important avui dia la tasca de formació dels nostres joves creients, i també dels nostres monitors/es d'esplai. La nostra fe té un sentit i l'hem de saber; té una solidesa i hem de poder creure críticament en ella. El món d'avui dia ja no permet més "gallines" o gent immadura en les seves conviccions. Necessitem créixer en la fe. I l'esplai pot ser una bona oportunitat si aprofitem aquest privilegiat lloc de trobada de joves i infants de tota mena...

I, per acabar, sobretot, hem de ser testimonis... perquè el testimoniatge fa creïble l'anunci del Crist, i aboca a qui el percep al misteri de la fe... I recor-

do ara la Rosa Deulofeu, tan amiga i defensora com era del lleure i dels esplais, en els que col·laborà molts anys de la seva vida... No recordo d'ella cap lliçó magistral de fe... excepte potser una: la de la seva vida. En cada somriure i en cada expressió d'amor i d'acolliment (com sabia acollir la Rosa!) Déu es feia més evident, més present, més real... la seva vida invitava a creure... i molts monitors i monitores, refractaris a la fe, veieren en el seu testimoni una raó per seguir esperant. Cal ser, doncs, testimoni!

El MCEC, amb uns 130 centres d'esplai i 11 centres diaris, educa en el lleure poc més de 11.500 nens i nenes, i coordina gairebé uns 2.000 monitors/es. L'estiu passat repartí prop de 47.000 euros en ajuts per a colònies a nens i nenes necessitats... Es una gran oportunitat!!.... No ho dubtem, paga la pena!!

Des de la realitat de pobles i comarques

MN. CARLES CATASÚS I PALLEROLA, consiliari de la JARC de la província eclesiàstica de Barcelona i rector de les parròquies de Sant Sadurní d'Anoia i Monistrol d'Anoia.

Algunes constatacions que al meu parer marquen la vida dels joves i l'Església a pobles i comarques.

Molts referents “visuals” però pocs d’ells “vitals”.

Així resumiria a grans trets la vida dels joves i l'Església a pobles i comarques.

Les esglésies, a diferència dels grans nuclis urbans, continuen marcant la fesomia dels nostres pobles. S'alcen esplèndides com a fars que es veuen des de les autopistes i, de nit, els campanars il·luminats assenyalen amb lluminositat el centre històric de les viles i pobles.

Als pobles no han desaparegut els referents visuals. Encara a molts llocs podem trobar la creu de terme, la imatge de Sant Antoni o d'un altre sant al bell mig del carrer estret que porta a l'ajuntament o a l'església, la rectoria o un antic convent, un monument dedicat a un sant o un poeta cristià com Mn. Jacint Verdager. Tot això hi és i marca en la memòria dels joves el referent visual de la seva vida. Però cal preguntar-se si és un referent més aviat d'un passat que no pas d'un present.

Als pobles no han desaparegut els referents visuals.

Molts dels nostres joves estimen els seus pobles, estan contents de ser “de poble” i són gelosos també de la seva església i, en molts casos, del seu mossèn i “dels de missa”. Però els llocs i els moments vitals de la vida de molts joves ja no passen per dins les parets de la rectoria o de l'església. En massa casos, si s'arriba a la recepció del sagrament de la confirmació, és per “confirmar” que s'ha acabat el procés d'iniciació a la vida cristiana i que, per tant, ja no cal pensar-hi més fins al casament –si s'arriba a celebrar, clar–.

Aquesta realitat ha creat sofriment, impotència i dolor en molts capellans i laics. Especialment en capellans grans, que els ha semblat que la seva aportació pastoral era estèril i amb la sensació de “l'últim que marxi que apagui el llum”. També als capellans que encara som anomenats “joves” ens dol viure aquesta esterilitat quan tenim força, il·lusió i empena i veiem que els resultats del que fem són tan minsos i tan poc fidels en el temps. És allò que la pastoral de joves és començar cada any de nou. Quan tens un grup consolidat, un se'n va a la universitat,

l'altre treballa fins tard, o l'altre té els caps de setmana ocupats... i tot queda perdut. I torna a començar...

Sense proposta no hi ha resposta

Junt amb tot això i molts altres aspectes que caldria analitzar (els caps de setmana, l'arribada de la nova immigració, la desmotivació juvenil pel que fa a l'associacionisme, el desprestigi de la mateixa Església en el món dels joves...), també tinc la convicció que si no hi ha oferta pastoral, segur que no sortirà res.

La JARC, Moviment de Joves Cristians de Comarques, vol ser una resposta a aquest "desert". Som presents a poques comarques i amb realitats molt minses. Actualment tenim grups als bisbats de Sant Feliu, Tarragona, Lleida i Terrassa (aquest darrer amb pobles on s'ha treballat molt des del moviment però amb una mancança de consiliaris disponibles). Les nostres campanyes volen despertar en els joves el desig de créixer tan endins com enfora: créixer en la fe i el compromís. El llenguatge i els textos que triem per la campanya volen sintonitzar amb el que ells viuen per després ajudar-los a fer un pas endavant.

Al Penedès la JARC fa un servei evangelitzador aglutinant la pastoral de joves dels arxiprestats de Vilafranca i Anoia (Sant Sadurní d'Anoia). La coordinadora comarcal va emprendre fa anys el servei d'aglutinar la pastoral de joves, oferint espais de pregària i celebració més enllà dels mateixos grups de revisió de vida i obert a tot-

hom: pregària jove a nivell comarcal per Advent i Quaresma, Pasqua Jove, Festa de l'Esperit –els anys que no hi ha l'aplec-, campaments d'estiu, campanya de l'ampolla (recollida d'ampolles buides de cava a benefici d'un projecte per una entitat solidària),... Ens semblava que parlar del medi rural i de moviment especialitzat en un poble o vila volia dir això: estar al servei del poble intentant superar la dicotomia moviment-parròquia o militants/joves d'altres realitats pastorals. Ens semblava ridícul que en un poble s'hagués d'oferir un moviment general de joves o la JARC. Els resultats en aquest sentit no ens han decebut i no han tret especificitat a la JARC ja que, diem-ho novament, l'especificitat de la JARC és el jove de pobles i comarques.

Més enllà de la Confirmació hi ha vida.

Hem begut molt de la font de la Confirmació per iniciar grups de revisió de vida i ara ens cal redescobrir altres llocs per començar de nou la iniciació. Sense desestimar aquesta font –que en molts llocs s'està asseccant– ens cal prendre consciència que si som moviments evangelitzadors ens cal anar on hi ha els joves, sense esperar que vinguin a nosaltres. Això vol dir tenir també alguns joves amb suficient formació i desig evangelitzador que vagin a l'encontre d'aquests nois i noies. És un objectiu a perseguir. I no és fàcil, ja que tot i les ganes de tirar-ho endavant de vegades no és possible perquè no tens les persones. Cal formar agents de pastoral des de les parròquies i els moviments. Joves amb

formació i desig evangelitzador. I remarco el segon aspecte perquè de teòrics no en farem gran cosa. Apostar per joves que vulguin dedicar part del seu temps –amb remuneració econòmica si és necessari– als altres joves. Si hi ha capellans joves, millor. Que facin de pal de paller d'un arxiprestat i cuidin d'aquest equip de joves.

I no obsessionar-nos amb la Confirmació. Ho dic de debò. Allà on sigui possible, endavant, però voler avançar-ne la recepció com es fa en alguns llocs, per assegurar que rebin el sagrament i no oferir res després d'això, és avançar la plegada dels nois i noies i desertitzar la pastoral juvenil. És cert que el sagrament en si mateix té tot el seu valor, però em temo que en això ens pot passar allò de “contents i enganyats”.

Cal confiar en els laics i en l'arxiprestat. I cal confiar en els moviments d'acció catòlica. Si un capellà té molta traça per estar amb els infants o els malalts però no pels joves, que confiï en un altre capellà o en un laic. No passa res. I confiar no vol dir “aquí ho tens” i desentendre's. Vol dir ser al costat, amb confiança. Si això s'hagués fet fa anys potser no hauríem de lamentar tants deserts de pastoral juvenil. Ha fet molt de mal un canvi de rector en llocs on hi havia grups de joves i per la seva mania pastoral ha anat tot en orris. Quan serà normal que l'acció catòlica és la més diocesana i normal agrupació de laics?

Cal confiar en els laics i en l'arxiprestat.

De feina no en falta

Catalunya és plena de pobles i viles, de joves que viuen en el tradicionalment anomenat món rural, de pobles i comarques com ens agrada més dir a nosaltres (més que res perquè la paraula rural sembla que exclogui els que viuen al poble i no treballen a pagès). Vivim a tots nivells un temps de reestructuració de parròquies, dels serveis pastorals, de redistribució dels preveres en el territori,...ens cal també repensar la pastoral rural amb els joves. En són molts escampats per tot el territori. Ens cal fer treball comú parròquies i moviments, escoles, congregacions religioses. I confiar sempre en l'Esperit, que bufa allà on vol, però que també es deu servir d'aquelles realitats pastorals que intentem anar duent a terme. I em fa una mica de por que “pensar que l'Esperit ja s'espavilarà” vol dir “anar tirant de la rifeta” fins que duri. Des de la JARC fa vint-i-cinc anys que es va reiniciar l'aventura de l'evangelització dels joves dels nostres pobles i comarques. Els fruits són difícils de mesurar: parlem de persones no pas de xifres. Però sí constatem com molts joves han pres responsabilitats en la societat i l'Església gràcies a l'aportació que el Moviment els ha donat.

La JOC vista pels mateix@s militants

MN. PEPE BAENA, consiliari nacional de la JOC de Catalunya i les Illes.

Des de fa temps que tinc apresa la lliçó de com ser consiliari d'uns joves obrers que formen un moviment especialitzat d'AC: la JOC. Acompanyar la vida d'aquests joves que volen anunciar Jesucrist en el medi obrer i incidir-hi a partir de l'acció transformadora. Aquest any la JOC té el repte d'un Consell Nacional en què el moviment tindrà l'oportunitat de tornar a reflexionar i aprofundir unes orientacions: l'anunci de Jesucrist i l'acció jocista.

Reconec que els meus 42 anys de vida regalada és un recorregut compartit d'anar acumulant anys d'experiència en que la classe obrera i els pobres són el meu DNI amb l'empremta de l'Evangeli de Jesucrist. En els quasi 10 anys de capellà d'estar per casa he anat aprofundint que la connexió de l'Evangeli amb la vida no està redactada als llibres, sinó en els cors de tants joves que he conegut, en les revisions de vida que s'han acabat, en els estudis d'Evangeli que han il·luminat processos, en els recessos que han creat vies de comunicació...

Així, obro el quadern de vida del moviment i van apareixent noms de militants concrets que van dibuixant la JOC a cop d'experiències i vivències. Contemplar i acompanyar aquestes vides de joves m'ha ajudat a viure l'Evangeli en la intempèrie de la vida. I

adonar-me de la feina anònima i discreta que fa Jesucrist acompanyant-me per a acompanyar en tants camins d'Emaús.

Contemplar i acompanyar aquestes vides de joves m'ha ajudat a viure l'Evangeli en la intempèrie de la vida.

En aquell mateix moment Jesús, ple de la joia de l'Esperit Sant, digué: "T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos. Sí, Pare, així t'ha plagut de fer-ho. El Pare ho ha posat tot a les meves mans. Ningú no coneix qui és el Fill, fora del Pare, i ningú no coneix qui és el Pare, fora del Fill i d'aquells a qui el Fill el vol revelar."

Després es va girar cap als deixebles i, a part, els digué: "Feliços els ulls que veuen el que vosaltres veieu! Us asseguro que molts profetes i reis van voler veure el que vosaltres veieu, però no ho veieren, i sentir el que vosaltres sentiueu, però no ho sentiren". (Lc 10, 21-22)

Sense cap mena de dubte, hi va haver un moment clau en la meua

militància, que va ser la meva primera Setmana Santa a "El Collell" l'abril del 2002 on vaig adonar-me que quelcom que buscava ho havia trobat allà, amb la JOC. Aquesta experiència em va fer adonar de la importància de cadascuna de les nostres vides i de les nostres petites accions en el món en què vivim.

Des de feia força temps em tenia preocupat el fet de viure l'economia com una part més de la meva vida i com adaptar-la a la proposta de vida que em feia Jesús. Aquestes inquietuds les vaig transmetre al grup i després a la fede, on poques vegades es parlava de l'economia. El militant que era responsable federal d'economia aquell any va deixar la responsabilitat i em vaig proposar com a relleu.

Així que ja veieu, vaig començar el següent any essent Responsable Federal d'Economia de la fede de Girona. Aquests dos últims anys he intentat ser un bon responsable, estar al servei dels militants i fer créixer la federació de Girona. He compartit amb el grup RdVs molt enriquidores i que et feien qüestionar la teva vida, hem fet petites accions transformadores al barri, he compartit la fe i els nostres dubtes amb tots els i les militants i consiliaris i he crescut amb ells i elles, amb totes les il·lusions i amb tots els desenganys. També he conegut Rivadeneyra, la JOC Nacional, un munt de militants, joves, treballadors i entusiastes de la vida, i sobretot he après a seguir Jesús en el dia a dia. (Bosco, responsable nacional d'economia)

Després d'això, el Senyor en designà uns altres setanta-dos i els envià de dos en dos perquè anessin davant seu a cada poble i a cada lloc per on ell mateix havia de passar. Els deia: "La collita és abundant, però els segadors són pocs. Pregueu, doncs, a l'amo dels sembrats que hi envii més segadors. Aneu: jo us envio com anyells enmig de llops. No porteu bossa, ni sarró, ni sandàlies, i no us atureu a saludar ningú pel camí. (Lc 10, 1-4)

Ser responsable nacional de campanya vol dir moltes coses i sobretot molta vida i molt per aprendre dels altres. Quan vaig començar com a responsable només duia a la motxilla aquelles experiències d'acció, que havia tingut al llarg de la meva militància. Ara, després de quasi tres anys, porto al cor la vida de les federacions respecte a l'acció col·lectiva, el sentit que té com a JOC que existeixi una opinió per la societat, la co-neixença que la realitat es transforma a la mínima que un/a jove s'engresca a través d'una petita acció i creix com a persona, i se li dona un lloc per opinar, i s'ho passa bé, i en tot el que fa també un dia pot arribar a descobrir el projecte que Déu té per la humanitat, el Regne.

Ser responsable nacional de campanya vol dir engrescar als militants i responsables d'iniciació i federals a viure la campanya. Què us puc dir! Que pots posar molta voluntat, però si no hi ha motivació, si falta memòria històrica, si perdem el sentit que realment té o si no hem tingut una veritable experiència d'un procés d'ac-

ció...costa molt que el moviment es posi les piles i surti al carrer, o faci acció a la feina, als ambients, allà on cadascú estem...

Una altra cosa és el tema de la por, les pegues que hi posem...de vegades ens costa imaginar que per fer acció no calen masses reunions; és més, la iniciació ens està demostrant que en un plis plas es pot sortir al carrer amb la campanya:

Com els xavals d'iniciació de la Paloma i en Marcos, que van aconseguir organitzar una festa amb uns joves skins i al final un ha acabat al grup d'iniciació.

O com el grup de les nenes del Xavi que va començar a fer acció a Geli-da, després de l'experiència de la festa de l'acció. (Isa, ex-responsable nacional de campanya)

Jesús els cridà i els digué: “Ja sabeu que els qui figuren com a governants de les nacions les dominen com si en fossin amos, i que els grans personatges les mantenen sota el seu poder. Però entre vosaltres no ha de ser pas així: qui vulgui ser important enmig vostre que es faci el vostre servidor, i qui vulgui ser el primer, que es faci l'esclau de tots; com el Fill de l'home, que no ha vingut a ser servit, sinó a servir i a donar la seva vida com a rescat per tothom. (Mc 10, 42-45)

¿Cómo vivo mi responsabilidad? Con ganas e ilusión: para mi no es un palo el asistir, estar, preparar una reunión, jornada, acto,... aunque a veces ver la agenda de la semana asusta

un poco; pero tienen sentido todas esas reuniones. Siento que represento la JOC, a jóvenes comprometid@s, con sus más y sus menos, con sus dudas, sus miedos, sus inquietudes, sus esperanzas y sus ganas.

El compaginar la responsabilidad con el trabajo y sus madrugones, el compartir piso (tareas domésticas y convivencia), las relaciones con la familia, amistades,... no es fácil encontrarle un hueco en la agenda.

También lo vivo confusa: en sentir el compromiso como una llamada del Padre; la fe es un aspecto que me cuesta, y en momentos de agobio, cansancio, nervios, más aún. Para mi, vivir y sentir la responsabilidad como llamada es sentirla en el trabajo comunitario, en confiar en la otra persona, en el proyecto que otros y otras empezaron, que nosotros y nosotras continuamos ahora y otros y otras seguirán... supongo que esto es la construcción del Reino, no??? (Susana, presidenta)

Us ho asseguro: tothom qui per mi i per l'Evangelí hagi deixat casa, germans, germanes, mare, pare, fills o camps, rebrà, ja en el temps present, cent vegades més de cases, germans, germanes, mares, fills, camps, i també persecucions, i, en el món futur, la vida eterna. (Mc 10, 29-30)

He viscut les meves responsabilitats nacionals com una crida constant del Pare. Una crida que em va impulsar a deixar-ho tot i donar-me a Déu a través del moviment. Vaig deixar el

treball, la interparroquial, els estudis, el partit polític, les classes de guitarra, la iniciació i connexió del barri, la colla de timbalers, el grup de música, la Coordinadora de diables... Vaig guanyar tota la riquesa del moviment, tota la vida del moviment, tota la crida del moviment, tota la visió del moviment, tota l'acció del moviment, tot el sentit del moviment. Felç de donar-me per allò que tant t'ha donat, d'allò que t'ha donat la vida. És una crida que m'empeny a voler fer bé les tasques. Una crida que m'empeny a donar el meu gra de sorra. Amb el desig de realitzar una feina de qualitat. He crescut moltíssim, he après a veure un moviment, no federacions soltes. Estic vivint i aprenent a ser Responsable d'un moviment jove, obrer i apostòlic. (Àlex, responsable nacional d'iniciació)

L'endemà, Jesús resolgué de sortir cap a Galilea. Troba Felip i li diu: "Segueix-me." Llavors Felip, que era de Betsaida, el poble d'Andreu i de Pere, va trobar Natanael i li digué: "Hem trobat aquell de qui van escriure Moisès, en els llibres de la Llei, i també els profetes: és Jesús, fill de Josep, de Natzaret. Natanael li replicà: "De Natzaret en pot sortir res de bo?" Felip li diu: "Vine i ho veuràs". (Jn 1, 43-46)

Me llamo Rosa, tengo 24 años y va a hacer tres años que vine para España. Soy de Ecuador, vine a este país a buscar una nueva situación de mejores condiciones de vida, porque en Ecuador la situación económica y la

laboral es muy difícil. Desde que vine mi situación ha ido cambiando poco a poco y siempre hacia mejor, aunque ha habido momentos difíciles.

Al principio lo más duro era ir sobreviviendo, mantenerme como podía sin tener que depender de nadie, y también el no saber como me iba a ir adaptando a la nueva situación, cultura y maneras de vivir de la gente. Era difícil en ese momento sentirme sola, lejos de mi familia, y siempre a la expectativa, esperando como me iba a ir, si podría o no seguir viviendo aquí y hacer pequeños proyectos. Empecé a ir a la parroquia de Torre Baró, y allí conocí a dos chicas Isa e Ihu que me propusieron ir a un grupo y sin saber que era eso me decidí a ir. Así empecé a conocer la JOC, la gente de la Federación e incluso de la Nacional ya que este año ya participé en la Semana Santa y otros actos.

Gracias a la ayuda del grupo he podido ir mejorando mi situación, ahora tengo un piso que me ayudan a pintar, y trasladar cosas; pero además me siento más segura de mi misma y menos sola porque en el grupo puedo compartir mis dudas y eso me empuja a querer hacer más cosas e implicarme en lo que puedo. Este año he decidido entrar en una academia de corte y confección para mejorar en un futuro mi vida laboral y también para crecer personalmente. Además estoy aprendiendo catalán, y tengo muchas ganas, ya que es importante para vivir aquí y poder comunicarme. (Rosa, militant de la Federació de Nou Barris)

III. Lliçó Inaugural del CEP

La formació d'un laicat actiu i responsable.
L'experiència del Curs Bíblic
de Pastoral

Lliçó inaugural del CEP

MN. JOAQUIM CERVERA, sociòleg.

Introducció

No aprofundiré en l'anàlisi, que està molt fet, tant de la societat en que estem, com en quina Església estem i quins diferents tipus de relacions mantenen la societat i l'Església, segons els diversos grups eclesials i segons les diferents formes d'entendre aquesta relació.

No m'estendré en destacar els aspectes negatius que prou sabem i patim, sinó en les alternatives, en punts de programa que puguin ser el màxim de concrets i factibles possible.

Hem treballat aquesta exposició conjuntament l'equip que coordinem els Cursos de Pastoral del CEP: Mari Carmen de la Fuente, Mercè Basté, Josep M. Jubany i, recollint també l'experiència d'uns quants anys d'aquests Cursos, de Rocío Elvira. I molts dels suggeriments i opinions han estat dialogats i compartits sovint amb altres capellans amics, amb religioses de diferents congregacions i amb participants actius de moviments com la JOBAC-JOC, l'ACO, de grups de revisió de vida diversos, i de les parròquies on he servit: Sant Martí del Clot, Sant Andreu del Palomar i Sta. Maria del Gornal. També expresso l'experiència extreta a París, a la parròquia de St. Pierre St. Paul de Montreuil, i a Madrid, a la parròquia de la Cena del Señor.

Si m'estenc més en parlar de la parròquia, sense deixar de tenir en compte els moviments, els grups i altres tipus de comunitats cristianes, és per la voluntat d'oferir una aportació al debat sobre la parròquia, d'una banda demanat pel Consell de direcció del CEP, i d'altra banda perquè la majoria de les demandes dels Cursos d'iniciació i aprofundiment pastoral procedeixen dels arxiprestats.

La hipòtesi bàsica de l'exposició és que disposem d'un laicat preparat, actiu, responsable, format, amb experiència pastoral, amb capacitat per tirar endavant les comunitats parroquials, els moviments evangelitzadors i altres tipus de comunitats cristianes. La trobada amb laics i laiques dels arxiprestats a través dels Cursos de Pastoral i a través del coneixement directe de les diòcesis catalanes, ens permet afirmar que hi ha en la nostra Església persones molt disponibles, serioses i intel·ligents, amb ganes de treballar per ella. No volen enfrontar-se, però tenen esperit crític i transformador.

Alguns tenen forces dificultats per exercir com a cristians adults a les parròquies i arxiprestats, però segueixen donant testimoni de la fe, segueixen en moviments o grups, on alimenten la seva esperança i van trobant sentit al seu ser i fer, on comparteixen i celebren la fe, i on troben sempre motius per mostrar la seva vida evan-

gèlica a través de les obres. Alguns sols mantenen la seva pregària personal i alguna relació de referència amb algun grup o persona més vinculada explícitament a l'Església.

Al meu entendre es tractaria que:

- Els cristians i cristianes que encara ara són ben participatius a les nostres parròquies, no es decepcionessin.
- Les cristianes i els cristians que estan en moviments i grups, anessin oferint la seva experiència, a vegades amagada, per fecundar les comunitats parroquials positivament. El seu testimoni evangèlic no és gens amagat a persones, grups i entitats de la nostra societat que els reconeixen amb la seva fe viva i positiva. Aquestes persones poden aportar la seva riquesa espiritual i pastoral, la renovació i la seva més ràpida capacitat per prendre consciència d'un altre model de funcionament de les comunitats cristianes, amb més responsabilitat. La gent de les parròquies, per altra banda, poden oferir un lloc arrelat on s'hi mouen persones de tot tipus, amb relacions intergeneracionals, a partir del respecte a la seva demanda inicial.
- El nombre important de persones cristianes que han fet Teologia, Cursos de Bíblia, de Pastoral, que han seguit conferències...puguin oferir tot el que han après a les comunitats cristianes per seguir-les vitalitzant.

- Que tots aprenguéssim de tots i anéssim instaurant cada cop més en els nostres processos i entitats de formació la metodologia més inductiva, i la intenció projectiva que supera el pur aliment instructiu, individual de la persona.
- No parléssim de laicat sinó de cristians que exerceixen diferents serveis a la comunitat amb plena responsabilitat, maduresa i decisió.

I. Ens situem i vivim en una societat

- Liberal, democràtica, occidental, moderna, pluralista i secularitzada.
- On tenen molt pes les empreses multinacionals, els grans negocis mundials de la guerra, el joc, la droga, l'automòbil, les noves tecnologies, la prostitució, les empreses de la comunicació...
- On el sistema econòmic capitalista esdevé global i globalitzador, fonamentat en el consum i creador de noves riqueses i noves pobreses.
- En la que va prenent cos una cultura dominant basada en l'individu (la llibertat individual, l'autonomia i la decisió personal), la raó (sobretot científica i pràctica), el progrés científic i tècnic, el mateix consum i el lleure (que van adquirint més valor que el treball), la imatge, l'esport, l'experiència, el pragmatisme, l'immediatisme, i la relativització.

- Regida i marcada cada cop més per la fragmentació i la dispersió.
- En què els models i les relacions familiars estan canviant.
- Que passa per la crisi de l'autoritat familiar i escolar, i per la manca de referents quotidians de caire veïnal i associatiu...
- Afectada pel fet major immigratori.
- En què les credulitats més o menys religioses augmenten¹.
- On la relació amb la veritat va acompanyada de la relació amb el temps (primacia del present, de l'emoció, de l'expressió i del compartir...).
- Que intenta una nova relació amb l'espai (el que crea sentit és la qualitat de les relacions electives amb d'altres i no la relació amb un lloc. Hi ha mobilitat que permet multiplicitat de contactes, obertura a persones, grups, llocs i idees ben diferents i una inscripció a diverses xarxes. Els llocs de referència per la gent es multipliquen. Donem pas a una desterritorialització de la vida, fins i tot de la religiosa).
- Que cerca el plaer, l'afecte, la comunicació humana, el benestar, la seguretat, l'interès pels temps forts, festius i de convivència, on ens emocionem junts, i per això és molt important la imatge i l'espectacle.
- Que cerca també una sociabilitat religiosa popular i una espiritualitat individual o de petit grup, autònoma i independent de les legitimacions de les autoritats eclesials, sense necessitat de massa marcs institucionals.
- Que es mobilitza per la pau, la conservació de la natura (ecologia), per l'emancipació i dignitat de la dona, pel tercer i quart món, per la salut, per un bon ensenyament, una vida digna...

Passem d'una "lògica de taquilla", on els administrats consumeixen, a una "lògica de projecte", on s'aprèn a esdevenir copartípic en un destí comú; i tant a la societat com també a l'Església passem d'una identitat depressiva ("no s'hi pot fer res") a una identitat prospectiva ("això ha de canviar").

Tots aquests trets tenen un pes específic important i desigual en les diferents poblacions, classes socials, generacions i subcultures.

Tot plegat genera noves necessitats i noves demandes. Algunes d'elles directament o indirecta afecten a les parròquies i a la missió de tota l'Església.

II. Ens situem en una Església

Que mostra un conjunt de dificultats, entre les que destaquem:

1. "La creença creix en proporció a la incertesa estructural de societats governades per l'imperatiu de canvi i sempre obligades a reinventar les significacions que poden donar a la seva existència, al seu futur", diu la sociòloga francesa Danièle Hervieu-Léger, i segons ella "no hi ha altre mitjà per a fer valer una veritat que el testimoniatge".

- Li costa adaptar-se als canvis tan importants i ràpids de la societat occidental.
- Li costa situar-se davant de la pluralitat d'ofertes de sentit, filosòfiques, humanistes, ètiques, religioses, i esdevenir una subcultura més entre d'altres. De fet havia tingut força el monopoli del camp religiós, del pensament, de l'ètica, de la cultura i fins i tot, en part, de l'economia i de la política.
- Li costa, lògicament, canviar les seves estructures internes adaptades a l'anterior sistema: la relació entre home i dona, entre societat i Església, entre les autoritats i els membres de l'Església, la distribució territorial, i per tant, la forma de copsar i realitzar la tasca evangelitzadora. Per això, segons com es vegin tals relacions, hi ha diferents tendències a l'interior de l'Església.
- La seva organització interna, de tradició poc participativa, pot anar esdevenint poc funcional per la seva autèntica missió.

On es comprenen, doncs, les seves nostàlgies del temps passat, les defenses angoixades o hipersensibles, les pors als canvis, els tancaments, els orgulls de tenir la veritat.

Que presenta un conjunt de reptes:

- Trobar i experimentar un nou paper en la societat, una nova forma de projectar-se, d'exercir responsablement i humil la dimensió pública de la fe cristiana.
- Aportar sentit a la vida, davant la demanda de recerca religiosa, d'espiritualitat, d'utopia, d'esperança, d'humanitat, de fraternitat, sense necessitat de competir amb altres propostes.
- Aportar proximitat humana, afectuosa, als més necessitats, denunciant les seves situacions injustes.
- Atendre i acompanyar (a vegades en els dols que han de fer...) a les persones grans (laics, laiques, religiosos, religioses, capellans i bisbes) i als grups de gent gran.
- Avençar vers un nou model més d'equip, més democràtic i més racional d'organització dels diferents serveis, i en vistes a construir comunitats cristianes vives, autogovernades.
- Descobrir, valorar i reconèixer les qualitats humanes, evangèliques, eclesials i pastorals, en referència a la direcció, organització i decisió de les dones, seguint el corrent de feminització de la nostra societat. Per això és important tant el paper de les laiques com el de les religioses i de les comunitats religioses en els barris i pobles.
- Recollir les propostes de grups, dels moviments evangelitzadors, dels anomenats nous moviments i altres experiències que intenten ser evangelitzadors però que, resultat de decepcions, crisis o d'altres circumstàncies, s'han desafectat de les parròquies o dels moviments on eren, i se-

gueixen vivint la fe de forma independent o/i aïllada.

- Potenciar els grups de matrimonis, de catequesi d'adults, d'estudi d'Evangelí, de Bíblia, de cursos de formació d'adults que sembla que en general es mantenen força estables, com a petites comunitats cristianes, i com a espais d'on poden anar sorgint i preparant les persones que podran anar adquirint una responsabilitat més global a les parròquies i arxiprestats.

III. De quina tradició venim

- D'una tradició pastoral, que parteix de la realitat, de la vida, de les persones. Del convenciment que l'Esperit de Jesús és viu en cada persona, grup humà, situació i circumstància.
- D'una espiritualitat i pregària arrelada en la vida i un estudi d'Evangelí senzill, que ens ha ajudat a tots a cercar arreu el Crist vivent.
- D'una fidelitat al poble i als més necessitats, en i amb els quals hem anat despertant a una fe més autèntica, que ja ens identifica com a cristians.
- D'un model comunitari fonamentat en la igualtat, i en la distribució de tasques i serveis segons vocacions i qualitats personals, i cada cop més amb experiència d'equip. Aquest model s'ha de construir en comú, ja que comporta la recol·locació de tots i to-

tes. El pes del model massa clerical, de categories de superioritat i inferioritat en l'Església, no solament ens fa mal, no solament hi estem en desacord, sinó que dificulta, limita la nostra tasca pastoral i més encara no permet que les comunitats cristianes s'autoregeixin, augmentin el seu grau d'autonomia, d'iniciativa i corresponsabilitats pròpies, i per tant puguin estar en risc de desaparició.

- De la tradició dels apòstols i de la constitució i llarga experiència del ministeri ordenat. Els preveres actualment també hauran de retrobar el seu rol, per evitar d'exercir el seu ministeri reforçant les categories d'inferioritat i superioritat, sinó que caldrà anar avançant, com ja s'ha fet, sobretot, des del Concili Vaticà II, en un exercici que es fixi més en el servei a la comunitat.

IV. L'experiència dels Cursos de Pastoral del CEP

El primer Curs de Pastoral, que anomenem d'Iniciació, consisteix en un veure la realitat propera parroquial: les persones i famílies, el teixit associatiu, el barri, poble o ciutat i la realitat social i eclesial més ampla en una primera fase, tot cercant les causes dels canvis importants que viu el nostre món. En una segona fase s'aprofundeix en el missatge cristià que vivim i transmetem: Déu, Jesucrist, l'Esperit Sant, l'Església, la seva missió, la comunió i la responsabilitat compartida entre els germans cris-

tians. I en la tercera fase, en la pràctica, es tracta de treballar sobretot la responsabilitat, especialment global de la parròquia, per tal de millorar la seva qualitat i avançar en el treball pastoral en equip, en la co-decisió comunitària.

Els Cursos de pastoral, tot recollint l'experiència de l'anterior Curs bàsic, s'inscriuen en la dimensió formativa del CEP. Parteixen d'una iniciativa acordada entre el CEP i els arxiprestats (Consell presbiteral i Consell pastoral de l'arxiprestat). S'han fet als arxiprestats de Barcelona: Sants-La Marina, l'Hospitalet de Llobregat, Torrassa-Collblanc, Sagrada Família, Sant Andreu, Nou Barris, i Gràcia; a l'arxiprestat del Vallés Oriental (Granolers) i a Sabadell Centre, del bisbat de Terrassa. Al Bisbat de St. Feliu s'han fet dos cursos als arxiprestats de Piera-Capellades, Anoià, Garraf i Vilafranca, junts, i dos cursos a l'arxiprestat de Montserrat. Al Bisbat de Vic s'han fet cursos als arxiprestats de les Guílleries, i a Ripoll. També s'ofereix a moviments i l'hem fet a la Legió de Maria, i a les Escoles Cristianes, i s'ha destinat als equips de pastoral de les escoles de les Teresianes de Catalunya i a l'escola parroquial del Bon Pastor. De fet és un Curs que es realitza a cada lloc i sempre s'adapta, s'acorden temàtiques, horaris, professors, metodologies segons els llocs, les necessitats i les demandes.

Als que ja han fet el primer Curs se'ls proposa fer-ne un segon d'aprofundiment que, després de valorar les diferents fórmules que hem provat, ens hem decidit per enfocar-

lo directament vers l'elaboració d'un Projecte Pastoral útil per les parròquies i per l'arxiprestat, que sigui factible de realitzar en el mateix curs. Aquest projecte es prepara, consulta i es realitza d'acord amb l'arxiprest, el Consell presbiteral i el Consell pastoral arxiprestal, i els Consells parroquials.

Es tracta d'avançar en aquelles dimensions de la pastoral que ja estan endegades en el lloc, i en especial les que afavoreixen la responsabilitat compartida en la marxa de les comunitats parroquials i del mateix arxiprestat. En els annexos s'exposen els documents que hem utilitzat per l'elaboració del projecte de constituir Equips pastorals coordinadors i animadors a les parròquies i arxiprestat de la Torrassa-Collblanc, i una proposta, a debatre, dels possibles serveis bàsics i necessaris en una parròquia.

Els punts clau dels Cursos es podrien resumir així:

1. Posar en comú i intercanviar els coneixements, l'experiència, les preguntes, els encerts i les dificultats de les persones actives i responsables de les nostres comunitats.
2. Oferir un espai de reflexió, d'estudi, d'opinió, de debat i d'iniciatives pastorals innovadores.
3. Conèixer més a fons en quin món estem, en quines cultures, maneres de viure, de sentir, d'actuar i de pensar s'ha d'inserir avui el missatge evangèlic.

4. Formació a fons sobre el missatge evangèlic i, per tant, renovació del llenguatge, la pedagogia, les metodologies per tal que el coneixement i la vivència del Crist siguin entenedores, assequibles, populars...
5. Augmentar el grau de responsabilitat compartida, i el grau de treball en equip entre els diferents serveis que una comunitat cristiana necessita, inclosos els capellans. S'orienta vers el procés de canvi del model de relació entre clergues i laicats.
6. Preparar persones (que hi són, tenen ja molta preparació, vitalitat i ganes de treballar) per tal que siguin capaces de tenir una visió i una responsabilitat global per a la marxa de les comunitats cristianes, independentment de la presència regular del capellà.

És molt important el post Curs i cal que els participants dels Cursos hi pensin personalment. I també, juntament amb ells, els capellans, els Consells pastorals parroquials i el Consell arxiprestal. Val la pena que es pugui fer un itinerari i un acompanyament concret dels que han fet els Cursos, no tant en vistes a donar-los més feina, però sí a pensar quines responsabilitats poden adquirir. Aquests serveis poden ser a nivell:

- Global de la parròquia: diversificar els serveis pastorals, constituir els equips que coordinin i animin la pastoral i executin les decisions del Consell pastoral; portar a terme propostes innova-

dores pastorals; cercar nova gent, arribar als més joves i a les generacions de mitjana edat; pensar l'atenció social com a dimensió de tota la comunitat cristiana, donar lloc als més exclosos i necessitats dins la comunitat...

- Arxiprestal: responsables de comissions pastorals, equip coordinador-animador arxiprestal...

L'equip del CEP responsable dels Cursos estem molt contents de col·laborar en aquesta iniciativa. Ens dóna un enriquiment de l'experiència sana, positiva, de qualitat i generosa, que hi ha acumulada a les nostres parròquies, en grups, moviments, escoles i altres entitats eclesials. Per nosaltres ens és un motiu de joia, de donar gràcies a Déu que segueix suscitant persones amb estil de servei als altres, i és un signe d'esperança de la nova Església que va naixent i tots en som com "llevadores", encara que de vegades, com diem en el curs, hem de fer també de "bones planyidores" per ajudar a ben morir.

Si haguéssim d'exposar un conjunt de les grans qüestions i preocupacions que sorgeixen constantment en els treballs de grup, diàlegs i converses amb els participants d'aquests cursos, apuntaríem els punts comuns següents:

- Els forts canvis socials que ens demanen canvis a la nostra Església.
- Les dificultats, pors, reticències que tots tenim davant d'aquests

- canvis, per tal d'afrontar les noves situacions, per canviar models de comunicació, de pensament, de comportaments i d'organització.
- La constatació de “ser sempre els mateixos”, en tot; que el nucli actiu de les parròquies, no solament els capellans, s'envelleix i que manquen persones de mitjana edat.
 - La disminució de la participació en l'Eucaristia dominical, sobretot per part de les persones de mitjana edat, joves i infants, tot i que s'observa una certa participació ocasional, o amb regularitats de llarga durada, sobretot en les Misses familiars.
 - Una situació desigual, poc estable, amb dificultats, pel què fa als grups de post-comunió i de confirmació de preadolescents i adolescents.
 - Una preocupació per la manca de joves i per la pastoral juvenil: disminució dels grups de joves de fe i vida.
 - L'observació de què el personal actiu assíduament, en grups de fe o en activitats de caire social i educatiu, mostra més vitalitat i renovació que no pas part del personal que freqüenta la missa dominical.
 - La necessitat d'atenció als més desvalguts (quart món, immigrants...) i que aquests siguin, a més, escoltats i orientin més tota la pastoral.
 - La preocupació per oferir espais de diàleg, per compartir la vida i descobrir la fe, a les persones que donen una mà en el camp social i educatiu, o s'apropen a les parròquies per demanar un ajut econòmic, social, espiritual o per demanar un sagrament.
 - Una sensibilitat més alta quant a participar no solament en la feina, sinó també en les decisions de la parròquia. Hi ha gent amb moltes ganes, molta disposició, davant la qual tots tenim una responsabilitat de no defraudar, i a la vegada de fer jugar totes aquestes potencialitats en bé de l'Església.
 - Hi ha molta demanda de formació, i sensació de no saber-ne prou.
- Segons l'apreciació de l'equip, ens trobem més aviat amb persones força formades, i amb anys d'experiència, per fer qualsevol de les tasques bàsiques de la pastoral: celebracions, pregàries, ensenyament i comunicació del missatge evangèlic, acció social fraterna, encara que elles a vegades no s'autopercebeixin així, i tinguin la bona i agraïda disposició de voler formar-se més.
- Potser estem entrant realment en la formació permanent i en una metodologia formativa que no sigui discursiva, sinó participativa, interactiva, on tots som formadors i formats. Llavors caldrà veure quines són les persones que per les seves qualitats, voluntat, possibilitats i preparació són les més adequades per a cada servei.

Com tots sabem, les tasques pastorals van molt més enllà de la litúrgia, i cada cop és més important la necessitat i demanda d'acompanyament i acollida personal i grupal, i es necessiten persones preparades per fer-ho.

Quan en una parròquia el que respon de cada tema, tasca, comissió o grup, no sigui ja el rector-capellà sinó, i de forma reconeguda oficialment, la persona o l'equip preparats per aquell "ministeri" o servei, iniciem el camí d'un altre model.

Ens hem trobat que un cop dissenyats els Cursos, han estat molt demanats. Els arxiprestats s'ho han dit als uns als altres. Hem corregit i remodelat els programes segons les revisions fetes pels mateixos participants, pels professors col·laboradors i per l'equip directiu del CEP. Potser encara cal donar-los a conèixer més a altres Bisbats fora de l'arquebisbat de Barcelona, i també als moviments i escoles.

Enguany gairebé no donem l'abast, el que significa que n'hi ha una real necessitat, i això ens ajuda a donar sentit també al nostre ser servidors de l'Església que fa camí a Catalunya. Aquest 2006-2007 es farà el Curs d'iniciació al Poble Sec, al Prat, al Poble Nou, a Mataró i a Sta. Coloma, i el segon Curs a Sants, la Marina, Nou Barris, Gràcia, Garraf-Penedès i Sant Andreu.

V. Condicions de possibilitat eclesial i pastoral

A partir de l'experiència dels Cursos i del coneixement més proper que

ens donen de la realitat de la nostra Església, m'atreveixo a proposar a tall d'obrir debat un conjunt de condicions que possibiliten i possibilitaran en el futur l'existència de la missió i de la comunió eclesials.

Així doncs, seria convenient:

1. Partir de la base que tant una parròquia com un grup de revisió de vida, d'un moviment o no, com un grup constituït en una escola cristiana, o en alguna altra entitat, o un grup que reflexiona la fe i la vida, al si d'una família o d'una colla d'amics, és una comunitat cristiana. Cadascuna d'aquestes comunitats té les seves especificitats, i li pot mancar, més o menys, alguna dimensió de la comunitat cristiana. La parròquia a la vegada pot ser creadora, pot fer néixer comunitats cristianes, i en el seu si se n'hi poden moure de diferents.

Tots els implicats i actius en la pastoral cada cop estem més d'acord en la importància central de la creació i manteniment de comunitats cristianes vives (com indica el Concili Tarraconense), a l'estil de les primeres comunitats, amb un conjunt de dinamismes que hi intervenen de caire psicològic, sociològic, antropològic i religiós, i organitzades amb diferents serveis corresponsables, encomanats a les persones amb qualitats per exercir-los, i sense categories de superioritat i inferioritat entre elles.

2. Anar constituïnt una xarxa de comunitats cristianes, per tal de procurar la seva obertura i enriquir-

ment mutus, amb els seus responsables coordinats, sense que un model d'unes s'imposi a les altres.

3. Recollir, de forma sistemàtica, dades i experiències pastorals que són vives, que donen vida i que són signe de futur en les nostres comunitats cristianes. Per això cal:

- Fer el cens, inventari d'experiències pastorals, arreu.
- Intercomunicar i fer xarxa entre les diferents experiències pastorals poc conegudes, poc expandides,...
- Elaborar un projecte pastoral a llarg termini que concreti més el "com" i la manera de caminar vers una Església molt consensuadament definida com acollidora, senzilla, humana, propera, acompanyant, al costat dels senzills i necessitats, participativa, amb corresponsabilitat dels laics/ques..., tal com la va definir el Concili Tarraconense.
- Fer notar que el projecte connecta amb les experiències locals, que això engresca i fa veure com anem avançant comunitàriament vers aquest desig d'Església.

4. Anar preparant un nucli de cristians i cristianes responsables que, degudament convençuts del servei a la comunitat, trobin els moments i l'espai per dialogar i per descobrir els camins adequats per fer-ho millor. Les Parròquies i qualsevol comunitat cristiana per a poder fer una oferta pastoral seriosa i coherent, necessiten aquest

nucli format. Això demana renovació de les persones, atenció constant a les necessitats velles i noves, imaginació i creativitat per anar seguint la vida que es va donant al seu voltant i demana, per tant, recursos i plantejar-se la formació de laics i laïques que puguin tirar endavant la pastoral, els diferents serveis a les parròquies, moviments, grups i entitats d'Església, i adquireixin la visió global, la consciència de servei i la preparació per prendre decisions, iniciatives i protagonitzar el present i el futur de les comunitats cristianes. Caldrà pensar amb diferents models de parròquia segons territori, segons les necessitats reals i, en cada model, pensar els recursos, les funcions, la recerca i elecció participada de les persones per exercir-les, amb el perfil adequat, la formació teòrico-pràctica del laicat i la dotació econòmica necessària.

Els membres d'una parròquia són cridats a ser membres actius i copartípics de la seva missió, solidaris en l'anunci de l'Evangeli segons la complementarietat de les seves vocacions, estats de vida, carismes, ministeris, disponibilitats i recursos.

Una de les objeccions recurrents a constituir una Església més ministerial com la que es viu a molts indrets de Llatinoamèrica, Àfrica i en la mateixa Europa és que llavors es podria tancar el laicat en "el recinte eclesiàstic i "clericalitzar-lo". Ara bé, aquest argument no s'hauria de donar per impedir els canvis urgents en la co-participació de tots els batejats en la marxa de les comunitats. Ja sabem que la missió pri-

mera de tot cristià és el servei al món i el donar testimoni de l'Evangeli arreu.

Els laics i laiques són els més indicats per ajudar a recuperar la frescor evangèlica de la moral cristiana, de la Teologia i de la Pastoral. Tres característiques podríem desitjar pels catòlics del futur: resposta joiosa (no obligatòria, o legalista) a algú que t'estima i a qui estimes, llibertat en l'amor i senzillesa i simplicitat en la caritat.

La participació activa i responsable dels laics en el discerniment dels grans interrogants ètics de la consciència moral cristiana farà que la proposta cristiana sigui: especialitzada (amb un bon equipament metodològic i temàtic) perquè realment sigui escoltada; pluralista, diversificada culturalment segons cada inculturació; en camí, provisional sempre i creativa, i ecumènica.

Calen hàbits del cor o hàbits de bondat en les tres següents sensibilitats: una mirada neta per veure la realitat sense prejudicis ni interessos, una empatia compassiva per solidaritzar-se amb els més dèbils, i una senzillesa de vida per crear uns valors alternatius a la complexitat social actual, davant dels valors predominants. Jesús també va anar a contracorrent i va proposar una certa "contracultura" enfront de la cultura dominant de l'època.

A més, no es pot parlar d'identitat cristiana evangelitzadora si tots els cristians no vivim més l'adhesió al

Regne de Déu dins de les zones d'aquest món que ens resulten més estranyes a la fe i a la comunitat cristiana: l'economia, el treball, l'exclusió social, la política, la cultura, la ciència entre d'altres. Aquí hi hem de ser tots.

5. Estudiar i tirar endavant innovacions pastorals

En forma d'elenc i de disigs, exposo un conjunt de possibles propostes i innovacions pastorals que cal estudiar i sobre tot encertar en la forma concreta i en l'oportunitat de realitzar-les:

a. En quant a la celebració de la fe (Litúrgia):

- Estudiar el fet que algunes persones, que no fossin capellans, presidissin celebracions de la paraula dominicals, i també enterraments, bateigs, casaments i altres formes de pregar junts, com ja es fa en alguns llocs.
- Procurar també que qualsevol cristià o cristiana pugui convocar, aglutinar i presidir pregàries, celebracions de la paraula, estudis d'evangeli, en cases familiars, d'amics, a les parròquies.
- Encaminar la comunitat cristiana a què prepari l'Eucaristia cada setmana, a partir de la vida i fets reals, relacionant-los amb els textos de la Paraula de Déu. Això permet donar veu a les persones, reconèixer i valorar la seva vida, on s'hi descobreix l'amor de Déu. A la vegada es forja la comunitat i tothom aprèn els uns dels altres.

b. En quant al creixement de la fe:

- Elaborar un projecte de pastoral de joves a nivells interparroquials o arxiprestals, que contempli la constitució de grups de fe i vida, la relació amb les escoles cristianes, els moviments, les activitats obertes... Dedicar persones a la pastoral de joves, fidels al projecte, alliberar persones i formar equip amb elles.
- Elaborar un projecte de pastoral d'adults (grups de matrimonis, de famílies,...) en la línia de la creació de petites comunitats, de la coordinació entre grups a nivell arxiprestal, la implicació, la responsabilització en la pastoral parroquial, i en la relació amb els moviments cristians d'adults. La pastoral d'adults ha d'incloure una pastoral familiar: preparació per casar-se, formació permanent per aprendre junts a fer de pare i mare, a comunicar-se bé intergeneracionalment amb els fills/es i nets/es, grups de matrimonis... I una espiritualitat laical que relacioni la vida familiar, laboral, de barri, associativa, política, cultural, eclesial.

c. En quant a l'acció social:

- Pensar i concretar processos factibles que encaminin a les comunitats cristianes per tal que els més necessitats tinguin veu, siguin el referent bàsic per les decisions de la comunitat, es trobin en ella com a casa, i participin (siguin veritables subjectes) de la marxa de la comunitat cristiana.

- Pensar els itineraris de fe dels voluntaris socials de les parròquies i entitats d'Església, de persones que potser no creuen en Jesucrist, o no el coneixen, o tenen dubtes, o els hi és problema l'estructura eclesial, però els atrau i es senten bé treballant pels altres, en projectes de caire social, educatiu, o cultural. Es tracta de com arribar a la fe en el Crist viu, que es descobreix en els altres i en la vida, i com això es fa «cor» del mateix «cor», perquè doni sentit profund, espiritual i de convicció a la persona que lliurement s'adhereix a tal estil de vida.
- Crear associacions cíviques legals, per atendre diferents necessitats socials, per assegurar la continuïtat, l'autonomia i la major possibilitat de rebre ajudes econòmiques.
- Sensibilitzar tota la comunitat en la dimensió social de la fe.
- Procurar dinàmiques de denúncia de les injustícies.
- Sensibilitzar els nostres barris, ciutats i pobles sobre la situació d'exclusió i de pobresa.

d. En quant a l'economia:

- Cal també pensar el finançament de la formació, dels serveis que es cregui que han de ser alliberats o semi-alliberats, i racionalitzar la distribució dels empleats en les diferents entitats d'església. Cercar alliberats per la pastoral de joventut, la pastoral social i d'altres que es vegin necessàries, en els arxiprestats.

e. En quant a la responsabilitat compartida:

- Incorporar en els Consells, sobre tot arxiprestals, representants de les escoles cristianes, dels moviments, de grups, de comunitats i d'institucions presents en el territori per fer una pastoral de conjunt.
- “Desclericalitzar” les comunitats. Caminar vers la no confusió entre president de les celebracions, rector, gestor de la parròquia, mestratge espiritual, consiliari...
- Crear equips coordinadors-animadors de pastoral a les parròquies i arxiprestats. Es tractaria d'anar preparant a les nostres comunitats cristianes per tal que s'autogovernin en equip.
- Tenir en compte la generació dels 35 als 45 anys, molt present en moviments com ACO i altres. Caldrien grups de reflexió de fe i vida pels mestres d'escoles cristianes, molts d'ells en aquesta franja d'edat, que viuen la fe, els atrau l'evangeli, amb ganes d'educar i estimar als infants, adolescents i joves, i a les seves famílies.
- Caldria valorar el treball interparroquial, més democràtic, més corresponsable.

f. En quant a les relacions que tota comunitat cristiana esta-

bleix, també es necessiten persones preparades i formades per tractar i col·laborar amb:

- Les entitats educatives, socials, culturals, lúdiques, recreatives, esportives que estan al recer de la parròquia.
- Les entitats cíviques, sense prepotències, en una relació d'igualtat, de col·laboració degudament volguda i convinguda, i procurant que els cristians participin activament en la vida associativa i ciutadana.
- Els Moviments, Escoles Cristianes i grups comunitaris.
- Les ONGS, Moviments socials interessants per treballar junts...
- Les altres confessions cristianes.
- Les altres religions.

g. En quant a la teologia:

- Elaborar una teologia feta des de les experiències pastorals de les parròquies, moviments, grups, escoles,...que sigui útil i il·lumini la pastoral real.
- Reformular el llenguatge i el pensament teològic-pastoral per tal que sigui assequible, entenedor i assumible per les diferents cultures, sensibilitats, pensaments... existents en el nostre poble.

ANNEXOS

Annex 1: LA PARRÒQUIA AVUI

Donat el fet que volem obrir el debat sobre la parròquia, aprofito l'avinentesa per donar uns apunts, a partir de l'experiència dels Cursos de Pastoral del CEP i de les darreres lectures fetes sobre la pastoral parroquial. Al CEP oferim enguany un Curset en aquest sentit.

Hi ha una gran diversitat de tipus de parròquies segons els diferents territoris on són arrelades (pobles petits, mitjans, grans, capitals de comarca, barris centrals o perifèrics, de ciutat mitjana o gran), segons la participació en les activitats i grau de decisió en elles dels capellans, religiosos, religioses, laics i laiques.

Apareixen a les parròquies diversos cercles de població connectats entre ells: des del nucli més actiu i decisiu, fins a tot el barri o poble del territori, passant pels actius en alguna activitat o grup, els que van a missa, els atesos pels serveis de caire social i educatiu, o els que participen d'alguna celebració sacramental o de la catequesi.²

La parròquia està cridada a ser un lloc de trobada, de fraternitat, de diàleg, d'informació, de reconciliació,

a ser un espai entre altres, des d'on es pot respondre a les necessitats i demandes actuals (com ajuntaria el sociòleg i capellà Daniel Cervera) d'identitat, de comunicació i de comunitat.

La parròquia és un lloc d'acollida de tothom, d'ajuda mútua, de solidaritat, d'atenció als necessitats (com el cotxe-escombra, després que han passat per moltes administracions i entitats), de sensibilització i denuncia social sobre l'exclusió.

És on es celebra l'eucaristia i els diferents sacraments, on es prega, on es pot trobar un mestratge espiritual, ser escoltat, valorat, reconegut, apreciat. El Col·loqui de Friburg en el seu apartat sobre la relació com a essència de la pastoral afirma. «La parròquia afavoreix aquesta experiència de relació entre les persones, però també el seu diàleg amb Déu. Els cristians experimentem que la fe pren cos en l'existència de cada dia. Aquesta experiència es fa concreta en la creació de grups de paraula i intercanvi, de compartir la paraula de Déu, de pregària i de reflexió sobre la fe...

La parròquia com a lloc de pastoral territorial és l'espai privilegiat de la proposta, l'anunci i l'estructuració de la fe. La parròquia és per a les perso-

2. Col·loqui Europeu de Parròquies a Friburg, Juliol del 2003 («Parròquies: Experiències d'avui i perspectives de futur»): «La parròquia abraça tota la gent del seu territori amb tot el conjunt de les seves polaritats, és un lloc i lligam (vinçle lleuger ofert a les persones del seu territori), on conviuen les diferències (de generacions, cultures, ètnies, procedències socials, motivacions variades: rebre aliments, roba, diners, ser escoltats, ajut humà, fer grup, trobar comunicació, per qüestions professionals, per demandes religioses populars, per demanar un sacrament,...) amb totes les tensions que esperem fecundes?».

nes lloc de pas, de canvi, de progrés. Aquesta definició la torna modestament generalista, generadora de lligams i de trobada.³

Pel seu arrelament al lloc (“lloc” pel pastoralista Alphons Borras significa tant el marc humà territorialment situat, geogràfic, físic, com la referència cultural, i també la referència social a una història), per la seva visibilitat material, la parròquia afavoreix «l’entusiasme de les coses petites». Aquesta relació ha de ser oberta al barri, poble; s’ha de projectar a vegades, essent creadora de teixit social, d’associacions que després s’emanciparan, o trobaran un altre estatut, o continuaran una vinculació amb diferents graus amb la mare-creadora o “llevadora”. La parròquia s’ha de preocupar també del seguiment personal i de l’itinerari de creixement possible en totes les dimensions de la persona, inclosa la que dóna sentit al ser i al fer de les persones que s’hi mouen, encara que només hi vinguin per un sol cop, o per fer un servei social, educatiu, o per rebre’n una atenció sagramental, econòmica, social o personal.

Cada parròquia és una comunitat cristiana, i al si d’ella, hi nien petites comunitats cristianes. La parròquia es relaciona amb el barri, i també amb altres parròquies i així va construir, teixint i dinamitzant l’Església.

La parròquia es caracteritza institucionalment, doncs, seguint a A. Borras per:

1. El principi de territorialitat
2. La creació per part de l’autoritat diocesana.
3. La garantia de la funció pastoral amb vista a assegurar l’essencial de la vida cristiana.
4. La comunitat de fidels, la responsabilitat baptismal amb la seva traducció sinodal-Consell pastoral i en la participació en la funció pastoral.

La parròquia, segons Borras, fa visible i accessible allò que ens provoca l’Evangeli, un camí espiritual, una fraternitat possible, una humanitat reconciliada. Ara bé, ha de dir adéu a la funció passada d’integració social, o a les

3. Alphons Borras a “*Mutacions pastorals i remodelació parroquial*”, l’article de Qüestions de Pastoral 183 (2002/1) 13-44, publicat a la revista *Esprit et vie* el 1998 i reelaborat a la revista *Collationes*, l’any 2000: “La Parròquia és una comunitat que testimonia en un lloc l’Evangeli per a tots. ...s’ofereix a qualsevol nouvingut perquè hi trobi l’essencial del que necessita per a descobrir a Jesucrist, viure del seu Esperit, caminar en la fe, l’esperança i la caritat. En aquest sentit, podem dir que la parròquia és en un lloc “l’Església per a tot i per a tots”... “Aquí veiem la diferència de missió entre les comunitats parroquials i els grups associatius, les institucions temporals i altres serveis de l’Església. ...La vida associativa – els cristians en moviments– no és “per a tot”, sinó per a un aspecte particular de la missió integral de l’Església (per exemple, l’educació, la solidaritat, l’espiritualitat, etc), ni “per a tots”, perquè es basa en l’adhesió voluntària dels membres que decideixen de viure amb d’altres aquesta o aquella faceta de l’Evangeli, aquest o aquell carisma. La parròquia es diferencia de les comunitats associatives perquè no prové, primer de tot ni essencialment, de la voluntat associativa dels fidels”.

funcions econòmiques, socials, de beneficència o assistència, polítiques, culturals, ètiques i religioses en règim de monopoli que havia tingut.⁴

Com tota comunitat cristiana té dues vessants: la de Missió projecció de servei a la humanitat, a la societat, al barri, i la de comunió, d'unitat fraternal, d'aliment de la fe.

En la dimensió missionera, avui dia les parròquies han de partir d'una anàlisi de la realitat de l'entorn immediat, del país on estan arrelades, i de la societat mundial interrelacionada (globalització, transicions i canvis...). S'han de plantejar el testimoni personal a través de l'estil de vida, l'acció de transformació de l'entorn, la denúncia de les injustícies, l'anunci de la bona nova de l'Evangeli, l'acollida, l'acció social, l'oferta de l'espiritualitat, la formació de grups de fe i vida, la relació amb el barri, poble, o la ciutat, la relació amb les entitats i les administracions, i la comunicació i informació de cara enfora. La parròquia i tota comunitat cristiana ha de ser sempre un lloc d'acolliment i de misericòrdia. Acollir tothom i oferir un cor

misericordiós era i és el sentit profund de Jesús. Això comporta una comprensió de la vida, de la relació humana, de la vida familiar, social, econòmica, política, cultural, religiosa...que no ha d'excloure a ningú. Cal estimar als homes i dones reals, tal com són. Aquell que estima, acull sense condicions i al mateix temps treballa pel bé real del que estima, fins a ajudar-lo a l'experiència personal de la pobresa, l'amor i la fe (*Col·loqui Europeu de Parròquies*, a Friburg, Juliol 2003).

En la dimensió de comunió, tota parròquia s'ha de plantejar la celebració de la fe, en especial l'Eucaristia, perquè sigui festiva, animada i relacionada amb l'acció, amb la vida, les pregàries, l'escollar la paraula en la catequesis, la formació, els recessos, la vida de comunió fraterna, l'amistat entre els membres de la comunitat, l'atenció, relació i sentit de comunitat envers els malalts, presos, avis/es, la gent que està sola. Sobretot avui dia cal plantejar la corresponsabilitat, i el trobar fórmules organitzatives, formatives i econòmiques per tal que altres persones no capellans accedeixen a diferents ministeris, o missions pasto-

4. Les bases teològiques de la renovació parroquial, segons A. Borras són:

1- **L'encarnació: l'arrelament** renovellat en un lloc i ser una referència visible de sentit, anhelada pels nostres contemporanis, en comunitats de mida humana, basades en relacions curtes, voluntàries, afinitàries, properes.

2- **La catolicitat**, basada en la diversitat dels membres de la comunitat (de vocacions, d'itineraris espirituals, d'estats de vida, d'edats, d'ètnies, de carismes, de serveis a fer, de sensibilitats, de lligams familiars i d'amistat, de pertinences socials, d'opcions polítiques, de tradicions culturals, d'històries personals i col·lectives diferenciades) i expressada en l'obertura.

3- **La fraternitat eclesial**, és a dir la proximitat discreta i benèvola, l'acollida senzilla, simpàtica de les persones que s'hi adrecen, de les persones que continuen vinculades al fet cristià, i sobre tot dels més necessitats.

rals. Com és lògic, és important cuidar de l'administració i economia, de la informació interna i de les relacions amb altres parròquies, grups, comunitats, moviments, i amb l'arxiprestat i el bisbat.

La parròquia s'inscriu actualment en la sortida progressiva de la cristianitat, en la superació de la identificació tradicional de la parròquia amb el món rural, en els canvis i circumstàncies de la religió popular i en els reptes d'un cristianisme que demana una presència pública diferent en les nostres societats pluralistes.

La parròquia avui ja no ho és tot, tal com havia estat en el passat, i li cal recol·locar-se al costat d'altres instàncies pastorals.⁵

Avui dia apareixen noves unitats territorials de base constituïdes per diverses parròquies (alguns cops poden coincidir amb els arxiprestats, si no són de moltes parròquies, i altres

cops són agrupacions de dos, tres o quatre parròquies afins, properes, amb una realitat social semblant, amb una tradició cultural, religiosa, eclesial i pastoral comunes...). Aquestes noves unitats territorials suposen el repte de viure d'una altra manera el lloc, el vincle, la proximitat i la comunitat.⁶ Cal configurar les tasques pastorals que pertocuen a cada parròquia (no caldrà que cadascuna tingui tots els serveis) i les que pertocuen a l'interparroquialitat, tenint en compte les dades socio-culturals, les tradicions pastorals, religioses i eclesials de cada lloc. Cal per això un bon quadern de treball per la unitat nova de base. Aquesta unitat esta cridada a inventar particularment a partir dels més desfavorits. Aquestes noves unitats territorials i els mateixos arxiprestats poden ser el lloc de trobada entre parròquies, moviments, escoles cristianes, i grups cristians que no estan en parròquies ni en moviments, en vistes a planificar una pastoral en un mateix territori, i en unificar esforços i serveis.⁷

5 (G. Routhier-A. Borrás a *Paroisses et ministère. Métamorphoses du paysage paroissal et avenir de la mission*. Paris /Montréal, Médiaspaul, 2001. p.240).

"...la Parròquia...ha de trobar el seu lloc precís en un dispositiu pastoral més ampli, més diversificat i més complex, i encoratjar, sostenir i deixar viure, al seu costat, els projectes complementaris que ella mateixa no pot realitzar d'una manera adequada".

6 Alphons Borrás a "Noves parròquies i nova catequesi. Com la catequesi pot sostenir el redespèl·gament parroquial?", a *Lumen Vitae* 58 (2003) 4,395-408): "Hi ha un conjunt de pols de vida eclesial, llocs de pelegrinatge, santuaris, abadies i monestirs, centres de recés espiritual, institucions temporals cristianes (escoles, hospitals, etc.), llocs de formació cristiana (facultats de teologia, centres diocesans) etc., sense oblidar les comunitats associatives i els serveis d'Església, així com la irradiació apostòlica d'alguns mitjans de comunicació. Cal relativitzar la parròquia sense negar-ne, la necessitat".

7 Alphons Borrás a "Noves parròquies i nova catequesi. Com la catequesi pot sostenir el redespèl·gament parroquial?", a *Lumen Vitae* 58 (2003) 4, 395-408):

"Les reorganitzacions parroquials que actualment es fan - diu A. Borrás-, comencen amb

Així entre tots anem construint (“infantem” amb dolor, però no des del replegament i el desencís, sinó des de l’oportunitat del temps i l’esperança de desvetllar-la de nou a la missió, a projectar-se, a ser pels altres, al servei de la societat), una Església que s’identifica amb l’etimologia del mot: convocatòria, assemblea –arrelament i disseminació–, una Església nova, renovada i sempre reformant-se, que sigui més senzilla, austera, evangèlica, que està al costat dels més necessitats, del quart món, del tercer món, dels que sofreixen problemes de salut, o familiars, econòmics, laborals, afectius, o de manca de dignitat, autoestima, autonomia o llibertat. Una Església que la volem acollidora, guardadora, alliberadora, que escolta, que crea espais de fraternitat, de comunicació, de descans i encontre humà amical, una Església que transparenta el Crist en els sacraments, en l’acció social, en la seva presència humil en el barri, i en l’estil de vida autèntic, coherent dels seus membres.

Annex 2:

ELS EQUIPS DE RESPONSABLES PARROQUIALS

Des de diferents documents d’Església es planteja la necessitat de constituir equips responsables a les parròquies que coordinin i animin la missió pastoral, compartint-la amb els preveres.

Aquesta intenció sembla ser que és un nou pas en l’exercici pràctic de la corresponsabilitat, en fidelitat al camí obert pel Concili Vaticà II.

Aquests equips poden ajudar a renovar les nostres comunitats cristianes, revitalitzant el creixement en la fe i el servei a les necessitats del nostre món.

Citem aquí alguns elements de tres documents d’Església recents que ens poden il·luminar en la creació d’aquests equips:

una col·laboració interparroquial (sector pastoral), després es realitzen “noves agrupacions parroquials” o “unitats pastorals” quan les parròquies del mateix sector han estat confiades a un sol i únic capellà. Finalment apareix la “nova parròquia”, la creació de la qual és el resultat formal de la fusió d’antigues parròquies. ... A diferència del passat en què ...la institució parroquial s’ha caracteritzat pel seu paper de concentració en una localitat dels seus components tradicionals (un edifici, una comunitat i un capellà), des d’ara es caracteritza per la seva funció d’articulació d’una diversitat de llocs i comunitats. M’agrada parlar de la parròquia “multicampanar”, amb molts campanars cridats a viure una obertura recíproca, una veritable solidaritat i una complementarietat mútua per a ser junts testimonis de l’Evangeli en el seu medi humà”. I en acabar aquest article sobre les noves parròquies i nova catequesi A. Borrás afirma que “les nostres comunitats són invitades a esdevenir l’espai (“fer-se conversació”) en què uns i altres –practicants, simpatitzants, els que tornen a començar, veterans, etc.– es descobreixen tots junts “en camí”. Avui com ahir –però més que abans– la parròquia té el deure de ser una comunitat d’encaminament”.

1. CANVIS PASTORALS I REESTRUCTURACIÓ PARROQUIAL.

Criteris per a la realització i aplicació del mapa pastoral de l'arquebisbat de Barcelona. Desembre 2002.

Formació d'equips de responsables parroquials o de col·laboradors pastorals parroquials.

La dimensió de corresponsabilitat essencial en l'Església caldrà ara també que es concreti amb la formació d'**equips de col·laboradors pastorals parroquials**, per tal d'aconseguir els objectius proposats en aquesta reestructuració parroquial.

1. Caldrà que, progressivament, a cada parròquia de l'arquebisbat es constitueixi el petit equip de **col·laboradors pastorals parroquials**, que necessàriament han de formar part del Consell Pastoral parroquial.
2. A aquest equip se li encomana col·laborar amb el rector de la parròquia i, concretament, assegurar que les tasques que ha de fer la parròquia es realitzin. Per això, caldrà que coordini i animi els col·laboradors de les activitats pastorals.
3. La missió d'aquest equip—integrat al Consell—no substitueix el Consell Pastoral parroquial, però és qui, amb el rector, es preocupa d'executar les decisions del Consell i de concretar els objectius pastorals parroquials.
4. En el cas de parròquies sense recursos humans suficients, caldrà preveure la possibilitat d'un equip format per fidels de les parròquies de l'entorn o de l'arxiprestat.
5. És fonamental assegurar una formació per a preparar les persones que han de constituir aquests equips, sempre adaptada a les seves possibilitats.
6. Bàsicament, aquests equips estaran formats per voluntaris. També caldrà pensar en responsables remunerats.

2. COL·LOQUI EUROPEU DE PARRÒQUIES

Parròquies: *Experiències d'avui i visions de futur.*

Friburg. 6-10 Juliol 2003.

Actuar: Tendències pràctiques pel futur pròxim: *Marc Donzé.*

Cap a l'equip d'animació pastoral.

...L'evolució cap a les unitats territorials de base provoca una altra evolució..., posar al capdavant d'aquests nous reagrupaments uns equips pastorals, sovint formats per preveres i laics (remunerats o voluntaris). Diversitat de ministeris, d'estats de vida... i complementarietat. Més intel·ligència, més imaginació, més força... Un exercici significatiu de corresponsabilitat.

Segons el cànon 517/2, aquests equips pastorals porten conjuntament la tasca pastoral d'una parròquia... Gran novetat: abans només el prevere tenia al seu càrrec la tasca pastoral... Els laics avui poden tenir part en la tasca pastoral en nom de Jesucrist.

3. RENOVAR NUESTRAS COMUNIDADES CRISTIANAS

Pastoral dels bisbes bascos. Pasqua 2005.

El equipo pastoral o ministerial.

Es pieza clave en la estructura y funcionamiento de la Unidad Pastoral... El equipo se compone de presbíteros, laicos y religiosos que asumen, según su condición y sus carismas, diversos ministerios para construir la comunidad e impulsar la misión...

Cada uno de sus miembros es corresponsable de la totalidad, aunque tenga su área precisa de responsabilidad propia.

Las relaciones mutuas entre los miembros del equipo son un factor muy relevante. Aquí suele residir con frecuencia el vigor y la cohesión o el caballo de batalla de los equipos pastorales. Son muy importantes la libertad de comunicación y la manera de afrontar y gestionar los ineludibles conflictos.

(El presbítero) lejos de realizar un seguimiento minucioso de las tareas encomendadas a cada uno de los componentes del equipo, ha de saber confiar en ellos, sin dejarse llevar por un movimiento espontáneo de responsabilidad desmedida que pretende tenerlo «todo bajo control».

IV. Memòria del CEP

Memòria del curs 2005-2006

ANTONI M. SERRAMONA, de la Congregació de l'Oratori i secretari del CEP.

El curs que va de la tardor de 2005 a final d'estiu de 2006 l'hem viscut sota el signe del relleu en la direcció del CEP. En efecte, en l'escaiença de la inauguració del curs 2004-2006 es feia públic el relleu en la direcció del Centre.

En acabar la memòria del curs passat escrivíem:

Els dos darrers quinquennis els ha coberts com a director Mn. Francesc Pardo. També els encerts i les renovacions son obra del seu impuls a aquesta empresa i a aquesta casa. Sembla que hi ha un relleu estatutari en la vida d'aquesta institució; però a mi només em correspon fer memòria del curs passat: qui té la responsabilitat i l'autoritat d'aquesta institució al servei de les diòcesis catalanes, l'Arquebisbe que ens presideix, ja ens en farà la comunicació oficial.

Res no priva, però, que en nom propi, i del personal docent, executiu, departamental i no docent de la casa li diguem a Mn. Pardo "moltes gràcies"!

I efectivament el President del CEP feia públic immediatament, amb sentides i emotives paraules, el relleu en la Direcció del Centre d'Estudis Pastorals. Mn. Francesc Pardo deixava la Direcció i el substituïa d'aleshores en endavant Mn. Josep M. Domingo Ferrerons

Mn. Francesc Pardo ha estat el segon director de la entitat després de

Mn. Joan Batlles Alerm que en fou fundador i director els primers vint-i-cinc anys. A Mn. Pardo li devem la continuïtat del Centre en uns anys no fàcils, que tenen com a centre la preparació, celebració i aplicació del Concili Provincial Tarraconense.

Mn. Pardo ha estat director del CEP durant dos llargs quinquennis, durant els quals ha estat també director del la revista *Quaderns de Pastoral* empresa inicialment independent del Centre però des de fa anys estretament vinculada a la institució. Avui Mn. Pardo, Vicari General de Pastoral de Terrassa forma part del Consell de Direcció del Centre, representant d'aquell bisbat

Al seu caràcter generós emprenedor i optimista se li deuen la superació de moments difícils com els que s'han viscut aquests anys, precisament no fàcils i plens de reptes per a una vida eclesial reeixida. Els anys esmerçats, les múltiples responsabilitats i un intent de relleu del CEP i la pròpia petició semblaven aconsellar el relleu.

El substitueix en el càrrec Mn. Josep M. Domingo que és prevere del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat, Rector de Sant Pere i Sant Pau del Prat de Llobregat i Vicari episcopal d'Apostolat seglar d'aquell nou Bisbat. La seva experiència en els diversos càrrecs parroquials i no parroquials al bisbat de Barcelona així com la seva preparació acadèmica a Roma el fan

més que idoni per a la tasca de director, tant del Centre com de la revista

El curs que ressenyem ha estat ja executat sota el seu impuls si bé encara amb les orientacions dels anys anteriors, per això no hi ha canvis que signifiquin una novetat respecte dels anys precedents. La novetat és la normalitat en el relleu, fet pacíficament i sense traumes ni sobresalts.

BREVÍSSIMA CRÒNICA

El curs que fa 39 en la vida del CEP ha continuat oferint el Curs Bàsic emblemàtic del Centre en dos anys –Iniciació i Aprofundiment– i en diversos llocs i institucions que ho han demanat i previ acord amb la direcció del centre.

El llistat dels llocs és el que segueix:

Curs d'Iniciació:

Arxiprestat de la Trinitat-Roquetes amb 22 alumnes

Arxiprestat de Gràcia amb 11 alumnes

Arxiprestat de Vilafranca, Anoia i Garraf amb 16 alumnes

Arxiprestat de Sant Andreu del Palomar amb 15 alumnes

Curs d'aprofundiment:

Arxiprestat de Montserrat amb 41 alumnes

Arxiprestat de la Sagrada Família amb 4 alumnes

Arxiprestat de La Torrassa-Collblanc amb 23 alumnes

I equip pastoral de l'Escola parroquial del Bon Pastor

No es pot concloure que ha estat un servei a totes les parròquies que configuren els set arxiprestats de dos dels bisbats de Catalunya, però sí una oferta que segons la traça i les possibilitats dels arxiprestats i responsables ha ajudat a dinamitzar i motivar aquests agents pastorals més actius que ja realitzen alguna tasca o servei a l'interior de la comunitat.

Cal deixar constància que els professors que han col·laborat ocasionalment en alguna de les sessions al llarg dels dos anys, ultra els membres de l'equip que més directament ho porta des del CEP, han estat: Jaume Fontbona, Màxim Muñoz, Josep M. Rovira Belloso, Josep M. Jubany, Manuel Bellmunt, Vicente Araque, Josep Ramon Marín, Lluís Alexis Maldonado.

El Curs Bàsic de Pastoral és hereu dels cursos que amb aquest nom s'havien impartit tradicionalment a Rivadeneyra. El caràcter del Curs Bàsic es manté. L'accent però es posa en un primer acostament als plantejaments pastorals i a l'aprofundiment, tot elaborant un projecte concret. L'oferta descentralitzada, l'oferta a grups cohesionats per una realitat que els aglutina en un treball conjunt, el mètode i l'estil actiu de les sessions fan que hi hagi una demanda superior a les capacitats que tenim d'atendre més de set o vuit grups cada curs.

Els cursos sistemàtics de Bíblia –d'una durada de quatre anys, dos per a l'Antic Testament i dos per al Nou–

aquest any només han tingut 17 alumnes, una davallada notable si es té en compte que ja fa uns quants anys que el Curs Bàsic es realitza descentralitzat i que retroalimentava els cursos bíblics. Ens cal pensar una fórmula similar a la del Curs Bàsic per a no perdre terreny en aquest camp que tradicionalment ha estat un bon servei com animació bíblica de la pastoral.

Els altres cursets realitzats al llarg de l'any han tingut un èxit notable: Així el Dr. Antoni Bentué en sessions de matí i de tarda ha tingut un total de 86 alumnes; Mn. Ballarín, un històric de la casa, 30. Les dues sessions en col·laboració amb la Delegació diocesana de Barcelona sobre la Família, sobre relacions interpersonals i l'acolliment dels qui volen casar-se per l'Església han tingut 39 i 32 alumnes. Així mateix, la sessió realitzada en col·laboració amb la Delegació diocesana d'Apostolat social sobre voluntariat social cristià ha tingut 36 alumnes.

Els Departaments del CEP continuen fent la seva aportació més aviat a la baixa, ja que ens caldria una renovació no tant de persones com d'objectius i de mitjans. Ens uneix més la bona voluntat de fer alguna cosa que no pas les possibilitats reals de dur-la a terme. Seria un bon objectiu repensar els departaments ara que comencem una nova etapa en la vida del Centre.

Quaderns de Pastoral ha fet el seu camí, però també necessita agilitat en el procés de confecció de cada número des de la tria de les temàtiques fins a la impressió i distribució, així com

en la captació de nous subscriptors. Hem posat fil a l'agulla començant per la renovació i ampliació del Consell de Redacció.

Als locals del CEP, com espais comuns de la casa de l'Església de Barcelona, hi tenen cabuda les més diverses organitzacions de l'Església diocesana o catalana. Per una vegada val la pena deixar-ne constància ja que altrament no consta mai enlloc. S'hi reuneixen de forma regular o esporàdica per dret propi les entitats que tenen seu a Rivadeneyra 6 i, a petició prèvia, les entitats d'Església degudament reconegudes pel bisbat o per la CET.

Sense ànim de ser exhaustius, el curs passat s'hi han reunit una o diverses vegades les següents entitats:

- *CEVRE*
- *Cursets de Cristiandad*
- *Secretariat de l'Escola Cristiana*
- *Vida Creixent*
- *MIJAC*
- *Pastoral de la Salut*
- *Legió de Maria*
- *HOAC*
- *Justícia i Pau*
- *Moviment Cristià de Mestres*
- *Delegació d'Apostolat Seglar*
- *SEPAP*
- *Comissió Diaconat Permanent*
- *El Pradó*
- *Acció Catòlica*
- *Cofradies i Germandats*
- *Federació de Pares*

- *Escoles Parroquials*
- *Càritas*
- *Unió Sacerdotal*
- *Grups de revisió de vida de capellans*
- *Col·loqui Europeu de Parròquies*
- *Acollidors de parelles*
- *Grup de Pastoral amb immigrants*

Aquesta casa i aquesta Institució, malgrat les precarietats i pobreses que

ens imposen els temps, manté la seva voluntat de servei i de renovació. Servei a l'Església que fa camí a Catalunya amb la seva organització funcional i territorial; i renovació per trobar entre tots aquell encaix que li escau en l'entramat d'institucions docents i pràctiques que demana la formació permanent de clergues, religioses i laics en els temps actuals.

La renovació en els màxims organismes acadèmics ens ho fan esperar.

V. Obrador

Via Crucis

PARRÒQUIA DEL SANT ÀNGEL CUSTODI, Hostafrancs (Barcelona).

CANT D'ENTRADA

**Nosaltres hem de gloriar-nos,
en la Creu
de Nostre Senyor Jesucrist,
pel qual tenim la salvació,
la vida,
i la resurrecció.**

**Ell ens ha salvat
i ens ha alliberat.**

**Ell ens ha salvat
i ens ha alliberat.**

1. La sang de Jesús, el Fill de Déu, ens deixa nets de tot pecat.
2. Glòria al Pare i al Fill i a l'Esperit Sant.
Com era al principi, ara i sempre, i pels segles dels segles.
AMEN.

INTRODUCCIÓ

Senyor Jesús, la tarda del Divendres Sant volem acompanyar-vos en el camí de la creu.

Volem acompanyar-vos com ho va fer Maria, la vostra Mare.

A vegades ens sembla que la vostra Passió és un fet molt llunyà, que ja fa molts anys que vau morir a la creu. Però no, allà on hi ha un home o una dona que sofreix, allà Vós esteu sofrint.

Senyor, ensenyeu-nos a veure-us en aquells que més necessiten i més sols i més abandonats es troben.

Ensenyeu-nos, Senyor, a adonar-nos que cap de les nostres preocupacions, penes, angoixes us són indiferents.

Feu que ens adonem que quan consolem, ajudem o fem un servei a un altre, és a Vós a qui servim. Perquè Vós mateix ho vau dir: *“Tot allò que feu als vostres germans, a Mi m'ho feu”*.

Senyor, Jesús,

la millor manera d'acompanyar-vos i estimar-vos és fer tot el que puguem a fi que hi hagi menys dolor al món;

el millor obsequi que podem fer-vos és lluitar amb totes les nostres forces contra el mal, contra l'odi, contra la injustícia.

Ja sabem que la vostra ajuda no ens faltará pas.

**PRIMERA ESTACIÓ:
Jesús és condemnat a mort**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Pilat es renta les mans, i diu: “Jo no sóc culpable d’aquesta sang, és cosa vostra”.
- Avui també seguim condemnant Jesús:
 - Quan menyspreem un altre perquè el considerem inferior.
 - Quan lleugerament fem els nostres judicis i condemnem persones.
 - Quan davant les injustícies ens tanquem egoïstament perquè no toquem els nostres interessos o perquè amb massa facilitat ens sentim nets de culpa

De l’evangeli segons sant Joan (*Jn 19, 14-16*)

Era el divendres, vigília de la Pasqua, cap al migdia. Llavors Pilat diu als jueus: Aquí teniu el vostre rei. Ells cridaren: Fora, Fora, crucifiqueu-lo. Pilat els diu: Jo haig de crucificar el vostre rei? Els grans sacerdots respongueren: No tenim cap rei fora del Cèsar. Llavors Pilat els l’entregà per a crucificar-lo.

LECTOR 2:

- Esta es nuestra realidad, Señor. Nos lavamos las manos y andamos de limpios por la vida. Cuántas veces pienso: esto es un juego sucio! Pero me puede la cobardía, y me callo....
- Te sentimos muchas veces condenado en las causas de los más necesitados de la sociedad y nos callamos.
- Danos Señor, una actitud de acogida y de fraternidad hacia aquellos que encontramos en nuestro camino.

PREGUEM

- Senyor Jesús, quantes voluntats, quants interessos s’han ajuntat per condemnar-vos finalment a mort! Des del desig de mantenir el poder i el domini fins a les males intencions del cor. I nosaltres formem part d’aquest món de voluntats i interessos que us condemnem. Senyor Jesús, perdoneu-nos, allibereu-nos. **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Por todos los hombres buenos que son eliminados a causa de su fidelidad. Por quienes sufren condenas injustas. Por tanta sangre derramada de gente inocente. **R. Senyor, tingueu pietat.**

Pare Nostre,.....

Cant

Oh Déu, digneu-vos escoltar benigne
la veu del vostre poble penitent.
Que altra vegada del seu viure indigne,
perdó us demana i prega confident.

**SEGONA ESTACIÓ:
Jesús es carrega la creu al coll**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Portant la seva creu, Jesús sortí cap al lloc anomenat de la Calavera.
 - Senyor, ensenyeu-nos a seguir el vostre camí. Ensenyeu-nos a sortir de la mandra, del tancament, de l'afany de seguretat.
 - Ensenyeu-nos a caminar al costat dels altres homes i dones, com Vós hi heu caminat, encara que ens costi i ens compliqui la vida.
 - Ajudeu-nos a portar la creu. Que siguem capaços de compartir el dolor i la incertesa dels altres.

De l'evangeli segons sant Joan (*Jn 19, 17*)

Prengueren Jesús, i sortí, portant-se ell mateix la creu, cap a l'indret conegut amb el nom de lloc de la Calavera, en hebreu Gòlgota. Jesús havia dit: Qui vulgui venir darrera meu que prengui la seva creu i que em segueixi.

LECTOR 2:

- Delante de la cruz la primera reacción es de huir. Pero si acogemos la cruz con fe y serenidad, abrirá nuestro corazón a los demás, dándonos capacidad para comprender las cruces ajenas.
- Llevar la cruz quiere decir también servir, estar disponibles, soportar una situación difícil, y a veces, desagradable.
- Servir es cargar un poco sobre nuestras espaldas el peso de las dificultades de los demás aliviando así su sufrimiento.

PREGUEM

- Gràcies, Senyor Jesús, pel vostre amor, per la vostra fidelitat fins al final. Ensenyeu-nos, Senyor Jesús, a vetllar amb vós, a caminar com vós, a estimar com vós, a ser fidel com vós. **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Senyor, feu que nosaltres sapiguem posar tota la nostra vida al servei de l'amor que ens heu ensenyat. **R. Senyor, tingueu pietat**

Pare Nostre,.....

Cant

El Senyor és la meva força,
El Senyor és el meu cant.
Ell m'ha estat la salvació,
En Ell confio i no tinc por.
En Ell confio i no tinc por.

**TERCERA ESTACIÓ:
Jesús cau per primera vegada**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Jesús no pot més. A més del pes de la creu, Jesús sent el pes de la seva solitud.
- També, avui, Jesús repeteix: No puc més!
 - amb aquella família que té una persona estimada, malalta sense solució, hi ha moments que diu: no puc més.
 - amb la mare de família que ha de fer cap a tot arreu perquè el marit no troba feina, silenciosament repeteix: no puc més.
 - amb les persones grans amb pensions mínimes, que no arriben a final de mes, Jesús també diu: no puc més.

Llegim en el *salm 21*

Déu meu, Déu meu, ¿per què m'heu abandonat?
Jo sóc un cuc no pas un home,
befa de la gent i menyspreat del poble;
tot jo m'escolo com aigua,
tinc desarticulats els meus ossos,
tinc eixut com terrissa el paladar,
la llengua se m'hi encasta,
i m'ajaeu a la pols de la mort.

LECTOR 2:

- Jesús se identifica con todos los que caen, con los que se equivocan, con los que no pueden o no saben estar de pie; con los que sufren por los fracasos, las desilusiones, los olvidos, el cansancio.
- Señor, Jesús, tu que has caído bajo el peso de la cruz a causa de nuestros pecados, ayúdanos a levantarnos de nuestras caídas, para que podamos volver con humildad al camino de la justicia y del amor.

PREGUEM

- Senyor nosaltres fem pesada la vostra creu amb la manca d'atenció als altres. Ensenyeu-nos a donar la mà a qui al nostre costat, diu: no puc més!.
R. Senyor, tingueu pietat.
- “És quan sóc dèbil que sóc fort”, llegim a sant Pau. Quan certes són aquestes paraules, Senyor. Quan sóc dèbil necessito de Déu i és Ell qui em dona la força. “Compta amb mi, *ens diu el Senyor*, no m'oblidis, confia en mi que t'estimo i et vull el bé”. **R. Senyor, tingueu pietat.**

Pare Nostre,.....

Cant

El camí que féu Jesús,
Ell tot sol el va seguir.
Oh, Ell tot sol, per tots nosaltres,
Ell tot sol el va seguir.

QUARTA ESTACIÓ:
Jesús troba la seva mare, Maria

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Maria camina al mig de la gentada; amb els ulls no abandona els passos del seu fill.
- Com Maria, moltes mares, avui, es mantenen fermes en els moments difícils:
 - la mare del fill que no aprofita bé els estudis,
 - la mare que pateix pel seu fill que no troba feina,
 - la mare del fill que ha caigut en la droga,
 - la mare que veu morir el seu fill per la fam, la malaltia, l'accident de trànsit, la guerra.

Units al trasbals de Crist en trobar-se amb Maria, llegim en el *Llibre de les Lamentacions*:

Amb què et compararé ?
a què diré que t'assembles,
filla de Jerusalem?
A què t'igualaré per consolar-te,
noia, filla de Sió?
Es que el teu desastre és gran com el mar,
qui hi posarà remei?.

LECTOR 2:

- Miles y miles de niños mueren de hambre junto a los pechos vacíos de sus madres.
- Miles de jóvenes mueren en las guerras interminables e injustas.
- Madre Dolorosa, contempla el desamparo de tantos seres humanos, hijos también tuyos que van solitarios por el mundo con la cruz a cuestas.

PREGUEM

- Maria, mare de Jesús, Vós que coneixeu el dolor, ajudeu totes les mares del món en els seus moments més durs. Que per Vós siguin beneïdes i estimades totes les mares del món. **Santa Maria, Mare de Déu. R. Pregueu per nosaltres.**
- Maria, mare de Jesús, sigueu sempre a la vora dels qui pateixen, dels qui ploren i criden de dolor. Que la vostra mirada ens acompanyi sempre. **Santa Maria, Mare de Déu. R. Pregueu per nosaltres.**

Pare Nostre,.....

Cant

Des del món us mirem, Mare nostra,
la pregària dels fills escolteu,
és la fe que demana pels homes,
el perdó de Jesús mort en creu.

**CINQUENA ESTACIÓ:
El Cirineu ajuda Jesús a portar
la creu**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Obliguen un home, Simó Cirineu, que venia de treballar, a prendre la creu de Jesús.
- Sovint portem la nostra creu i ho fem solidaris amb Jesús:
 - quan ens fem presents a la casa veïna perquè necessiten dels nostres braços o de la nostra paraula confortant.
 - quan cedim unes hores del nostre dia per treballar en favor dels altres.
 - quan visitem aquella persona gran, el malalt, ... que desitgen una estona de conversa.

De l'evangeli segons sant Lluç (23,26)

Quan s'enduien Jesús, agafaren un tal Simó de Cirene, que venia del camp, i li carregaren la creu perquè la portés darrera de Jesús.

LECTOR 2:

- Déjame que cante, Cirineo de cualquier camino, a tus manos llagadas, a tus hombros encorvados, a tu corazón de hombre, a tu cuerpo de hermano.
 - Porque tú eres pan del pobre,
 - agua del sediento,
 - refugio del caminante,
 - bálsamo del herido,
 - libertad del cautivo.
- Préstame tus ojos, Cirineo, que quiero ver como tú, a Dios en el hombre.
- Dame, Cirineo, tu corazón de hombre.

- Doneu-nos força, Senyor, per saber trencar el nostre egoïsme i la nostra comoditat. Que sapiguem ser oberts i solidaris. **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Senyor, mireu les nostres mans, que volen construir una societat més humana, on la vida de tots sigui possible. **R. Senyor, tingueu pietat.**

Pare Nostre,.....

Cant

Caminant al costat vostre,
portaré la meua creu,
oh, com feu Jesús al Calvari,
portaré la meua creu.

SISENA ESTACIÓ:
**La Verònica eixuga el rostre
de Jesús**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Senyor, la Verònica va tenir pietat de Vós, i us va mostrar la seva estimació. Que sapiguem veure el rostre de Jesús en les persones que ens necessiten.
 - Ensenyeu-nos a no pensar només en les nostres preocupacions, grans o petites.
 - Ensenyeu-nos a estar atents als altres i a pensar en ells.
 - Ensenyeu-nos a transmetre goig i esperança.

Llegim en *Isaïes*:

Tothom s'esglaià de veure'l, ja que, de tan desfigurat, ni tan sols semblava un home, no tenia res d'humana la seva presència.

LECTOR 2:

- Fue sólo enjuagar unas lágrimas, y los ojos de aquel niño me regalaron una sonrisa.
- Fue un café caliente, y su rostro de hombre cansado recobró la vida.
- Le dije: “Cúbrete con mi abrigo”. Y él me dijo: “Gracias, amigo”
- Luego recordé en aquel hombre el rostro de Cristo.

PREGUEM tots junts, amb la Mare Teresa

Senyor, quan jo estigui afamat, doneu-me algú que passi fam.

Quan jo tingui set, envieu-me algú que tingui necessitat d'aigua.

Quan jo tingui fred, envieu-me algú per escalfar-lo.

Quan estigui ferit, doneu-me algú per consolar.

Quan la meva creu sigui pesada, doneu-me la creu d'un altre per compartir-la.

Quan sigui pobre, feu-me venir algú que no tingui res de res.

Quan jo no tingui temps, doneu-me algú a qui jo pugui ajudar un instant.

Quan jo sigui humiliat, doneu-me algú per fer-li un elogi.

Quan jo estigui abatut, envieu-me algú a qui pugui encoratjar.

Quan necessiti de la comprensió dels altres, doneu-me algú a qui li calgui la meva.

Quan jo precisi que em cuidin, envieu-me algú per a tenir-ne cura.

Quan jo només pensi en mi, gireu els meus pensaments vers l'altre.

Pare Nostre,.....

Cant

És tan a prop meu, és tan a prop meu,
que fins i tot el puc tocar, Jesús és aquí.

No busqueu a Déu en les estrelles,
ni el busqueu en els plecs de la mà.

Molt a prop el tens, un xic amagat,

Ell t'espera en el teu germà.

**SETENA ESTACIÓ:
Jesús cau per segona vegada**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Molt sovint ens trobem cansats del camí emprès amb entusiasme. Tenim els nostres moments baixos:
 - Cansats d'una vida massa dura.
 - Cansats perquè l'esforç, la lluita que s'està fent no aconsegueix ni una engruna de compensació.
 - Cansats per una malaltia massa llarga, moments de por, d'abandó,...
- El Senyor et guiarà i t'acompanyarà, no et deixarà ni t'abandonarà: no tinguis por, no t'acovardeixis.

Amb *Isaïes* contemplem Crist caigut novament sota la creu:

No tenia ni figura, ni res que es fes admirar, no tenia l'aspecte atractiu, era menyspreat, rebuig entre els homes, home fet al dolor i acostumat a la malaltia, semblant a aquells que ens repugna de mirar, el menyspreàvem i el teníem per no res. Tanmateix, ell portava les nostres malalties, i havia pres damunt seu els nostres dolors.

LECTOR 2:

- Cuántas piedras en el camino y cuántas charcas y cuánta debilidad!
 - Parecía que levantó la cabeza, y otra vez la depresión!
 - Seis meses sin beber y.... no aguantó más!
 - Parece que iba bien y de nuevo le ingresaron!
 - El hambre en el mundo que no se acaba, ...
 - La guerra interminable,...
 - Hospitales sin recursos,...
 - Demasiada riqueza mal distribuida,...

PREGUEM

- Ajudeu-nos, Senyor, a aixecar-nos sempre. A recomençar una i altra vegada. Volem arribar al final. Perquè sabem que Vós voleu dur a terme allò que heu començat en nosaltres. **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Salveu, Senyor, els qui viuen oprimits, tingueu compassió dels més humils, doneu la mà als qui han caigut, manifesteu-vos als qui us cerquen. **R. Senyor, tingueu pietat.**

Pare Nostre,.....

Cant

Sempre que m'invoqui l'escollaré,
el salvaré i l'ompliré de glòria,
saciaré el seu desig de llarga vida,
li mostraré la meva salvació.

**VUITENA ESTACIÓ:
Jesús troba les dones
de Jerusalem**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Es bo saber compadir els sofriments de Crist en la seva Passió.
- Es bo i relativament fàcil saber compadir els sofriments dels altres.
- En canvi, ens costa més “plorar” com diu Jesús per nosaltres mateixos. O sigui, veure la responsabilitat que tenim nosaltres mateixos davant l’augment del mal en el món, convèncer-nos de la poca decisió que tenim en augmentar i multiplicar el bé.
- Som fàcils en les lamentacions.
- Ens costa més ser constants en un camí constructiu.

De l’evangeli segons sant Lluc (*Llc 23, 27-28, 31*)

El seguia una gran gentada del poble, i també moltes dones endolades que el planyien. Jesús es girà cap a elles i els digué: “Dones de Jerusalem, no ploreu per mi; ploreu per vosaltres i pels vostres fills... Perquè si a un arbre verd fan això, ¿què serà de l’arbre sec?”

LECTOR 2:

- Que nos llore el corazón:
 - ante un niño sin pan y sin juguetes,
 - ante un anciano en soledad,
 - ante un drogadicto y un alcohólico,
 - ante una madre enferma,
 - ante una familia sin techo,
 - ante un matrimonio roto.
- En las palabras de Jesús a las mujeres deja bien claro que la compasión que se queda en lágrimas es estéril.
- Jesús quiere de nosotros lágrimas de conversión, que transformen nuestra vida.

PREGUEM

- Senyor Jesús, continueu fent ressonar en la nostra consciència l’avis adreçat a les dones de Jerusalem, a fi que aprenguem a construir amb Vós el camí de la pau. **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Que el Senyor que «manté la pau al seu territori i el sacia amb la flor del blat», ens ensenyi a promoure i defensar el do de la vida de tota amenaça de violència. **R. Senyor, tingueu pietat.**

Pare Nostre,.....

Cant

Senyor, no ens deixis, t’ho demanem
en el mal que tan sovint fem.
No t’allunyis, Senyor, revela’t Salvador.
Dóna’ns un cor nou perquè et vegem.

Cercant miratges, lluny de la llar...

**NOVENA ESTACIÓ:
Jesús cau per tercera vegada**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Senyor, el camí se us ha fet pesat, molt pesat i dur. No heu pogut més, i novament caieu a terra.
- Ens diu Jesús: “Accepteu el meu jou i feu-vos deixebles meus, que jo sóc benèvol i humil de cor”.
- Sigueu valents i decidits, no tingueu por, no us acovardiu.
- El Senyor, el teu Déu, t’acompanyarà, no et deixarà, no t’abandonarà.

Continuem llegint el profeta *Isaïes*, que veié el Servent de Déu així:

Fet pols per les nostres culpes, complia la pena que ens torna la pau, i les seves ferides ens curaven. El Senyor li infligia la pena que tots nosaltres havíem merescut. Quan era maltractat ell s’humiliava i no obria la boca; com els anyells portats a matar, o les ovelles mentre les esquilen, ell callava.

LECTOR 2:

- A menudo nos preguntamos Señor, ¿Tiene futuro este camino? ¿Merece la pena levantarse?
- Sí, vale la pena,
 - porque hasta el último momento la vida es preciosa.
 - Porque se puede amar mientras tengamos aliento.

PREGUEM tots junts

Pare, avui he sentit ressonar dintre meu la vostra paraula.

He vist clara la necessitat de parlar clar,
i anunciar als altres allò que jo he comprès.

Però no acabo de decidir-me a fer-ho:

el meu testimoniatge no és prou net, i sobretot, tinc por.

Sé prou bé que, si parlo clar, molts aniran contra meu.

Amb tot, no puc callar, perquè Vós sou amb mi com un foc que crema.

Vós m’heu seduït i ja no us puc oblidar.

Envieu-me coratge, per no enfosquir la vostra Paraula.

Envieu-me coratge, per proclamar davant dels altres

l’actualitat d’aquesta Paraula.

Pare Nostre,.....

Cant

Tothom coneixerà que som del Crist
si ens estimem com a germans.

*Crist, redemptor del món,
víctima pels nostres pecats.*

Gràcies, eternament.

**DESENA ESTACIÓ:
Jesús és despullat
dels seus vestits**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Crist, avui queda despullat
 - en aquells que volent treballar, han quedat sense treball.
 - en aquells que queden sense res a rel d'un terratrèmol, d'una inundació.
 - en aquells que han de cercar treball en una terra estrangera i han d'acceptar la mes gran solitud.

De l'evangeli segons sant Joan (*Jn 19, 23-24*)

Els soldats quan hagueren crucificat Jesús, recolliren el seu mantell i en feren quatre parts, una per a cada soldat. Quedava la túnica, que era sense costura, teixida d'una peça de dalt a baix. I es digueren entre ells: "sortegem-la, a veure a qui toca". S'havia de complir allò que diu l'Esriptura: Es reparteixen entre ells els meus vestits, es juguen als daus la meva roba.

LECTOR 2:

- Poco te quedaba ya Jesús. Te despojaron de todos tus derechos. Todavía hoy:
 - Pueblos del Tercer Mundo arruinados, campesinos sin tierras ni derechos.
 - Abusos justificados por las guerras, por las sentencias de tribunales sobornados.
 - Cuántas fortunas fruto del robo o el engaño.
 - Cuántas vidas arrancadas a la fuerza, ... familias rotas en llanto.

PREGUEM

- Senyor, en aquests moments de solitud i desampar, feu-nos sentir a prop vostre.

R. Senyor, tingueu pietat.

- Feu que compreguem que la nostra pobresa és germana de la vostra.

R. Senyor, tingueu pietat.

- Senyor, feu de nosaltres instrument de la vostra pau..

R. Senyor, tingueu pietat.

Pare Nostre,.....

Cant

Tots aquells que estimen ser pobres,
entraran al regne del cel.

*Benaurats seran i hereus d'un cel etern,
benaurats seran prop de Déu*

Els qui el món injust persegueixi,
guanyaran el Regne del cel.

**ONZENA ESTACIÓ:
Jesús és clavat a la creu**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Senyor, ens mireu des de la creu. Amb Vós, a la creu, vivim i morim en l'esperança de la resurrecció.
- Avui encara perdura l'agonia del Crist, i en moltes ocasions, l'hem de contemplar impotents:
 - en el sofriment dels innocents;
 - en les malalties incurables;
 - en tantes persones que no troben en la vida un bri de felicitat;
 - en la mort, que lentament, ens va prenent pares, germans, fills, amics,....

De l'evangeli segons sant Lluç *Llc 23, 33-34*)

Quan arribaren a l'indret anomenat Gòlgota, el crucificaren juntament amb dos criminals, un a la dreta i un altre a l'esquerra. Jesús deia: “Pare, perdoneu-los que no saben el que fan”.

LECTOR 2:

- Jesús, estás en la Cruz para bendecirnos. Estás crucificado como un maldito, para arrancar esa maldición que tienen todas las cruces.
- En la angustia del fracaso y de la soledad. Clavado al dolor, solo, fracasado, con la angustia de no saber por qué.
- Alrededor el vacío. Es la noche del hombre: un color frío de desesperación. Es el momento de la verdad. Y, sólo un grito: ¿por qué? Es el grito de Job, de Jeremías, de Jesús, de cada hombre.

PREGUEM

- Senyor Jesús, us demanem que, quan arribi l'hora de la nostra mort, ens rebeu, ple d'amor, en el vostre Regne. **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Senyor Jesús, en l'hora de les inútils matances, de l'odi i de la discòrdia, que fa plorar tantes persones innocents, us demanem: **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Senyor Jesús, escolteu la nostra pregària i ensenyeu-nos a afinar l'oïda de l'esperit, a fi que la vostra voluntat pugui sonar dins el cor de la humanitat sencera amb les notes de la PAU. **R. Senyor, tingueu pietat.**

Pare Nostre,.....

Cant

1. Hi eres tu quan el duien a la Creu,? (2)
Oh, sovint quan penso això tremolo,
tremolo.
2. Hi eres tu quan a l'arbre el van clavar?
3. Hi eres tu quan la llança el va ferir?

**DOTZENA ESTACIÓ:
Jesús mor a la creu**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Al recordar la mort de Jesús no podem, nosaltres, mirar-la de lluny, ni tampoc limitar-nos a lamentar-la ni a plorar-la.
- La mort de Jesús, vista des de la perspectiva de la nostra fe, ens endinsa en el valor de la vida per sempre.
- Aquella tarda de divendres, allà al Calvari, Jesús mor. La seva vida entregada, és, ja per sempre, vida per a tota la humanitat.

De l'evangeli segons sant Marc (*Mc 15, 33-37*)

Arribat el migdia s'estengué per tota la terra una fosca fins a mitja tarda. I a mitja tarda Jesús cridà amb tota la força: "Elohi, Elohi, ¿lemà sabactani?", que traduït vol dir: Déu meu, Déu meu, per què m'heu abandonat ?

Alguns dels qui eren allí deien: Mireu com crida Elies. Un corregué, xopà de vinagre una esponja, la posà al capdamunt d'una canya perquè begués, i deia: Deixeu, a veure si ve Elies a desclavar-lo.

Jesús llançà un gran crit, i expirà. — — — — —

FEM ARA, un silenci. Però no un silenci estèril sinó ben fecund. Diguem-li al Pare tot allò que en aquests moments sentim en el nostre interior.

LECTOR 2:

- Señor, el mundo sigue muriéndose cada día. Es duro admitir que todavía existen teorías o prácticas que introducen la discriminación entre los hombres y entre los pueblos en lo que toca a la dignidad humana y a los derechos que de ella dimanar.
- La cruz es el mundo al revés. No yo en primer lugar, sino los demás en primer lugar.
- Señor, nos empujas a construir unidad.
- Nos empujas a construir amor. Nos dices: "El que no ama, no ha conocido Dios".
- Nos empujas a ir hacia delante para buscar el hermano que nos diste.

PREGUEM

- En veure-us a la creu, Senyor Jesús, ens sentim commoguts pel vostre patiment i, alhora, refermem la nostre fe en vos, en la vostra Bona Nova. ***Senyor, tingueu pietat.***
- Feu, Senyor Jesús, que us sapiguem reconèixer en tots els nostres germans que pateixen per la pobresa, la malaltia, l'abandó, el menyspreu dels altres, l'opressió de qualsevol mena. Feu, Senyor Jesús, que siguem per a ells missatgers de Bona Nova.

R. Senyor, tingueu pietat

Pare Nostre,.....

Cant

Victòria, Tu regnaràs. Oh, Creu,
Tu ens salvaràs.

Tu brilles sobre els homes,...

TRETZENA ESTACIÓ:
Jesús, mort,
és davallat de la creu

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Es l'hora de tornar-nos a trobar amb Maria. La tradició cristiana l'ha anomenada Mare dels Dolors, presentant-la amb Jesús, mort, a la seva falda.
- Escena que es repeteix:
 - en tots els pares i mares que han de passar pel tràngol de veure la mort dels seus fills.
 - en tots els pares i mares que angoixats, a la sala d'espera de l'hospital, han de rebre la trista nova: "no hi ha res a fer".
- Mare nostra, Maria, no oblideu que Jesús va dir-vos que ara nosaltres som els vostres fills. Ens posem a les vostres mans protectores.

De l'evangeli segons sant Joan (*Jn 19, 25, 38*)

Vora la creu de Jesús hi havia la seva mare i la germana de la seva mare, Maria la dona de Cleofàs, i Maria Magdalena.

Josep d'Arimatea, que era dels seguidors de Jesús, però d'amagat, per por dels jueus, demanà a Pilat l'autorització per endur-se'n el cos de Jesús. Pilat ho permeté. Josep hi anà i tragué el cos de la creu.

LECTOR 2:

- Cuando todo falta, queda un regazo de madre.
Unos brazos, un regazo de madre nos acunaron de recién nacidos.
Y unos brazos, un regazo, nos acogen cuando lloramos y sufrimos.
- Han matado el fruto de tus entrañas. Tu hijo fue un soñador, un poeta, un místico, un luchador. Se echó a sus hombros la injusticia del mundo, el dolor de sus hermanos.
- Y sus hombros los dobló la cruz. Sus manos multiplicaron el pan, curaban, acariciaban, bendecían; pero eran manos crucificadas.

PREGUEM

- Que siguem capaços, Senyor, de compartir el dolor de Maria, fent costat a qui té necessitat de la nostra presència. **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Senyor, Vós reposàreu mort en braços de la vostra Mare. Acolliu-nos, Mare nostra, també en el vostre si, protegiu-nos, intercediu per nosaltres, ara i en l'hora de la nostra mort. **R. Senyor, tingueu pietat.**

Pare Nostre,.....

Cant

Déu vós salve, Maria, plena de gràcia; el Senyor és amb vós, beneïda sou vós entre totes les dones, i beneït és el fruit del vostre sant ventre, Jesús.
Santa Maria, Mare de Déu, pregueu per nosaltres, pecadors, ara i en la hora de la nostra mort. Amen.

**CATORZENA ESTACIÓ:
Jesús és posat en el sepulcre**

Us adorem, Senyor, i us beneïm.
Perquè per la vostra santa creu
heu redimit el món

LECTOR 1:

- Davant el sepulcre de Jesús, l'Església vetlla, la humanitat vetlla.
- Senyor, en silenci, davant el vostre sepulcre vetllem junts units per la fe i l'esperança.
 - Perquè creiem que el gra de blat colgat a terra donarà fruit.
 - Perquè creiem que l'amor, el vostre amor, serà sempre més fort que el mal i la mort.
 - Perquè creiem que Vós, ressuscitat d'entre els morts, aneu al davant del vostre poble, aquest poble d'homes i dones salvats, cridats a ser testimonis de la gran notícia de la vostra salvació.

De l'evangeli segons sant Marc (*Mc 15, 42,45-47*)

Ja cap el tard, com que era divendres, a punt de començar el repòs del dissabte, Josep d'Arimatea, membre honorable del sanedrí, que esperava també el Regne de Déu, comprà un llençol, desclavà Jesús, l'amortallà amb el llençol i el posà en un sepulcre tallat a la roca. Després feu rodolar una gran pedra per tancar l'entrada del sepulcre. Maria Magdalena i Maria de Josep miraven on l'enterraven.

LECTOR 2:

- Señor, tú venciste a la muerte, aumenta en nosotros la fe, la esperanza y la caridad.
- Señor Jesús, en los acontecimientos de nuestra vida, mantén viva nuestra esperanza en ti, que eres la resurrección y la vida.
- Cristo ha vencido a la muerte. La vida vence a la muerte. La vida vuelve.
- La luz de la Resurrección de Jesús iluminará la faz de dolor de la tierra.
- Creemos y esperamos.

PREGUEM

- Senyor Jesús, salvador dels homes, llum i esperança nostra. Feu que tota la nostra vida sigui plena de la vida nova que vos ens heu aconseguit amb la vostra mort i la vostra resurrecció. **R. Senyor, tingueu pietat.**
- Senyor Jesús, a tots els qui han mort, a aquells que hem conegut, a aquells que hem estimat, a aquells amb els quals hem conviscut, feu-los ressuscitar per a la Vida. I a nosaltres, feu-nos caminar amb l'esperança de trobar-vos a Vós i de retrobar-los a ells per sempre més. **R. Senyor, tingueu pietat.**

Pare Nostre,.....

Cant

Quan pressentim,
veient la branca nua,
que, malgrat tot, l' ametller florirà;
quan esperem, al cor de la nit crua,
la nostra alegria,
ningú no ens la prendrà (2)

Paraules de comiat:

**Jesús digué als onze; “Aneu per tot el món,
i prediqueu el missatge joiós a tota criatura”**

(Marc 16, 15)

- Som Església aplegada entorn de l’Esperit, poble de batejats, testimonis del Crist. Es això el que som i és aquest el missatge que hem de dir. L’hem de dir, amb la paraula i amb la vida, dia a dia, sense por, perquè Jesús ens ha promès que Ell estarà amb nosaltres segle rere segle fins a la fi del món.
- Proclamem ara junts, cantem junts, la nostra fe.

CREC EN UN DÉU,.....

Preguem:

Senyor Déu, Pare nostre, feu davallar una abundosa benedicció sobre el vostre poble, que ha contemplat el camí de la creu del vostre Fill amb la plena esperança de la resurrecció.

Concediu-nos el perdó, doneu-nos el consol, augmenteu-nos la fe, assegureu-nos l’eterna redempció.

Per Crist Senyor nostre. Amen.

VI. Ressenyes

Filó d'Alexandria. “De vita contemplativa”.

de F. Raurell*

TERESA SOLÀ.

Novament el conegut professor d'exegesi veterotestamentària i especialista en estudis septuagintístics, Frederic Raurell, ens convida a endinsar-nos en el món de la literatura extra-bíblica amb l'obra *De vita contemplativa* del savi judeo-hel·lènic Filó d'Alexandria.

Si l'obra de Filó no decep, el vast treball de F. Raurell tampoc. Amb una esplèndida introducció i una acurada bibliografia, les més de tres-centes notes que conformen el treball de Raurell defugen tot bibliografisme i erudició buides de contingut, alhora que enriqueixen l'obra i el lector. La delicada edició, austera i clara, tant pel que fa al text en grec com la seva impecable i elegant traducció al català, és d'agrair en una obra d'aquestes característiques dedicada tant al lector culte com a l'especialista.

Amb aquesta obra Raurell ens aproxima a una comunitat d'homes i dones del s. I a C al s. II d C que el gran pensador i escriptor jueu-hel·lenístic Filó descriu ubicada sobre un extens turó dominant el llac de Mareot, prop de la gran metròpoli d'Alexandria.

En una llarga i documentada introducció d'unes setanta pàgines, F. Raurell parla del significat de l'obra (pp. 7-10), en què Filó exposa el gènere de vida d'una original comunitat jueva, que l'Alexandrí anomena el “grup d'aquells dels nostres que es lliuren a la vida contemplativa”. Filó emprà dos termes per designar els components d'aquesta comunitat: *terapeutes* i *suplicants*, perquè es dediquen a la “contemplació” i a la “súplica”. Tanmateix, el *De vita contemplativa* no és un tractat sobre l'essència de la contemplació, sinó la descripció d'un estil de vida que realment existí en un lloc i en un temps concrets, practicat per un grup d'homes i dones judeo-hel·lenístics, considerats per Filó com a autèntics filòsofs.

Raurell marca la diferència entre aquesta comunitat d'homes i dones *terapeutes* i el grup dels essenis i qumranites, i deixa clar que si bé aquests tres grups neixen d'una mateixa exigència de retorn a les fonts més pures del judaisme, en altres aspectes no tenen res a veure.

L'obra desvetlla molts i variats temes interessants: *la presència de les*

* F. RAURELL, “*Filó d'Alexandria. De vita contemplativa*”. Introducció, text revisat, traducció i notes. 268pp. Barcelona, Promociones i Publicaciones Universitarias, 2006.

dones en aquesta comunitat, a les que els és reconeguda la mateixa capacitat d'interpretació al·legòrica de les Escripures i de contemplació que la dels homes. Es tracta d'un fet excepcional en el món jueu del temps i en el conjunt de l'obra filoniana. El judici positiu de Filó sobre les dones terapèutides sorprèn en un autor que en altres de les seves obres no reïx a amagar certa missogínia, com en *Apologia pro Iudaeis* (1.2.3.14-15). Però aquesta seva visió positiva sobre les terapèutides s'entén millor en el context de l'antropologia femenina de l'Alexandrí: les terapèutides només externament són dones ("en la forma"); interiorment, en canvi, ("en la substància") han deixat tots els defectes del que és femení: superficialitat, frivolitat, astúcia, intriga, mentida, sensualitat, etc. Les terapèutides assumeixen els elements pròpiament masculins: racionalitat, noblesa, profunditat, incorporeïtat, etc., que faci-

liten la comunió amb Déu i una serena relació amb els altres. *El corrent d'obertura* dins el judaisme hel·lenístic que vivia no tan sols la ciutat d'Alexandria, també els seus habitants, de qui Filó n'és un clar exponent; *el mètode exegètic-al·legòric*, com a base d'interpretació recta de la Bíblia tant per Filó com per la comunitat dels terapeutes; *la importància de la música* en el si d'aquesta comunitat; *la constant dualitat* que respira l'obra en molts dels seus pensaments i que reflecteix la formació hel·lènica de Filó...

Una comunitat per la qual, des d'Eusebi de Cesarea fins als nostres dies, els historiadors han mostrat un interès apassionat, i en la qual semblaria inspirar-se posteriorment el monaquisme cristià, especialment el model de vida cartoixà. Tot un luxe per a les nostres biblioteques que ens regala el professor Frederic Raurell.